

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'

6 ΜΑΪΟΥ 1928

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

PROBUS

K...

N...

ΜΑΡΙΟΥ ΚΑΡΑΤΣΙΟΛΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΕΝ

ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΥΛΑΚΗ

Κ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΔΙΟΝ. ΖΑΜΑΝΟΥ

ΙΩΑΝ. Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΘΑΝ. ΣΙΩΚΟΥ

B!

- Γενονότα και σχόλια
- Έξωτερική εβδομάς
- Έσωτερική εβδομάς
- Οικονομολογική εβδομάς
- Οι σύμμαχοι εν Ελλάδι
- Η Μακεδονική εκστρατεία
- Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
- Η νόμω σταθεροποίησης
- Η διεθνής Οικονομία
- Οι τιτλοι
- Ναυτική υπεροπλία και νέα όπλα
- Ο Αλέξανδρος Α' και η Ελλάς

Η διάλεξις του κ. Γ. Σερβίς εν Ζυρίχη. — Ο κ. Αδαμ. Πολυζωίδης εν Αμερική — Οι Σεισμοί της Κορινθίας — Η Εθνική Δυναστεία πρὸς τοὺς σεισμοπαθεῖς — Ενδόσεις.

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δρ. 150

ΕΞΑΜΗΝΟΣ » » 75

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικῶς) λ. 1

» ΑΜΕΡΙΚΗΣ δολάρια 5

Ἐξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐσωτερικοῦ καὶ τριμήνιοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

- Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελίων ἰδιαίτερα συμφωνοῦνται.
- Τὰ ἐμβλήματα ἀπευθύνονται δι' ἐπίταγην πρὸς τὴν διεύθυνσιν.
- Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν φύλλων οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΑΡΕΝΟΝΤΑΙ

“ΤΥΡΣΟΣ”, ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΥΠΟ: ΤΗΣ Α. Ε. Β. Ε. Π. Γ. ΜΑΚΡΗΣ & ΣΙΑ
ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΟΔΟΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 18
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ: ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 69

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ
(ΙΣΧΥΟΝΤΕΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 30ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1928)

ΜΕ ΔΡ. 3.000
ΕΙΣ 30 ΔΟΣΕΙΣ

ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΠΡΩΤΟΙ ΤΟΜΟΙ
Α' - ΙΒ' ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΙ
(ΗΤΟΙ ΤΟ ΗΜΙΣΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ)

ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Οι όπωσδήποτε κατέχοντες τόμους Α', Β', Γ' και Δ' είτε ως συνδρομηταί απέκτησαν αυτούς είτε ως αγορασταί, δύνανται να έγγραφον διά τους λοιπούς μέχρι του Τόμου ΙΒ'. επί τη βάσει των δρ. 250 κατά τόμον, με μηνιαίαν καταβολήν δρ. εκατὸν (100) μέχρις εξοφλήσεως.

Ἐγκύκλιοι καὶ ὁδηγίαι παρέχονται προθύμως εἰς τοὺς αἰτοῦντας.

ΟΙ ΤΟΜΟΙ Α', Β', Γ' & Δ' ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ
Ο Ε΄ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΕΤΟΙΜΟΣ ΤΗΝ 15^{ΗΝ} ΙΟΥΛΙΟΥ
Ἀπὸ τοῦ ΣΤ' τόμου ἡ ἔκδοσις θὰ ἐπιταχυνθῇ ἀκόμη περισσότερον.

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΜΑΪΟΥ 1928

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΤΟΣ Δ'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 176

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Βαθύτατα καὶ μυχιαίτατα συγκινητικὸν εἶνε τὸ τηλεγράφημα τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσσης τῶν Ἑλλήνων Σοφίας, διὰ τοῦ ὁποῖον διαθέτει ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν τῆς Κορινθίας τὸ πενιχρὸν ποσὸν τῶν 12.000 δραχμῶν! Ἐὰν ἡ περίφημος Ἑλληνικὴ Δημοκρατία, καρπὸς προδοσίας καὶ ἀνομίας καὶ ἐγκλήματος ἐξετόπισεν ἐκ τῆς πατρίδος τὴν Ἑθνικὴν Δυναστείαν καὶ κατελήστευσε τὴν περιουσίαν τῶν μελῶν αὐτῆς, περιαγαγοῦσα αὐτὰ εἰς βίον στερήσεων καὶ ὁδύνης ἐν τῇ ξένῃ, συνετέλεσεν ὅμως ἀφ' ἐτέρου διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς ταύτης εἰς τὸ νὰ καταστῶσι περισσότερον ἄρρηκτοι καὶ βαθεῖς οἱ ἡθικοὶ δεσμοὶ αὐτῆς μετὰ τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ λαοῦ. Ὡς τεκμήριον τῶν δεσμῶν τούτων μεταξὺ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν μελῶν καὶ βλαστῶν τοῦ ἐνδόξου καὶ ὑπερήμου Βασιλικοῦ τῆς Ἑλλάδος Οἴκου, ὡς θεωρηθῶσιν αἱ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῶν εἰσφοραὶ ὑπὲρ τῶν δεινοπαθησάντων ἐκ τοῦ σεισμοῦ Ἑλλήνων. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐστὶν πάντοτε πιστὸς εἰς τοὺς Βασιλεῖς του καὶ ἐν εὐτυχίαις καὶ ἐν δυστυχίαις καὶ γνωρίζει καλῶς, ὅτι αἱ καρδίαι τῶν Ὑψηλῶν ἐξορίστων δὲν θὰ αἰσθάνθωσι ποτὲ πλέον γλυκασμόν, παρὰ μόνον τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ εὐρεθῶσιν Οὗτοι πάλιν ἐν μέσῳ αὐτοῦ. Ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα Σοφία διαβιβάζουσα διὰ τοῦ τηλεγραφήματός της, ὅτι τρέφει διὰ τοὺς Κορινθίους τὴν ἰδίαν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν εἶχε δι' αὐτοὺς «ὁ ἀγαπητὸς μας Βασίλειος» ὑπῆρξεν εὐστοχωτάτης τὴν ἐκφράσιν τοῦ αἰσθηματός της. Ἀληθῶς ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς γνωρίζει καὶ θὰ ἀ-

ναγνωρίσῃ πάντοτε δι' οὐδεὶς ἐκ τῶν ἑταῶν αὐτοῦ ἠγάπησεν αὐτὸν τόσον, ὅσον ὁ ἀειμνηστὸς ἐκείνος Ἑθνικὸς Μεγαλομάρτυς καὶ δι' αὐτὸν ἴδιον παλμὸν ἐπαλλον πάντοτε ἠνωμένοι ὑπὲρ αὐτοῦ αἱ καρδίαι ὄλων τῶν εὐγενῶν μελῶν καὶ βλαστῶν τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου τῆς Ἑλλάδος.

Η τραγικὴ καταστροφὴ τῆς Κορίνθου ἐγένετο αἰτία νὰ διαγραφῇ ἐκ νέου εἰς τὴν κίνησιν τῆς συγκρόνου πολιτισμένης ἀνθρωπότητος τὸ εὐγενὲς καὶ ὑπέρτατον ἐκεῖνο συναίσθημα ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸ ὁποῖον καταγλαῖσαν μετὰ τὴν ἀνθρωπιστικὴν φῶς τὴν ἀνατολὴν τοῦ 19ου αἰῶνος, ὅτε ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ εἶχεν ὀρμήσει ὑπερανθρώπως πρὸς τὴν ἑλευθερίαν ἢ τὸν θάνατον, ἐφάνη δι' αὐτὴν ἐξαφανισθῇ διὰ παντός εἰς τὴν δίνην τῶν μαύρων παθῶν, αἵτινα ἐμίγαν μέχρι βαθέων τὴν συνείδησιν τῶν λαῶν ἐξ αἰτίας τοῦ παγκοσμίου πολέμου. Ἡ συγκίνησις τῶν λαῶν ἐντενδύνει καὶ ἐκτενδύνει τὸν ὠκεανὸν ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς τραγικῆς ἐξαφανίσεως μιᾶς πόλεως τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα εἶνε ἐν τῇ ἱστορίᾳ περιφανῶς συνδυασμένον μετὰ τὴν ἐνδοξὴν ἐποχὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἀκμῆς καὶ μετὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἡπειρόν, ὑπῆρξεν ἀληθῶς βαρυτάτη καὶ εἰλικρινής. Καὶ περισσότερον, δύναται τις εἰπεῖν, ἱκανοποιεῖ ἡ ἡθικὴ ἀποψις τῆς ἐκδηλώσεώς της, παρὰ ἡ ὕλη. Ἀς θεωρηθῇ καὶ τὸ φαινόμενον τοῦτο ὡς μίᾳ ἀπαρχῇ ἐπαναφορᾶς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἰδίου κόσμου τρωφίμου τοῦ αἰώνιου Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ διαρκῶς ὀφειλέτου εἰς

αυτό, εις τὰς ὑψηλὰς ἐκείνας φιλελληνικάς ἀρχὰς τῶν πρὸ ἐνὸς αἰῶνος προγόνων του, τῶν ὅπ' ἰων τὸν εἶχε καταστήσει ἐπαίσχυντον ἀπαρηγῆν ἢ λαίλαψ τῶν πολέμων, ἢ προδοσία καὶ ἢ πλάνη.

Εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ βενιζελισμὸς μετέβαλε καὶ τὴν ἐκκλησίαν εἰς πεδῖον ταπεινοῦ κομματικοῦ ἀγῶνος, τὸ νὰ ὑπάρχῃ Ἱεράρχης τηρῶν τὰ καθήκοντά του ἀλλὰ καὶ ἀκολουθῶν τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον ἐχάραξαν οἱ μεγάλοι λειτουργοὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας, ἀποτελεῖ φαινόμενον παρήγορον διὰ τὸν ἑλληνικὸν κλήρον. Ἡ ἀφοσίωσις μὲ τὴν ὁποίαν περιβάλλει τὸν Μητροπολίτην τοῦ ἡ λατρεία μὲ τὴν ὁποίαν προσβλέπει εἰς αὐτὸν ὁσεισμὸς πληθυσμὸς τῆς Κορινθίας, εἶναι μίᾳ ἀπόδειξις ὅτι ἡ κατάπτωσις τοῦ Ὁρθοδοξικοῦ αἰσθηματος δὲν ὀφείλεται εἰς ἄλλο, ἢ εἰς τὴν ἐκμηδένισιν τοῦ γοήτρου τοῦ κλήρου. Ὁ Μητροπολίτης Κορινθίας παρέχει ἑαυτὸν παράδειγμα ὕψιστον εἰς ὅλους τοὺς ἑλληνας κληρικούς. Προκινδυνεύσας ἔπραξε τὸ καθήκον ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς στρατιώτης τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, παραμυθήσας, ἐνθαρρύνσας, συμπαθῶν ἠκολούθησε τὰ μεγάλα δι-

δάγματα τῆς ἀείποτε σιρατευομένης ὀρθοδοξίας. Τὸ παράδειγμά του ἂς ἀποτελέσῃ κίνητρον διὰ τὸν ὅλον ἑλληνικὸν κλήρον. Εἰς τὴν Κορινθὸν ἐδόθη ἡ ἀπόδειξις ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὅταν ἔχει λειτουργοὺς Ὁρθοδοξικοὺς ὡς ὁ Μητροπολίτης Κορινθίας οὐδέποτε θὰ χάσῃ τὴν πρὸς τὰ θεῖα προσήλωσίν του. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐν τῷ συνόλῳ του πάσχει. Ἐχουν συνεπῶς εὐκαιρίαν οἱ ὀρθόδοξοι ἱεράρχαι νὰ ἀναλάβουν τὰ καθήκοντά των καὶ τὸ καταπίπτον Ὁρθοδοξικὸν αἶσθημα νὰ ἀνορθώσουν.

Η ΑΪΣΣΑ

Ἡ ἀπὸ τῶν σιγηλῶν τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἀναδημοσίευσίς τῆς περιπετειᾶς τμήματος τοῦ πληρώματος τοῦ θρυλλικοῦ Γερμανικοῦ καταδρομικοῦ «*Εμ δ εν*» ὅπερ εἶχεν ἐξοπλήσει τὸ ἱστοφόρον «*Αἰσσά*», ματαιοῦται διότι πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν καὶ συνδρομητῶν μας ὑπέδειξαν τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν περιπέτειαν ταύτην βιβλίον «*Αἰσσά*» ἐκυκλοφόρησεν εὐρύτερα α ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀναδημοσιεύθη πρὸ πολλοῦ εἰς πλείονας τῶν δύο ἐφημερίδων, ἰσχυρῶς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ «*Σ κ ρ ι π*».

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα τῶν γαλλικῶν ἐκλογῶν, καίτοι λίαν συνοπτικῶς γνωστὸν, ἐμφανίζει νίκην περιφανῆ τῆς ὑπὸ τὸν κ. Πουανκαρέ Κυβερνήσεως, ἀποτελουμένης, ὡς γνωστὸν, ἐκ στοιχείων οὐχὶ ἁμοιογενῶν, ἀλλὰ συνδεομένων στενῶς λόγῳ τῆς ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης πρὸς σταθεροποίησιν τοῦ γαλλικοῦ νομίματος. Πρὸς πλήρη κατανόησιν καὶ τῆς ἐπὶ ὁλόκληρον διετίαν παραμονῆς ἐν τῇ ἀρχῇ μὲν Κυβερνήσεως τόσο, πολυσυνθέτου καὶ τῆς ἐπακολουθησάσης ἐκλογικῆς νίκης, δεόν νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι πρὸ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς ἐνεστῶσης Κυβερνήσεως τὸ γαλλικὸν νόμισμα εἶχεν ὑποστῇ ραγδαίαν καὶ σοβαρὰν ὑποτίμησιν. Περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου τοῦ 1926, κατὰ τὴν ἐλιγσίμερον πρωθυπουργίαν τοῦ κ. Ἐρριώ, ἡ τιμὴ τοῦ ἀγγλικοῦ συναλλάγματος ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ τῶν Παρισίων εἶχεν ἀνέλθει εἰς 240 φράγκα μὲ τάσεις μεζονος ἀνατιμῆ-

σεως καὶ ὅτι τὸ ἐν λόγῳ γεγονός εἶχεν ἐπιφέρει ὡς ἄμεσον συνέπειαν τὴν παραίτησιν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κ. Ἐρριώ καὶ τὸν σχηματισμὸν Κυβερνήσεως ἐθνικοῦ συνασπισμοῦ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ κ. Πουανκαρέ, τῇ συμμετοχῇ πάντων τῶν δημοκρατικῶν κομμάτων. Ἡ ἐπιτυχία τῆς προσπάθειας ταύτης, ἐχούσης καθαρῶς ἐθνικιστικὴν χαρακτῆρα, ἦτις, λόγῳ τῶν ἐπικρατουσῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συνθηκῶν, πολιτικῶν τε καὶ κομματικῶν, ὀφείλετο εἰς τὸν ἀναγκασμὸν τότε παρὰ τῷ γαλλικῷ λαῷ ἰσχυρὸν πανικὸν ὅσον ἀφορᾷ τὴν τύχην τοῦ φράγκου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐν ᾧ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκυβέρνην τὴν Γαλλίαν ἡ ἐκ τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1924 προελθούσα πλειοψηφία, ἡ ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τοῦ συνασπισμοῦ τῶν κομμάτων τῆς Ἀριστερᾶς (Καρτέλ), ἐθεωρεῖτο δὲ ἡ πλειοψηφία αὕτη ὡς συμπαγὴς καὶ παντοδύναμος, λόγῳ τῆς

ἐμπιστάσεως τῆς τιμῆς τοῦ γαλλικοῦ νομίματος, ἐπὶ τῇ διασπασίς αὐτῆς. Ὁ γαλλικὸς λαὸς ἠξίωσεν ἐπιτακτικῶς τὸν συνασπισμὸν πάντων τῶν δημοκρατικῶν κομμάτων καὶ ἡ ἀξίωσις αὕτη ἦσκεσε τοιαύτην πίεσιν ἐπὶ τῆς μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὑφισταμένης πλειοψηφίας, ὥστε κατὰ μοιραίαν ἀνάγκην ἐπὶ τῆς ἡμέρας αὐτῆς. Συνεπεία τοῦ σχηματισμοῦ τῆς νέας Κυβερνήσεως ὑπὸ τὸν κ. Πουανκαρέ ἐπὶ τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἡ διάσπασις τῆς παλαιᾶς καὶ ἡ σύνθεσις νέας πλειοψηφίας, προσχωρησάντων εἰς ταύτην καὶ στοιχείων τινῶν ἐκ τῆς Δεξιᾶς καὶ ἐκ τοῦ Κέντρου.

Ἀλλ' ἐκ τῶν προσφάτων ἐκλογῶν ἐν Γαλλίᾳ, ἔχομεν καὶ ἑτερόν τι ἀποτέλεσμα, ἐκτὸς τῆς δημιουργίας τῆς νέας ταύτης πλειοψηφίας τῇ πλήρῃ ἐκπτώσιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ κομμουνισμοῦ. Ἐκ τῶν μέχρις ὧρας συγκεντρωθέντων ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων, ὡς γνωρίζομεν ταῦτα ἐκ τηλεγραφικῶν πληροφοριῶν, δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν τὸ μέγεθος τῆς κομμουνιστικῆς ἡττῆς. Ἀλλὰ πάντως ἡ ἡττα αὕτη εἶνε σοβαρώτατη, ἀποδεικνύεται δ' ἐξ αὐτῆς ὅτι ὁ κομμουνισμὸς ἐν Γαλλίᾳ στερεῖται πραγματικῶν βάσεων καὶ ὅτι ὁ μέχρι τοῦδε δημιουργηθεὶς σχετικὸς θόρυβος δεόν νὰ θεωρηθῇ μάλλον ὡς ἀποτέλεσμα εἰδικῆς προπαγάνδας εὐφῶς ἐσκεμμένης παρὰ ὡς αὐθόρμητος ἐκδήλωσις ὑφισταμένου πράγματι φρονήματος. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ ἐθριάμβευσε καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τὸ συντηρητικὸν καὶ σπ' ὄν πνεῦμα, θεωρεῖται δὲ κοινὸς ὁ θρίαμβος οὗτος ὡς ἀποτελῶν ταύτοχρόνως θετικὴν ἐκδήλωσιν ἀναζωπυρώσεως τοῦ ἐθνικιστικοῦ αἰσθήματος, ἦτις κατ' ἀναπότρεπτον ἀνάγκην μέλλει νὰ ἔχῃ ὀνάναν ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῆς κατευθύνσεως τῆς ὅλης πολιτικῆς καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐξωτερικῆς.

Προκειμένου περὶ τῶν ἀπὸ τίνος χρόνου ἐκζηλουμένων σχέσεων καὶ σχεδίων ὅσον ἀφορᾷ τὸν καταρτισμὸν εἰς Μεσογειακοῦ Συμφώνου, συνδεόντος τρεῖς Δυνάμεις, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ δυνάμενον νὰ καθορίσῃ ἐν σταθερὸν καθεστῶς ἐν τῇ Μεσογείῳ Θαλάσσῃ, αἱ ὑπάρχονσαι πληροφορίες δὲν εἶνε οὔτε ἐπαρκεῖς, οὔτε καὶ αἰσται διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοιοῦτου Συμφώνου. Εἶνε λίαν πιθανὸν ὅτι τὸ Σύμφωνον τοῦτο ἀνάγεται μάλ- λον εἰς τὴν σφαῖραν τῆς διπλωματικῆς ἰδεολογίας καὶ ὅτι ἡ πραγματοποίησις αὐτοῦ προσ- κρούει εἰς μύρια ὅσα ἐμπόδια. Θὰ ἦτο βεβαίως

εὐχῆς ἔργον ἂν τὰ ἐν Μεσογείῳ ἐπικρατοῦν- τα τρία ταῦτα κράτη ἀνελάμβανον διὰ κοινῆς διπλωματικῆς πράξεως τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παραπέμπωσιν εἰς διαιτησίαν πάσας τὰς μεταξὺ αὐτῶν ἀναφαιόμενας διαφοράς, διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐκτὸς τῶν πολλῶν ἄλλων ὀφελίμων ἀποτελεσμάτων θὰ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης καὶ ἡ κατάπαυσις τοῦ ὀλεθρίου συναγωνισμοῦ περὶ τοὺς ναυτικούς ἐξοπλισμούς. Ἀλλ' εἶνε προφανὲς ὅτι ἡ πραγματοποίησις τοῦ ἰδεολογικοῦ τούτου σχεδίου δὲν εἶνε εὐκό- λος. Ὡς ἐν τῶν κυριωτέρων ἐμποδίων δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι ἀποτελεῖ τὸ ζήτημα τῶν Δωδεκανήσων, ἐνδιαφέρον καὶ τὰς τρεῖς Δυνάμεις τὰς μελλούσας νὰ συνδεθῶσι διὰ τοῦ σχεδιαζομένου Μεσογειακοῦ Συμφώνου. Καὶ ἡ Τουρκία οὐδέποτε παρητήθη τῶν ἐπὶ τῶν νήσων κυριαρχικῶν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἡ Ἰταλία βεβαίως δὲν φαίνεται διατεθειμένη νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐπ' αὐτῶν στρατιωτικῆς κατοχῆς καὶ ἡ Ἑλλάς κατ' οὐδένα λόγον δύ- νεται νὰ ἐγκαταλείψῃ χώρας γνησιώτατα ἐλ- ληνικά καὶ πληθυσμοὺς ἑλληνικωτέρους κατὰ τὸ αἶσθημα πάντων τῶν πληθυσμῶν καὶ αὐ- τῆς ἐπὶ τῆς ἐλευθέρως ἐπικρατείας. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ Τουρκία, κατεχομένη ὑπὸ δι- ηνεκούς φόβου ἐνδεχομένης ἰταλικῆς ἀποδό- σεως εἰς τὴν Μικρασιατικὴν ἀκτὴν καὶ ὁ- λουσα ἐκ τούτου νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀπέναντι τῆς Ἰταλίας, δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ προδῇ καὶ εἰς ὑποχώρησις ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐπικυριαρχικά της δικαιώματα ἐπὶ τῶν Δωδεκανήσων. Ἀλλ' ἡ Ἑλλάς, οὔτε τὰ ἐθνικά της δίκαια δύναται νὰ παραβλέψῃ, οὔτε νὰ σιωπῇ ἐπ' αὐτῶν κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τοιοῦτου συμφώνου. Θὰ ἦτο κατὰ συνέπειαν ἀπείρως εὐχερεστερὰ ἡ συνο- μολόγησις μονομερῶν Συμφώνων μεταξὺ τῶν ἐν λόγῳ τριῶν Δυνάμεων, διότι οὕτως δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἄμεσος ἀνάγκη νὰ συζητηθῇ τὸ ἐπί- μαχον τοῦτο ζήτημα.

Μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἰταλίας, Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος ἡ συνομολόγησις τριῶν κεχωρισμένων, ἀσχέτων πρὸς ἀλλήλα Συμφώνων, δὲν φαίνεται ἀκα- τέρβωτος. Δὲν γνωρίζομεν βεβαίως κατὰ πό- σον θὰ ἦτο ὀφέλιμος διὰ τὰ ἑλληνικά συμ- σέροντα ἡ συνομολόγησις ἑλληνο-ιταλικοῦ Συμφώνου καὶ ἂν δὲν θὰ ἦτο ἀσυγκρίτως προ- τιμωτέρα ἡ διατήρησις ἀπλῶς τῶν σήμερον ὑφισταμένων ἐξαιρέτως ἐγκαρδίων σχέσεων. Ἀλλ' ἡ συνομολόγησις Συμφώνου μεταξὺ Ἑλλ-

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Τὴν παρελθούσαν Δευτέραν συνεκροτήθη ἡ γενική συνέλευσις τῶν μετόχων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Διοικητὴς κ. Ἀλέξ. Διομήδης λαβὼν τὸν λόγον, ὠμίλησεν ἐπὶ ὧραν ἀναλύσας λεπτομερῶς τὴν ὅλην πολιτικὴν ἣν ἠκολούθησεν ἡ διοίκησις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ τὴν διαρעύσαντα πενταετίαν. Τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Διομήδους ἀφορᾷ τὰς τραπεζικὰς ἐργασίας τῆς Ἐθνικῆς, τὸ δὲ δεύτερον ἀφορᾷ τὴν γενικὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας. Μετὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ κ. Διομήδους ἐγένετο ἡ κατάθεσις καὶ ἡ ἐγκρίσις τοῦ ἰσολογισμοῦ καὶ ἀπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1927 καὶ ἀνεγνώσθη ἡ ἐκθεσις τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἡ νέα Γενική Συνέλευσις τῶν μετόχων ὡρίσθη διὰ τὴν 11ην Μαΐου. Κατ' αὐτὴν θὰ ὑποβληθοῦν αἱ παρατηρήσεις τῶν κ.κ. Διομήδους καὶ Τσουδεροῦ, οἵτινες ὡς γνωστὸν διωρίσθησαν διοικητῆς ὁ πρῶτος καὶ ὑπαδιοικητῆς ὁ δεύτερος τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς, θὰ ἐπακολουθήσῃ δὲ ἡ ἐκλογή τῆς νέας διοικήσεως διὰ τῆς ἀναδείξεως τοῦ κ. Ἰ. Δροσοπούλου ὡς διοικητοῦ καὶ τοῦ κ. Ἀλέξ. Κορυζῆ ὡς ὑποδιοικητοῦ αὐτῆς.

* * *

Τὸ παρελθὸν Σάββατον 28 Ἀπριλίου συνεκροτήθη ἐν Ἀθήναις ἡ ἐτήσια Γενική Συνέλευσις τῶν μετόχων τῆς Ἑταιρίας Οἶνων καὶ Οἰνοπνευμάτων. Κατ' αὐτὴν ὑπεβλήθη πρῶτα σὺν μετόχων περὶ ἀναβολῆς. Τὴν πρότασιν ταύτην διεδέχθη δὴλωσις τοῦ προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἑταιρείας καθ' ἣν ἐφ' ὅσον δὲν ἀπεσύρετο ἡ πρότασις ἀναβολῆς καὶ δὲν ἐνεκρίνετο ὁ ἰσολογισμὸς ὡς εἶχε καταστρωθῇ τὸ διοικητικὸν Συμβούλιον ἥτοι ὑποχρεωμένον νὰ ὑποβάλῃ τὴν παραίτησίν του, ἵνα ἀποσείσῃ

Βενιζελισμοῦ. Τοῦτο ἔχει ἀντιληφθῇ ἤδη καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἰδίως ὁ κ. Καφαντάρης ἐν γνώσει τοῦ ὁποίου κατῆλθεν εἰς Κρήτην φίλος δημοσιογράφος πρὸς ἀνασκευὴν τῶν ἀντιθέτων ἐνεργειῶν.

Τοιαύτη ἐξέλιξις τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ὁδηγεῖ εἰς μοιραίαν διάλυσιν τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως καὶ συνεπῶς καὶ τῆς Βουλῆς, ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ κυβερνῶντες ἤρχισαν ἤδη νὰ ἀντιμετωπίζω

πᾶσαν εὐθύνην. Γενομένης ψηφοφορίας ἡ συνέλευσις διὰ μετοχῶν 70746 κατὰ 62244 ἐξέφρασε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς πρὸς τὸν παρὰ τὴν Διοικητικὸν Συμβούλιον. Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως τερῶν τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ Νόμου ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Συνέλευσις ἀποδέχεται τὴν ἀναβολὴν ἐνῷ ὁ κ. Χαρίλαος ἐδήλωσεν ὅτι τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐμμένει εἰς τὴν ἀπόφασιν περὶ παραίτησεως.

Τὴν μεθεπομένην τῆς Συνελεύσεως ὁ ἡμερησίου τύπου ἀνέγραψε τὴν πληροφορίαν ὅτι συζητεῖται ἡ δημιουργία νέου ὀργανισμοῦ ὅστις θ' ἀντικαταστήσῃ τὴν Ἑταιρίαν, ἥτις κατὰ τὰς ἀπόψεις τῶν νῦν διοικούντων αὐτὴν φέρεται πρὸς διάλυσιν. Οἱ μέτοχοι ἐξ ἄλλου οἱ ἀντιτιθέμενοι πρὸς τὴν νῦν διοίκησιν τῆς Ἑταιρείας θεωροῦν τὴν διάλυσιν αὐτῆς ἀδύνατον φρονοῦν δὲ ὅτι κατὰ τὴν γεννησομένην τὴν 28ην Μαΐου νέαν γενικὴν Συνέλευσιν θὰ ἐπιτύχουν τὴν πλειοψηφίαν τῶν μετόχων καὶ θὰ προβοῦν εἰς τὴν ἐκλογὴν νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ τόνισθῇ ὅτι αἱ δύο ὁμάδες ἀπεδείχθησαν σχεδὸν ἰσόπαλοι καὶ ὅτι καὶ αἱ δύο ὁμάδες ἀποτελοῦνται ἀπὸ μετόχους Ἑλλήνας καὶ Γάλλους.

Η' ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ...

Διὰν ἀληθῶς πολὺτιμον ἐκδοσὴν ἔχει ἐγκαινῶς ἀπὸ τίνος τὸ εἰδικευθὲν εἰς τὰς κοινωνιολογικὰς ἐκδόσεις βιβλιοπωλεῖον «Ἀκαδημαϊκὸν» μετὰ τὸ φιλοσοφικὸν καὶ κοινωνιολογικὸν λεξικὸν «Σοσιαλιστικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια», τοῦ ὁποίου ἐξεδόθησαν ἤδη καὶ τὰ τρία πρῶτα τεύχη, κυκλοφοροῦντα καὶ διὰ τοῦ Πρωκτορείου, καὶ εἰς τὰ ὅποια δημοσιεύονται ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντα ἄρθρα περὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ Ἑργατικοῦ Κόμματος, τοῦ ἀγνωστικισμοῦ, τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος κλπ. Τὰ τεύχη τοῦ λεξικοῦ συνοδεύει ἐκάστοτε καὶ περιοδικὸν με ἀνεκδότους φιλοσοφικὰς καὶ κοινωνιολογικὰς μελέτας. Γενικῶς τὰ κυκλοφοροῦντα παρέχουν τὴν ἐντύπωσιν — καὶ ἡ κυκλοφορικὴ ἐπιτυχία εἶνε χαρακτηριστικὴ — ὅτι ἡ «Σοσιαλιστικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια» θὰ ἀποτελέσῃ ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς καταρτίσεως παντὸς σπουδαστοῦ, ἐπιστήμονος καὶ γενικῶς παντὸς μορφωμένου, δεδομένου μάλιστα ὅτι τὸ ἔργον θὰ ολοκληρωθῇ εἰς τρεῖς τόμους μόνον.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

Η ΔΙΑ ΝΟΜΟΥ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΙΣ

Γ'.

Ἡ τακτικὴ τῶν ἐπικρίσεων — προκειμένου περὶ γεγονότων τετελεσμένων καὶ ἀνεπιδέκτων τροποποιήσεως — δὲν ἀπέχει πολὺ τοῦ καλογηρικοῦ ὁμφαλοσκοπισμοῦ. Ὅπωςδήποτε ὅμως δι' ἡμᾶς, ὀλιγοπίστους παρατηρητὰς τῆς ἀποκλιθεῖσης φωνῆς σταθεροποιήσεως, εἶναι, ἐπιτετραμένον νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν εἰς πᾶσαν παρεχόμενην εὐκαιρίαν τὴν ἀμετάσβεστον καὶ ἐπὶ τῆς ἀνοθεύτου ἐπιστήμης στηριζομένην, γνώμην μας, ὅτι οὐδὲ εἰς νόμος, οὐδὲ ἐπὶ σταθεροποίησιν ἐνὸς νόμου σμᾶτος, ἐλισσόμενον ἐντὸς περιβάλλοντος συνθηκῶν, οἷαι αἱ ρυθμιζοῦσαι ἀπὸ τῆς ἐμφανισέως τῆς τὴν ἀνταλλακτικὴν ἀξίαν τῆς Ἑλληνικῆς δραχμῆς.

Διότι ἀναμφισβήτητος δὲν εἶναι σοβαρὸν τὸ νὰ λέγῃ τις, ὅτι αἱ διατάξεις ἐνὸς νόμου δύναται νὰ ὑποτάξουν τὰ πολυεῖδη αἰτία τῶν ἀσυγκράτητων διακυμάνσεων, τὰς ὁποίας ὑφίσταται ἡ τιμὴ οἰαδήποτε ἀξίας ἡ ἐμπορεύματος, οἷαν εἶναι καὶ τὸ νόμισμα ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς μεσάζοντος ὀργάνου τῶν συναλλαγῶν. Τὴν ἐπιστημονικὴν δὲ ταύτην, ἀλήθειαν γνωρίζουν πολὺ καλῶς καὶ οἱ εἰσηγηθέντες τὴν παρ' ἡμῶν διὰ νόμου σταθεροποίησιν τῆς δραχμῆς. Ἀλλ' ὅμως ἡ τοιαύτη νόμῳ σταθεροποίησις ἐνθυμίζει τὸ μακαρία τῇ λήξει «κοινὸς νόμισμα» τῶν Τραπεζῶν καὶ τὰ παρόμοια πλεῖστα ἐκ νομοθετικῶν μέτρων ἅτινα ἐλήφθησαν, φθινοῦσης τῆς προηγουμένης δεκαετηρίδος πρὸς συγκράτησιν τῆς ραγδαίως ὑποχωρούσης τιμῆς τῶν νομισμάτων τῶν, τῶς ἐμπολέμων χωρῶν.

Βεβαίως δὲν ἰσχυρίζομεθα, ὅτι οἱ ἀπεργαζόμενοι τὴν σταθεροποίησιν τῆς δραχμῆς ἠρκεσθῆσαν ἢ ἀρκοῦνται μόνον εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἁρθρῶν, ἐνὸς βραχυλόγου νόμου. Παρὰ λήλως πρὸς τὰς νομικὰς διατάξεις ἐμμένοντες διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ δημοσίου καὶ τὴν ἐκκαθάρισιν ἐῶλων τινῶν ὀφειλῶν τοῦ Κράτους. Ἐμμένοντες διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τινῶν ἐκ τῶν παραγόντων οἱ τινες ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῆς τιμῆς τοῦ νομίσματος. Καὶ κατὰ τῆς εἰλικρινοῦς ταύτης ἐνεργείας τοῦ ὑπευθύνου ὑπουργοῦ δὲ, δύναται νὰ εὐστα

θῇ ἡ κατηγορία. Ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τέλους εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκην μιᾶς σχετικῆς τάξεως εἰς τὰ δημόσια οἰκονομικὰ τῆς. Ἰσοσκέλις δὲ δραμῶν καὶ ἐσόδων τοῦ Κράτους εἶναι γεγονός ἀναντιρρήτως λυσιτελές. Ὁμοίως καὶ ἡ τακτοποίησις τοῦ ἐπικινδύνως διατηρουμένου κυμαινόμενου χρέους.

Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τῆς ἐγχορήξεως, ὅτι δυνάμεθα νὰ καθυλώσωμεν τὴν ἀνταλλακτικὴν ἀξίαν τῆς δραχμῆς μας, διακηρύσσοντες δι' ἐνὸς ἁρθρου τοῦ Νόμου *urlietorbi* ὅτι καθιστῶμεν ταύτην ἰσότημον ἀναλόγου βάρους πολυτίμου μεττάλου, ὑπάρχει τοιαύτη διαφορά, ὥστε ἡ ἀπόπειρα τῆς ἀποδείξεως τοῦ τοιοῦτου νὰ ὑπενθυμίσῃ τὸν ἀλχημικὸν Ντελαπαλῆς. Ἀλλὰ, μᾶς λέγουν, πρὸς τί ἐδρούμεν, νέον, εὐρωπαικόν, πολυστήρικτον καὶ ἐξεργασμένον ἱδρυμα, τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἐὰν μὴ διὰ νὰ παρακολουθῇ ἀγρύπνως τὴν ποσοτικὴν καὶ τὴν δυναμικὴν ἀνάμνη κυκλοφορίαν τοῦ χαρτονομίσματος, ἔχουσα πρὸ χειρὸν τὴν χρήσιν τῆς δικλείδος εἰς τὰς ἐκάστοτε πλημμυρίδας καὶ ἀμπώτιδας τῶν τιμῶν; Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, πλουσίως προικισμένη, μᾶς λέγουν, θὰ ἔχῃ ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της, ὡς ἐκδοτικὸν ἱδρυματός, κύριον ἔργον ν' ἀντιδρᾷ ἐναντίον πάσης ἀντιθέτου περιπτώσεως, νὰ προβλέπῃ, νὰ προλαμβάνῃ, νὰ ρυθμίσῃ καὶ ἀποκαθίστῃ τὴν τάξιν εἰς τὰς τιμὰς. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὸ ἐν τρίτον τοῦ προτάματος τοῦ τοιμεροῦς δανείου καὶ τὰς ἀναλόγους πιστώσεις θ' ἀποτελῇ τὴν ἀσφαλὴ ἐγγύησιν τῆς ἐπαληθεύσεως τῶν διατάξεων τοῦ περὶ σταθεροποιήσεως τῆς δραχμῆς Νόμου.

Εἰς τὸ σημεῖον ὅμως τοῦτο σταματῶμεν ἡμεῖς διὰ νὰ διατυπώσωμεν τὰς ἀντιρρήσεις μας. Δὲ, παραδεχόμεθα ὡς ἀσφαλὴ ἐγγύησιν τὰ κεφάλαια μιᾶς οἰαδήποτε Τραπεζῆς ἔστω καὶ ἐκδοτικῆς, ὡς ἱκανὰ ν' ἀνακατήσθω τὰς διαταραχὰς τοῦ εἰς τετραπλάσιον ὄγκον κυκλοφορούντος, ἀτάκτως μάλιστα, χαρτονομίσματος. Πᾶσα Τράπεζα, εἰς τοσηνὴς ἐργασίας ἀναμνημένη, ὑπόκειται εἰς ἀπροόπτους θυέλλας, οἵτινες συνεπάγονται συμφορὰς. Καὶ ἐὰν, αὐτὸν ἢ πῶς τῶν τοιούτων ἢ τοιούτων κρατικῶν, οἰκονομικῶν, πολιτικῶν ἢ καὶ ἐθνικῶν

ἀκόμη γεγονότων συμπεκνύσει περί τὸ νέον ἐκδοτικὸν ἴδρυμα τὰ νέρη καὶ ἐκσπάσει ἡ θύ-
ελλα ἐπὶ τῆς στέγης αὐτοῦ ποῖος θὰ φέρῃ
τὰς εὐθύναις καὶ ποῖος θ' ἀναλάβῃ τὴν ἐκπλή-
ρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας ἔσπευσε σὴ
μερον ν' ἀναλάβῃ ἡ Κυβέρνησις προβαίνουσα
εἰς τὸν δανεισμόν, ἔξωθεν χρυσοῦ, ἵνα χρησι-
μοποιήσῃ τοῦτόν ὡς μερικὸν κάλυμμα διὰ μίαν
σταθεροποιήσιν, τὴν ὁποῖαν θὰ πλήξῃ μία
τοιαύτη θυσία. Καὶ παραλείποντες πληθὺν
λεπτομερειῶν ἀρκούμεθα εἰς τὸ γενικὸν ἐρώ-
ημα. Κατὰ τί περισσότερο, δύναται, νὰ ἐξυ-
πηρετήσῃ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος
ἡ τοιαύτη νόμιμ σταθεροποίησις ἀπὸ τὴν ἐμπρακ-
τον σταθεροποιήσιν, τὴν ὁποίαν ἐγνώρισεν ἐπὶ
ἔτος ἥδη καὶ πλέον ἡ χώρα, καὶ ἣτις οὐδένα
συναπτὰ ἀντιφωνοῦντα;

Εἰς εἰδικὸν ἄρθρον μας θὰ ἐκθέσωμεν, προ-
σεχῶς ἐν λεπτομερείᾳ τὰς δυσχερείας, τὰς ὁ-
ποίας ἀποφασίζονται ἐν τῇ ἐξελεύσει
τῶν ἐργασιῶν τοῦ τοῦ νέου ἐκδοτικὸν μας ἴ-
δρυμα. Διότι ἐκτός τῶν ποικίλων καὶ ἀπρο-
όπτων δυσχερῶν, περιπτώσεων, τὰς ὁποίας ἀ-
ναμφισβητήτως θὰ συναντήσῃ ἐφ' ὅσον καὶ ἡ
πολιτικὴ ἀκόμη ὁμαλότης τοῦ τόπου δὲν
κατοχυροῦται μὲ καμμίαν ἀσφαλῆ καθολοκλη-
ρίαν ἐγγύσιν, θὰ ὑπάρξουν περιπτώσεις ἐμπο-
ρικῆς ἢ οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς ἐν

γένει φύσεως, αἵτινες λόγῳ τῶν τραπεζικῶν
σχέσεων, ὅσον καὶ ἐν αὐταῖς πρόκειται
νὰ εἶναι ἀνεπλήρωτοι, θὰ ὑποχρεωθῇ ἡ νέα Ἐκ-
δοτικὴ Τράπεζα νὰ παραβλέψῃ καὶ παραδῇ
τοὺς αὐστηροὺς κανόνας, ἐφ' ὧν ὑποτίθεται ὅ-
τι ἐδράζεται τὸ αὐστηρὸς ἐκδοτικὸν ἱστυτοῦτον
μίας χώρας.

Ὁμαλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων καὶ ὁ-
μαλῶς ἐλισσομένης τῆς κρατικῆς καὶ πολιτι-
κῆς μας ζωῆς αἱ δυσχερεῖαι βεβαίως θὰ εἴ-
νε σπάνιαι καὶ ὀλίγαι. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ
ἐγγυηθῇ περὶ τούτου; Ὅντες δὲ βέβαιοι, ὅτι
οἱ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀρμόδιοι ἐπαρκῶς ἐμε-
λέτησαν καὶ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας
καὶ τῶν βραχυπροθέσμων πιστώσεων, τὰς ἀ-
νάγκας—διότι κατὰ τὰ Νόμον περὶ τὰς τοι-
αύτας μόνο, ἐργασίας θ' ἀσχολεῖται ἡ νέα
Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος—θὰ προβῶμεν εἰς τὴν
ἀνάλυσιν τῶν περιπτώσεων, αἵτινες ἀσφαλῶς
θ' ἀγάγῃ μίαν ἡμέραν εἰς δυσχερῆ θέσιν
τοὺς ἐν τῇ Διοίκησει τοῦ νέου Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύ-
ματος. Ἀξιῶμεν δὲ ἀπὸ τοῦδε παρ' αὐτῶν
νὰ εἶναι ὠπλισμένοι μὲ τὴν ἀνάλογον ψυχικὴν
καὶ ἠθικὴν ἀντιστάσειν, ὥστε ἐν και-
ρῇ ἀντιδράσεως καὶ θυσίας ν' ἀποτραπῇ τὸ
ναυάριον διὰ νὰ μὴ καταστραφῇ ἀνεπανορθώ-
τως ἡ οἰκονομικὴ οὐκότης τῆς Ἑλλάδος.

ΚΩΣΤΗΣ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΜΙΑ ΕΙΚΟΣΑΕΤΗΡΙΣ

Τὴν 12ην Μαρτίου 1928 ὁ Πρόεδρος τοῦ
διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐθνικωτάτης Ἑλ-
ληνικῆς ἐφημερίδος «Ἀτλαντὶς» καὶ ἐξοχὸς
φίλος καὶ συνεργάτης τῆς «Νέας Ἐποχῆς» κ.
Ἀδαμάντιος Πολυζωΐδης συνεπλήρωσεν εἰκο-
σεταιρία ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἀρχισυντα-
ξίας τῆς ἐφημερίδος ταύτης.

Ἡ ἐθνικὴ προσπάθεια τοῦ κ. Ἀδαμάντιου
Πολυζωΐδου ἐν Ἀμερικῇ εἶνε γνωσιωτάτη
εἰς τὸ Πανελλήνιον, γνωστὰ δ' ἀκόμη αἱ ὑπ'
αὐτοῦ προσφερθεῖσαι πολύτιμοι ὑπηρεσίαι εἰς
τὸν Ἑλληνισμόν τοῦ Νέου Κόσμου.

Ὁ ἐκ τῶν ιδιοκτητῶν, τῆς «Ἀτλαντίδος»,
κ. Δημήτριος Βλαστός ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀδελ-
φικοῦ εἰκοσμεταῖος ἐθνικῆς προσπάθειας τοῦ κ.
Πολυζωΐδου, ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν τὸ κα-
τωθὶ εἰγλωττιστὸν τηλεγράφημα ἐκ Παρισίων:

«**Επὶ τῇ ἐπετείῳ εἰκοσαετῶν πιστῶν
δπηρεσιῶν ὡς Ἀρχισυντάκτου «Ἀτλαν-**

**τίδος» δεχθῆτε τὰ εὐκρινῆ μου συγχα-
ρητήρια. Διὰ τὴν θαυμασίαν ταύτην ἐρ-
γασίαν ὀχι μόνον ἡ «Ἀτλαντὶς» ἀλλὰ καὶ
τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν εἶνε ἄξιον συγχα-
ρητηρίων καὶ ἀποβλέπει μεθ' ὑπερηφα-
νείας εἰς ὑμᾶς ὡς τὸν νέον Πρόεδρόν
της.**

**Ἐχοντες ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς
τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ εὐγενοῦς ἔργου
σας, εὐχόμεθα ὑγείαν καὶ πᾶσαν εὐη-
μερίαν».**

Πρὸς τὸν διακεκριμένον φίλον καὶ συνεργά-
την αὐτῆς κ. Ἀδαμάντιον Πολυζωΐδην, ἡ
διοικήσις τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἀπευθύνει
ἐγκάρδια συγχαρητήρια εὐχόμενη τὴν ἐπὶ ἔτη
πολλὰ συνέχισιν τῆς ἐν Ἀμερικῇ ἐθνικωτά-
της τοῦ προσπαθείας.

Η ΕΛΛΗΝ. ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΦΟΡΑΝ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Ἡ τρομερὰ συμφορὰ ἣτις ἐπλήξε τὴν Κό-
ρινθον καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς ἐλύπησε βαθύ-
τατα καὶ τὰ μέλη τῆς Ἑθνικῆς μας Δυναστεί-
ας, τὰ ὁποῖα ἔσπευσαν νὰ ἐκδηλώσουν τὴν βα-
θεῖαν τῶν ὁδύνην διὰ τῶν πλέον συγκινητι-
κῶν ἐκφράσεων. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Γε-
ώργιος ἀπέστειλε τηλεγράφημα πλήρες συμ-
παθείας διὰ τὴν Κορινθιακὴν συμφορὰν εἰς τὸν
κ. Π. Τσαλδάρην καὶ ἀπέστειλεν 20.000 δρ.
εἰς τὴν Επιτροπὴν τῶν ἐράνων. Ἐξ ἄλλου ἀ-
νέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν διενεργείας ἐράνου
ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν ἐν Ρουμανίᾳ ἐγγράφει
πρῶτος μετὰ τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλίσσης Ἐ-
λισάβετ, διὰ 60.000 λέι.

Ὁ Πρίγκιψ Νικόλαος ἐν Παρισίοις δια-
μένων διεβίβασεν ἐπίσης εἰς τὸν Ἕλληνα ὑ-
παρξένον κ. Πιπινέλην τέσκα 5.000 φράγκων
συνδεύσας τὸ ποσὸν τοῦτο διὰ συγκινητικω-
τάτης ἐπιστολῆς δι' ἧς ἀφοῦ ἐκφράζει τὸν
πόνον τοῦ διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ὡραίας
Κορίνθου, διαδήλοι καὶ τὴν λύπην τοῦ ὅτι λόγῳ
τῆς στενοχώρου οἰκονομικῆς καταστάσεως ὅφ-
ην τελεῖ δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ γενναϊότερον
ποσόν.

Ἐξ ἄλλου ἡ Α. Μεγαλειότης ἡ Βασιλίσσα
τῶν Ἑλλήνων, Σοφία ἀπῆλθεν ἐκ Φλωρεν-
τίας πρὸς τὸν κ. Δημήτριον Μάξιμον τέως
Διοικητὴν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τὸ κατωτέ-
ρον τηλεγράφημα.

Ἡ Συνταγματικὴν διὰ φρικώδη συμφορὰν
Κορίνθου παρακαλῶ ἐκδηλώσατε ὅλον μου
τὸν πόνον καὶ τὴν βαθυτάτην συμμετοχὴν μου
εἰς λύπην διὰ μέγα ἐθνικὸν ἀτύχημα. Διαβε-

βαιώσατε πόσον δοκίμαζομένους Κορινθίους
ὅτι τρέφω δι' αὐτοὺς τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδι-
αφέρον, τὸ ὁποῖον εἶχε δι' αὐτοὺς ὁ ἀγαπητός
μας Βασιλεὺς. Δυστυχῶς τὰ οἰκονομικά μου
μέσα δὲν μοῦ ἐπιτρέπουν νὰ διαθέσω τὸ πο-
σὸν τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεθύμουν ἀνάλογον πρὸς
τὴν περίστασιν. Παρακάλεσα νὰ καταβληθῶ-
σι δρ. 12.000

ΣΟΦΙΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΚΡΙΣΙΝ 1915-1918

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ ΜΑΡΙΟΥ ΚΑΡΑΤΣΙΟΛΟ

Η ΑΝΑΜΙΞΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΜΑΧ. ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

Με τὸ ἐλληνικὸν δράμα τοῦ 1915 — 1918 ἀπασχολήθησαν πολλοὶ ξένοι εἴτε εἰς αὐτοψίαν κατίδον εἰς τὰ πράγματα, εἴτε λόγῳ θέσεως γνωρίζοντες τὰς λεπτομερείας του. Εἰς τῶν αὐτοπτῶν εἶναι καὶ ὁ Ἰταλὸς συνταγματάρχης Μάριο Καρατσίολο (Mario Caracciolo) ὅστις εἰς τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «**Η ΕΠΕΜΒΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ**» καὶ τὸ ἔργον τῆς συμμαχικῆς διπλωματίας» βιβλίον του περιγράφει τὰ γεγονότα τῆς τραγικῆς ἐκείνης περιόδου. «**Η Νέα Ἑποχή**» μὴ παραλείψασα μέχρι τοῦδε νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς τὰ κεῖμενα βιβλίων καὶ ἐγγράφων διαφωτισόντων τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο χρονικὸν διάστημα, θὰ δημοσιεύσῃ καὶ ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ συνταγματάρχου Καρατσίολο τὰ σπουδαιότερα κεφάλαια, ὡς καὶ περίληψιν τῶν ἄλλων, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἀναγνώστης νὰ ἔχῃ σαφὴ γνῶσιν τοῦ περιεχομένου τοῦ σημαντικωτάτου αὐτοῦ ἔργου.

Ἐν ἀρχῇ ὁ ἰταλὸς συγγραφεὺς δίδει συνοπτικὴν εἰκόνα τῆς συγχρόνου ἐλληνικῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1830 ἀνακηρύξεως τῆς Ἑλλάδος εἰς κράτος, μέχρι τοῦ 1914 καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τῆς πρώτης παραιτήσεως τοῦ κ. Βενιζέλου (1915). Ἐκθέτει ἀκολούθως τὰ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ὑπουργίου Γούναρη καὶ τῆς στάσεως τούτου ἐναντὶ τῆς Ἀντάντ, τὰ τῆς ἀγγλογαλλικῆς ἀποδιέσεως εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ Αἴγυπτον τοῦ 1915, ἀναπτύσσων μετὰ ταῦτα τὰ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ὑπουργείου Ζαΐμη (Οκτώβριος — Νοέμβριος 1915). Ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ ἀρχεῖται ἡ ἐξιστόρησις τοῦ κυρίως δράματος, ἐκτίθεται ὅτι ἄμειν τῇ ἀνάσσει εἰς τὴν

ἀρχὴν τοῦ ὑπουργείου Σκουλούδη ἤρχισαν αἱ συμμαχικαὶ πιέσεις, ἡ ἐκμηδένισις τῆς Ἑλλάδος, ἀναπτύσσονται τὰ τῆς γερμανικῆς εἰσβολῆς ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ τὸ ὀλέθριον ἔργον τοῦ ναυάρχου Φουρνέ.

Ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ ὁ συνταγματάρχης Καρατσίολο θίγει τὰ δραματικώτερα σημεία καὶ μετ' ἀρκέτην ἀντικειμενικότητα καὶ γνῶσιν τῶν πραγμάτων τὰ περιγράφει. Τὰ σημεία αὐτὰ περιλαμβάνονται εἰς τὰ τελευταῖα κεφάλαια τοῦ ἔργου, δίδοντα σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ἀρκετὰς ἀγνώστους λεπτομερείας θὰ μεταφράσωμεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας.

* * *

Τὸ βενιζελικὸν κόμμα ἀντελήφθη ὅτι εἰς τὸ ἐχθρικὸν του στρατόπεδον, ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐπὶ ζήτει νὰ πραγματοποιήσῃ ὅ,τι διεκήρυσσεν εἰς ἴδιον του σχέδιον, νὰ ἔλθῃ εἰς συμφωνίαν μετ' Ἀντάντ, ἀνευ τῆς κηδεμονίας τοῦ κρητὸς Φυσικά, ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἡ ἡγήσει τοὺς δεσμούς οἱ ὅποιοι ἦσαν τὴν ἀντάντ μετ' ὁ Βενιζέλου, ἡ ἡλπίζε ὅτι, ἡ Ἀντάντ δὲν θὰ ἔθετε τοὺς δεσμούς αὐτοὺς ὑπεράνω τῶν συμφερόντων τῆς.

Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ κατὰ τὸ πρῶτον τοῦ Ὀκτωβρίου, τὰ πράγματα ἐξειλιχθήσαν ὁμαλῶς διὰ τὰ συμμαχικά ὅπλα. Οἱ Ρῶσοι συνέχισον τὰς ἐπιτυχίας των οἱ Ρουμῶν ἦσαν νικηταὶ εἰς τὴν τρασυλβανίαν καὶ τὸν Δούναβιν, καὶ οἱ Σέρβοι οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὴν στρατιάν τῆς Ἀνατολῆς, εἶχον θέσιν πόδα εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος... Καὶ τὸ βασιλ. κόμμα ἐπεσείρει ἀποφασιστικῶς, νὰ ἔλθῃ εἰς συμφωνίαν μετ' Ἀντάντ. Συμβούλιον τοῦ Στέμματος συνήλθε τὴν 27ην Σεπτεμβρίου καὶ συνεζήτησε καὶ ἐνέκρινε τὴν γνώμην τῆς εἰσόδου εἰς τὸν πόλεμον. Ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν ἐκoinολογήθη ἀμέσως.

Μία ἐπισημοτέρα καὶ πρὸ παντὸς περισσότερον ὁμοιογενὴς διπλωματικὴ ἐνέργειαι τῆς

Ἀντάντ θὰ κληθήσων τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀσφαλῆ ἐπιτυχίαν. Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ αποκλεισθῇ τὸν Βενιζέλου, πρῶτον τὸ ὅποσον δὲν ἤθελε νὰ κάμῃ ἐν τῇ πραγματικότητι, διότι διάφοροι δεσμοὶ ἦνουν τοὺς συμμαχοὺς μετ' αὐτὸν, εἴτε ἐξ ἀδεξιότητος.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ Ἑλλὰς, τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἦτο ἐτοιμὴ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν πόλεμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν συμμαχῶν, ἀλλ' οὗτοι δὲν συνεφώνουν. Ἡ Γαλλία ἦτο στενὰ συνδεδεμένη μετ' ὁ Βενιζέλου καὶ ἀπὸ παλαιὰς ἀφορμὰς δὲν εἶχε πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον. Ἡ Ἀγγλία ἀφῆντο νὰ ρυμουλκῆται ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ὡς πρὸς τὴν βαλκανικὴν τῆς πολιτικῆς. Ἡ Ἰταλία, περισσότερον γινώσκουσα τὰ πράγματα καὶ τὴν βαλκανικὴν ψυχολογίαν, ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπέμβασιν εἴτε μετ' ὁ Βασιλέα εἴτε μετ' ὁ Βενιζέλου. Διαδεδήλωνεν αὕτη ἐτι λαμβανόμενης ὑπ' ὄψιν τῆς καταστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος μικρὰ ἔπρεπε ν' ἀναμένῃ τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς βοηθείας, ἡ Ἀντάντ ἂν ἀπλούστατα δὲν ἐπετεινόντο αἱ περιπλοκαί.

Καθ' ὃν χρόνον, διὰ νὰ ὑπερνικήσῃ τὰς προσωπικὰς δυσχερείας, ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος προσέφερεν ἀπ' εὐθείας διὰ τῶν ἀδελφῶν του, πρὸς τὸν Βασιλέα Γεώργιον, τὸν Πρίδρον τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας Πουανκρέ καὶ τὸν Αὐτοκράτορα Νικόλαον τὴν σύμπραξιν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν Συμμάχων, τηλεγράφημα τι ἐλαμβάνετο ἐκ μέρους τοῦ ἐν Παρισίοις πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀναφέροντος συνομιλίαν του μετὰ τοῦ κ. Μπριάν. Ἀνεπιστήμως ὁ κ. Μπριάν ἐγνωστοποιεῖ ὅτι λαμβανόμενων ὑπ' ὄψιν τῶν προηγηθέντων γεγονότων δὲν θὰ ἦτο δυνατὴ διαπραγματεύσις μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἂν ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἀνέλαμβανε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Βουλγαρίας, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία θαύνηγον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοῖς Συμμάχοις «λαμβάνουσαι ὑπ' ὄψιν, ἐφόσον θὰ ἦτο δυνατόν, τοὺς ἐλληνικοὺς πόθους». Οὐδεμία ἐγγύησις, οὐδεμία ὑπόσχεσις. Ἐξ ἄλλου ὁ Μπριάν ἐδήλου, ὅτι δὲν ἀπῆντησεν εἰς τὰς προτάσεις τοῦ Καλογεροπούλου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι ὁ Βασιλεὺς θὰ ἀνέλαμβανε τὴν πρωτοβουλίαν τῶν γεγονότων καὶ θὰ ἔθετε τὴν Ἀντάντ ἀντιμέτωπον πρὸς ἐν τετελεσμένον γεγονός.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ νομίζω σκόπιμον νὰ

συγκεφαλαιώσω τὰ προηγηθέντα γεγονότα.

Τὴν 1ην Σεπτεμβρίου, μετὰ τὴν συνομιλίαν τοῦ Βασιλέως μετὰ τοῦ Ἀγγλοῦ πρεσβευτοῦ σερ Ἑλλιοτ, κατέπλευσεν ὁ γαλλικὸς στόλος καὶ ἐπεδόθη τὸ συμμαχικὸν τηλεγράφημα. Μετὰ τινὰς ἡμέρας, ὅπου ὁ Ζαΐμης ἐπανελάβε τὰς διαπραγματεύσεις, τὸ ἐπιστάδιον τῆς γαλλικῆς πρεσβείας, τὸ ὅποσον ὅλοι γινώσκουμεν, προκλήθη ἀπὸ τὴν γαλλικὴν ἀτυνομίαν, ἡνάγκασεν εἰς παραιτήσιν τὸν κ. Ζαΐμην. Ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν ὁ Καλογερόπουλος, τοῦ ὁποῦ πρῶτον ἔργον ὑπῆρξεν ἡ δηλώσις του, ὅτι πρόγραμμά του ἦτο ἡ εἰσόδος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Συμμάχων. Ἀλλ' ὁ Καλογερόπουλος δὲν ἀνεγνώρισεν ὑπὸ τῆς Ἀντάντ.

Ἐν τέλει, ἀποφασιστικώτερον πάσης ἄλλης φορὰς ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Πρωθυπουργὸς του ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν πόλεμον. Ἡ ἀντισησις ὁμοῦ τοῦ Μπριάν ἐφύλασσε τὰ πνεύματα. Ταυτοχρόνως ἐσημειώοντο νέα μέτρα ἀποκλεισμοῦ, νέα ἀξιώσεις ἐκ μέρους τοῦ ναυάρχου Φουρνέ, τὰ ὅποια, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐξουθενώσαν καὶ πάλιν πᾶσαν ἐλπίδα συμφωνίας. Οὐσιαστικῶς καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν τίποτε δὲν ἐγένετο. Ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ σημειώθῃ εἶναι ὅτι ἡ πιθανότης τῆς εἰσόδου «τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον» προεβλέπετο μετὰ τὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν λαόν. Εἶχεν οὗτος ἐγκαταλείψει τὸ εἶδωλον τὸν Βενιζέλου, διότι ἦτο ἐπικίνδυνον εἰς τὴν ἡσυχίαν του. Κατὰ συνέπειαν, μετὰ δυσφορίας ἐβλεπεν ὅτι ὁ Βασιλεὺς τοὺς αὐτοὺς τοῦ συνεσώρευε κινδύνους. Καὶ ἐξ ἄλλου, αἱ παμπληθεῖς ἀφορμαὶ δυσχερείας, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ἡ Ἀντάντ, μετ' ἐπικεφαλῆς τὴν Γαλλίαν ἀπέσπασαν τὸν λαόν ἀπὸ αὐτῆς. Τῆς δυσφορίας αὐτῆς ἀπόρροια ἦσαν αἱ ἐκδηλώσεις τῶν ἐφεδρῶν ἐν Ἀθήναις, Πάτραις καὶ τὴν Πελοπόννησον ἐναντίον τοῦ πολέμου καὶ ἡ δημοσιευθεῖσα προκήρυξις τῶν ἐφεδρῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐλέγετο ὅτι οὔτε εἰς τὸν Βασιλέα θαυπήκουσαν ἐκήρυσσε τὴν ἐπιστράτευσιν, διότι ἦσαν βέβαιοι ὅτι ὑπεχώρησαν εἰς τὰς πιέσεις τῶν Συμμάχων.

* * *

Αἱ πρῶται ἡμέραι τῆς ἐπαναστάσεως δὲν ἦσαν, εὐκολοί. Ἡ Κρήτη δὲν ἦτο ἀπολύτως Βενιζελική καὶ κατὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κινήματος εἰς αὐτὴν ἐσημειώθησαν ἀρκεταὶ στάσεις καὶ ἀντεπαναστάσεις. Ὁ Βενιζέλος εὗρε τὸ μέσον νὰ θέσῃ τέρμα εἰς αὐτάς.

φυλακίζων μερικούς τών πολλωνστημινόντων αντιπάλων του, καθαιρών δύο νομάρχας, άλλους τινες υπαλλήλους και αξιωματικούς. Μέρος του πληθυσμού απέσυρθη εις τὰ ὄρη, ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἐπεβλήθη.

Τὴν 27ην ἐξέδωκε προκήρυξιν, εἰς τὴν ἀποιν ἀπηρίθμει τὰ θλιβερά ἀποτελέσματα τῆς μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀκολουθηθείσης πολιτικῆς καὶ ἐξορκίζων τὸν Βασιλέα νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους πρὸς τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν ὑποδούλων, ἀδελφῶν. Ἀλλὼς τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων θὰ προέβαινε μόνοι του. Καὶ ἐδῶ, ὅπως καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἡ ἐπανάστασις ἤρχισε διενεργεῖν ἐναντίαν τῆς Βασιλείας. Εἰς αὐτῶν ὁ μὲν κατεφάνη, ὅτι μεταξὺ τῶν βενιζελικῶν ὁ πῆρξιν εἰλικρινεῖς πατριῶται, οἱ ὅποιοι μετὰ κόπου ἀπεδέχθησαν τὸν ἐσωτερικὸν διχασμὸν. Ἐξ αὐτῶν κατεδείχθη ἀκόμη, ὅποιαν γνῶσιν εἶχεν ὁ Βενιζέλος τῆς δυνάμεως τοῦ ἀντιπάλου κόμματος.

Τὰ γεγονότα αὐτὰ μὲν ἐξιστορήθησαν ἐκ μέρους βενιζελικῶν καὶ ἀντιβενιζελικῶν.

Εἰς ὑπασπιστὴς τοῦ Βασιλέως, Σκουμπούρης ὀνόματι, συνωμύλησε μετὰ τοῦ Διαμαντίδου τέως ὑπουργοῦ τοῦ Βενιζέλου καὶ αὐτὸς (ὁ Διαμαντίδης) ἀνέφερθη πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ διὰ κρυπτογραφικοῦ τηλεγραφήματος, τὸ ὅποιον ὁ Βενιζέλος ὡμολόγησεν ὅτι ἔλαβε μὲ σφ. μίας πρεσβείας. Ἐσπευσεν ὁμῶς αὐτὸς νὰ προσθέσῃ ὅτι ἡ σκέψις μίας συμφωνίας (καὶ ἂν ἀκόμη ἐπέρσεν ἀπὸ τὸν νοῦν τοῦ Βασιλέως, ἦτο ὅπως παροδική). Ὁ Βενιζέλος δὲν ἐξήγγισεν διατὶ δὲν ἠθέλησε νὰ προδῇ εἰς διάβημά τι σχετιζόμενον μὲ τὸ περιεχόμενον τοῦ τηλεγραφήματος. Οἱ γὰλλοι ὁμῶς θὰ ἔλεγον ὅτι ὁ Βασιλεὺς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Βασιλεὺς ἔλαβε τηλεγράφημα τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας ἐμβαλόντος προσεχῇ τὴν συντριβὴν τῆς Ρουμανίας, πρᾶγμα πιθανοφανὲς δεδομένου ὅτι ἡ καταστροφὴ τῆς Ρουμανίας ἐπ' ἤλθεν ἀργότερον. Ἡ τακτικὴ ὁμῶς τοῦ Βενιζέλου ὀφείλεται εἰς ἄλλον λόγον. Εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἤξισεν, ὅπως σχηματισθῇ κυβερνήσιν ἀναντίφωλον, μὲ σκοπὸν τὴν εἰσόδον τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅμως ὅτι ὁ Βενιζέλος δὲν θὰ ἦτο πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου. Τοῦτο δὲν τὸ ἐδέχθη ὁ Κρῆς.

Ἀφ' ὁστερώσε τὴν ἐξουσίαν ἐν Κρήτῃ ὁ Βενιζέλος ἀπήντησε τηλεγράφημα πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Θεσφίνικης πληροφορῶν αὐτὴν

ὅτι ὁ λαὸς ἐν ὁσπλητηρίῳ τοῦ ἀνέθεσε τὴν ἐντολήν νὰ σχηματίσῃ προσωρινὴν κυβερνήσιν. Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Θεσφίνικης ἀπήντησεν ἀναγνώριζουσα τὸ κίνημα καὶ προσχωροῦσα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αἱ δύο δυνάμεις ἠνώθησαν.

Ἀπὸ τῆς Κρήτης, τὴν 7ην Ὀκτωβρίου, ὁ Βενιζέλος μετέβη εἰς Σάμον, ὅπου κατέσπειρε τὸ πῦρ τῆς φλογερᾶς τοῦ εὐγλωττίας, τὴν 10ην Ὀκτωβρίου ἀπεβίβασθη εἰς Θεσφίνικην, γενόμενος θριαμβευτικῶς δεκτὸς ὑπὸ τοῦ λαοῦ, μεθύντος ἐξ ἐνθουσιασμοῦ.

Τούλάχιστον οὕτω ἔγραφον αἱ ἐφημερίδες τῆς Ἀντάντ. Ὁ Σαρράγγι οὕτω πως καὶ κατὰ τὸν εἰρωνικώτερον τρόπον ἐξιστῶρι τὰ τῆς ἀποβίβασεως: «Ἦτο ἐπ' ἀνάγκης νὰ γίνῃ καλῶς δεκτὸς. Διατάγαι ἐδόθησαν ὅπως ἐκπᾶσι ἐνθουσιασμοῖς, α ὁ ὁ ρ μ η τ ο ς. Ἦτο μίαν ἡμέραν ἐξαιρετικῆς μεγαλοπρεπείας». Καὶ ἐφάνητο γελῶν ἀνάμεσον τῶν λέξεων.

Ἐν ᾧ χρόνῳ ἐν Ἀθήναις ἐσχηματίζετο — ὅπως θὰ ἴδωμεν — ἡ κυβερνήσις Λάμπρου, ἀναγνωρισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀντάντ, εἰς τὴν Θεσφίνικην ἐσχηματίζετο ἕνα νέον κράτος μὴ ἀναγνωρισθὲν εἰσέτι τύποις ὑπὸ τῶν δυνάμεων. Ἐμπραγματῶς ὁμῶς ἀναγνώρισθη καὶ οἱ πρόξενοι διετάχθησαν νὰ ἐπισκεφθῶν τὸν κ. Βενιζέλον (11 Ὀκτωβρίου). Ἦτο ὁμῶς ἕνα κράτος ἄνευ σώματος ἀποτελούμενον μόνον ἀπὸ κεφαλῆν, ὅπως τὸ κράτος τῶν Ἀθηναίων ἀπετελεῖτο μόνον ἀπὸ σώματος χωρὶς κεφαλὴν.

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Θεσφίνικης ἡ ὁποία ἤθελε νὰ εὐρίσκηται ἐν πολέμῳ πρὸς τὴν Βουλγαρίαν ἐπρεπε νὰ σκεφθῇ πρὸ παντός τὴν συγκρότησιν στρατοῦ. Μέχρι τῆς στιγμῆς ὁ μὲν ἐκείνης ἡ προσέλευσις στρατιωτῶν ἀπέτυχεν τελείως.

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Θεσφίνικης ἡ ὁποία ἤθελε νὰ εὐρίσκηται ἐν πολέμῳ πρὸς τὴν Βουλγαρίαν ἐπρεπε νὰ σκεφθῇ πρὸ παντός τὴν συγκρότησιν στρατοῦ. Μέχρι τῆς στιγμῆς ὁ μὲν ἐκείνης ἡ προσέλευσις στρατιωτῶν ἀπέτυχεν τελείως.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ Πῶς ἐπληρώνοντο οἱ ὑπουργοὶ τοῦ Βενιζέλου—Πῶς ἐδημιουργήθη ὁ στρατὸς τῆς Ἀμύνης—Τὰ ἐν Ἀθήναις.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκδοτικοῦ οἴκου Α. Κασσιγόνῃ ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν, εἰς καμψὸν τεύχος τὸ ἔργον τοῦ κ. Γ. Κιτροπούλου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνα μεγάλο μῦθος». Πωλεῖται ἀντὶ δραχ. 15 εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

Ἐξεδόθη τὸ τρίτον τεύχος τοῦ ἐκλεκτοῦ μηνιαίου φιλολογικοῦ περιοδικοῦ τῆς Αἰγύπτου «Πανόραμα» μὲ θαυμάσια περιεχόμενα καὶ εἰκόνας.

ΜΕΛΕΤΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ

ΝΑΥΤΙΚΗ ΥΠΕΡΟΠΛΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΟΠΛΑ

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 72 τεύχος τοῦ Μαρτίου ἐ. ε. τῆς «Ναυτικῆς Ἐπιθεωρήσεως» ἐδημοσιεύθη ἡ βραβευθεῖσα ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον μελέτη τοῦ διακεκριμένου πλωτάρχου τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ κ. Ἀθανασίου Χ. Σιώκου. Θεωροῦσα ἡ «Νέα Ἐποχή» ὅτι μελέται τοιοῦτου ἐνδιαφέροντος δεόν νὰ καθίστανται γνωσταὶ εἰς εὐρύτερον ἀναγνωστικὸν κοινόν, ἀναδημοσιεύει αὐτὴν ἐκ τῆς «Ναυτικῆς Ἐπιθεωρήσεως» ἀδείᾳ τοῦ συγγραφέως.

Α'.

«Μέγα γὰρ τὸ τῆς θαλάσσης κράτος» εἶπεν ἐπείπει ὁ Περικλῆς καταστρέφων τὸν περίφημον λόγον τοῦ ἐν ἐξέφωρσεν κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον καὶ ὅτε συγκρίνων τὰς δυνάμεις τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα ὅτι οὗτοι ἦσαν οἱ ἰσχυρότεροι καθ' ὃ θαλασσοκράτορες τότε. Τῷ ὅντι ὁποία σαφὴς ἀντίληψις περὶ τῆς ναυτικῆς ὑπεροπλίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἀσφαλείας τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων! Ἐφ' ὅσον αἱ τριήρεις τῶν ἐκυριάρχου, ἐν τῷ Αἰγαίῳ μεταφέρονται τὰ ποικίλλα ὅσα ἐφόδια καὶ πληροῦσαι χρυσίου τὴν πόλιν, προσσπίζονται αὐτὴν ἀπὸ πάσης προσβολῆς, αὕτη πεισθεῖται εἰς πλοῦτον καὶ εὐημερίαν τὸ δὲ Κράτος τῶν Ἀθηναίων ἐξετείνετο μέχρι τοῦ Βυζαντίου, τῆς Ἰωνίας καὶ τῶν παρ' αὐτῇ νήσων.

Ἀλλ' ὅτε ἐν Αἰγὸς πόταμοις κατεστράφη ἡ μόνη ἀπομείνουσα θαλασσία δύναμις τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου ἐπικολούθησε καὶ αὐτὴ ἡ πτώσις τῆς πόλεως τῶν.

Ἡ ἀρχαία ἱστορία πολλὰ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τοιαῦτα παραδείγματα. Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, λαὸς ἐκπαλὶ ναυτικός, οἰκῶν εἰς χώρας ὅν τὰ παράλια καὶ αἱ νῆσοι κατέχουν περίπου τὸ ἥμισυ τῆς ἐκτάσεως τῶν εἰς εὐρώπῃ ἰσθίων νὰ δεικνύῃ ἐνδιαφέρον διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ναυτικοῦ. Μετὰ στοργῆς ἰδιαζούσης ἀπέδρασε πάντοτε ἡ κοινὴ γνώμη πρὸς τὸ ναυτικόν, ἐν εἰρήνῃ μὲν ὡς πρὸς μέσον ἐθνικοῦ πλοῦτου καὶ εὐημερίας ἐν πολέμῳ δὲ ὡς πρὸς ὅπλον ἀσφαλείας τῆς, σαφῶς διαισθησάμενη ὅτι ἡ ἑλλειψὶς ἢ καταστροφὴ αὐτοῦ θέτει ἐν κιν.

δύνῳ αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπόστασιν τῆς χώρας. Αἱ ἴδιαι ἀντιλήψεις ἐπικρατοῦν καὶ σήμερον ὡς πρὸς τὴν χρησιμότητα τοῦ πολεμικοῦ καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ στόλου. Ταῦτα ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν δὲν ἐθεωρήσαμεν ἄσκοποι, ὅπως ἐξετάσωμεν κατωτέρω τὸ ζήτημα τῆς ναυτικῆς ὑπεροπλίας σήμερον ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐξέλιξιν τῶν ὅπλων, ὡς ταῦτα ἐβεβλήθησαν καὶ ἀνεφάνησαν μέχρι σήμερον.

Ἡ ἐξέτασις αὕτη ἵνα ἀγάγῃ εἰς ἀσφαλῆ συμπεράσματα δεόν νὰ στηρίζεται ἐπὶ ιστορικῶν δεδομένων καὶ παραδείγματων ἀφ' ἐνὸς καὶ ἐπὶ τῶν ἀναλλοιώτων νόμῳ, τοῦ πολέμου ἀφ' ἐτέρου, οὔτινες, ὡς ὁ Bernhardt λέγει «Βασίζονται ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐννοίας τῆς χρησιμοποίησεως τῆς δυνάμεως». (1) Ἀλλ' ἡ ἱστορικὴ ἐξέτασις ἵνα ἔχῃ ἀξίαν δέον, κατὰ πρῶτον λόγον νὰ γίνεσθαι ἐπὶ τῆς ναυτικῆς ἱστορίας αὐτοῦ τοῦ τοῦ ἐθνους ἡμῶν, λαμβανόμενων ὑπ' ὄψιν τῶν γεωγραφικῶν ὁρῶν, τῶν κρατουσῶν συνθηκῶν καὶ κυρίως τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀτόμων καὶ εἰτα ἐπὶ τῶν ξένων κρατῶν, καὶ ἐκεῖ ὅπου ἡ ἡμετέρα ἱστορία δύναται νὰ παρέξῃ ἡμῖν πρὸς διδασχὴν. Πολὺ πλεῖον θ' ἀρνηθῶμεν ἐκ τῆς μελέτης τῶν ναυμαχιῶν τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821 καὶ τοῦ ναυτικοῦ πολέμου τῶν ἐτῶν 1912—13 παρὰ ἐκ τῆς ἱστορίας οἰοσθῆναι ἄλλου ναυτικοῦ λαοῦ, ἥτις μόνον ἐπικουρικῶς καὶ δι' ἐνδεῖαν, πληροφοριῶν καὶ ἀναλόγων συμπερασμάτων δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἡμῖν. Τὸ Αἰγαίον, Πέλαγος ὑπῆρξεν ἀπὸ τοῦ Ἀργοναυτικοῦ πλοῦ ἡ θαλασσία ἐκτασις ἐν ἣ ὅσα διεδραματίσθησαν γεγονότα καὶ ὅπου τόσκις ἐκρίθη ἡ ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος μετὰ καὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Διὰ τὸ ἐθεὶς εἰς τὸ μέλλον ἡ κατάστασις θὰ εἴη διάφορος; Τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ἡμῶν διὰ τῆς θαλάσσης ταύτης ἄγουν καὶ προστατεύονται, ἐνῷ αἱ ἄλλαι θαλάσσαι αἱ περιβρέχουσιν τὰ δοτικὰ καὶ βόρεια σύνορα ἡμῶν μόνον ὡς πρὸς τὰ μέσα ἀμύνης δύναται νὰ θεωρηθῶσιν. Ἐπομένως ἐκ τῶν γεγονότων τῶν ἐκτ.

(1) Ὁ πόλεμος τοῦ μέλλοντος ὑπὸ τοῦ Γερμ. Στρατηγῶν U. Bernhardt.

λυσθέντων ἐπὶ τῆς θαλάσσης ταύτης πολλά θ' ἀρυσθῶμεν διὰ τὸ μέλλον, οἱ δὲ σκοποὶ τῆς θαλάσσης ἡμῶν δυνάμει ἐκεῖ πρωτίστως θὰ στηρίζονται.

Ἀλλὰ κατὰ πρότερον, ὡς ἴδωμεν τί ἐστὶ ναυτική ὑπεροχή καὶ πῶς ἐξασφαλίζεται αὕτη. Σαφὴ εἰκόνα τελείας ναυτικῆς ὑπεροπίας παρέχει ἡμῖν ὁ πόλεμος τοῦ 1912—13 ὡς πρὸς τὸ ναυτικὸν τοῦ μέρους (1) «... Ἀπὸ ἀποψέως ἐπιδράσεις ἐπὶ τοῦ ὅλου συμμαχικοῦ ἀγῶνος ἐναντίον τῆς Τουρκίας, ἡ συμβολὴ ἣν παρέσχεν ὁ ἡμέτερος στόλος εἶνε ἀνυπολόγιστος. Κυριαρχῶν τοῦ Αἰγαίου ἀπὸ τῆς ἀπώτης στιγμῆς τῆς ἐκκρήξεως τοῦ Βαλκανικοῦ πολέμου, παρέλυσε τὴν κινητοποίησιν ὡτῶν ἐφεδριῶν τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ. Οὕτως εἰς ἐφεδρὸς Τούρκος δὲν ἠδυνήθη νὰ μεταβῇ ἐκ τῶν Ἀσιατικῶν πόλεων, εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ καὶ διὰ θαλάσσης. Ἡ μεγάλη θαλασσία ὁδὸς, ἣν ἐπιτρέπουσα τὴν ταχίστην κινητοποίησιν καὶ συγκέντρωσιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων παραλίῳ τινὸς χώρας καὶ μάλιστα ὡς καὶ Τουρκία, τῆς ὁποίας αἱ μεγαλείτεροι καὶ ἀπολυτρεπτότεροι ἐκτάσεις διεχωρίζοντο ἀπὸ τοῦ θαλάσσιου τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἀιολικοῦ πελάγους, ἀπαλειψήθη τελείως τῆς χρήσεως, ἔνεκα τῆς κυριαρχίας τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου καὶ αἱ πρὸς Ἀσίαν ἐφεδρεῖαι τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ ἤσαν ἠναγκασμέναι νὰ χρησιμοποιῶσι τὴν ἐπιπλέον καὶ μακρὰ, ὁδὸν τοῦ καλῶς κατασκευασμένου καὶ ἀτελεστάτου δικτύου τῶν Μικρασιατικῶν σιδηροδρόμων, διὰ τῆς ὁποίας οὐδὲν ἔδυναντο νὰ μετενεχθῶσιν εἰς Κωνσταντινουπόλιν πλείονες τῶν ἑκατοντάδων τινῶν ἀνδρῶν ἡμερησίως. Ἡ κατάληψις τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου στόλου καὶ ἡ διηγετική καὶ ἀγρυπνία ὑπὸ τῶν ἐλαφρῶν ἡμῶν πλοίων, ἐπιτήρησις τοῦ σταμίου τοῦ Ἑλληνιστοῦ, ἀπέκλεισε διὰ τὴν Τουρκίαν, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς μέχρι τοῦ ὁλοκλήρου τοῦ ἀγῶνος πᾶσαν ἀπόπειραν, μεταφοράς ἐφεδρικοῦ στρατοῦ, καὶ αἱ ἀπὸ τῶν ὑπεράκτων τῆς Αὐτοκρατορίας συγκαλούμεναι δυνάμεις, δὲν ἠδυνήθησαν οὕτως νὰ μετὰσχῶσιν ὡς καὶ τοῦ πολέμου. Καθ' ὃν χρόνον ὁ πολεμικὸς ἡμῶν στόλος ἀπέκλειε τὸν Ἑλληνιστὸν καὶ τὸ πρὸς βορρᾶν τμήμα τῶν, ἐπὶ τοῦ

(1) Ἱστορία τοῦ Ναυτ. Πολέμου 1912-1913 ἐκδοσις «Σκρίπ».

Αἰγαίου παραλίῳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὰ ἐμπορικὰ ἡμῶν πλοία, χάρις εἰς τὴν ἐπιτοκράτειαν καὶ τὴν κυριαρχίαν, τοῦ στόλου ἡμῶν διέπλεον τὰς ἀκτὰς τῆς Συρίας καὶ ὑπαρῆμυδιον πᾶσαν διὰ θαλάσσης κίνησιν ὡτῶν Τουρκικῶν, ἐφεδριῶν πρὸς ἕτερα κέντρα βορείωτερον, κείμενα ὅθεν θὰ ἦτο δυνατὴ, ἔστω καὶ βραδέως, ἡ διὰ ξηρᾶς καὶ σιδηροδρομικῶς κινητοποίησις αὐτῶν πρὸς τὴν Κωνσταντινουπόλιν καὶ πρὸς τὰ θέατρα τοῦ ἡμῶν πολέμου.

Εἰς τὸ αἶτιον δὲ τοῦτο οφείλεται ἡ ραγδαία προέλασις πάντων τῶν συμμαχικῶν στρατῶν. Εἰς τὸ αἶτιον, τοῦτο οφείλεται ἡ ἐντόπις καὶ πέντε μόλις ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κτηνώσεως τοῦ πολέμου κατάλυσις τῆς ἐν Ἑὺρωπῇ Οθωμανικῆς κυριαρχίας, ἥτις περιωρίσθη εἰς μικρὸν τι τμήμα τῆς Θράκης καὶ πρὸς τὴν ἱστορικὴν αὐτῆς πρωτεύουσάν. Ὡς παραθέσωμεν ἤδη ἀπόσπασμα περὶ τῆς ἀρνητικῆς ὁψέως τῆς κατὰ θάλασσαν κυριαρχίας τῆς ἰδίας ἱστορίας τοῦ ναυτικοῦ πολέμου ἡμῶν.

Διαφεύγει τὸ «Χαμηδιέ» τῇ 2ᾳ Ἰανουαρίου καὶ τρομοκρατεῖ ἐν τινι μέτρῳ τὸ Αἰγαίον καὶ Ἰόνιον, καὶ διὰ νὰ εἰμῶτα εἰλικρινεῖς οφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, τὴν ἀληθειαν ὅτι ἐνθ' ἡμῶν τὴν 5ην Ἰανουαρίου εἰληχόμε, ὅλα τὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἀπολύτου κυριαρχίας τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου, κατορθώσαμεν νὰ διαμοιράσωμεν ἐν τινι μέτρῳ αὐτὴν μετὰ τοῦ συγγάμοι τοῦ Ἑλληνιστοῦ. Τούλάχιστον ἐν Ἀγ. Ἰωάννῃ τῆς Μεδοῦς καὶ ἐν Δυρραχίῳ ἂν μὴ καὶ ἐν Σύρῃ μέρος τῆς κυριαρχίας ταύτης ἥτις ἀνήκειν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1912 καὶ ἐπ' αὐτῇ ὁριστικώτερον τῇ 5ῇ Ἰανουαρίου 1913 δύναται ἱστορικῶς νὰ διεκδικηθῇ ὑπὸ τοῦ «Χαμηδιέ». Κι' ἐδέησε ν' ἀποσπασθοῦν σημαντικαὶ δυνάμεις ὑπὸ τὸ θωρηκτὸν «Φαρά» κατ' ἀρχὰς ἐν Κερκύρᾳ καὶ ὑπὸ τὴν «Γόρυν» μετέπειτα ὅπως ἀποκλείουν τοῦτο ἐπιτυχῶς ἐν Πόρτ Σάϊδ ἐν τέλει.

Ὡσαύτως ὁ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγὼν τοῦ 1821 ἐὰν, ἐπεκράτησε τοῦτο οφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἑλληνικῶν μοιρῶν τῶν νήσων ἀφ' ἑνὸς καὶ εἰς τὴν καλὴν χρησιμοποίησιν τοῦ Τουρκικοῦ στόλου πρὸς κατάπνιν τῆς ἐπαναστάσεως ἀφ' ἑτέρου.

Εἰάν ὁ κατὰ τῷ 1824 ἐκπλεύσας στόλος

τοῦ Ἰμπραήμ παρὰ ὑπερτερῶν κατὰ πολὺ τὸν ἡμέτερον κατόρθωσε νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν μεταφοράν τοῦ πολυαριθμοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ εἰς Πελοπόννησον παρὰ τὰς προσπάθειάς τοῦ Μιαούλη πρὸς ματαίωσιν, ταύτης τοῦτο ἔστω ὡς μία ἀπόδειξις τῆς ἐλλείψεως ἐπαρκούς ναυτικῆς δυνάμει τῶν Ἑλλήνων πρὸς θαλασσίαν ὑπεροπλίαν, ὡς κατὰ τὰ τέσσαρα πρῶτα ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως. Εἰάν δὲ ὁ Ἰμπραήμ, ἐχρησιμοποίησιν τὸν στόλον τοῦ ὡς κύριον ὄπλον καὶ πρὸς ἐπίτευξιν, τοῦ κυρίου ἀντικειμένου σκοποῦ, τὴν καταστροφὴν δηλ. τοῦ ἀντιπάλου τοῦ καὶ οὐχὶ διὰ βοηθητικὸς σκοποὺς μεταφορῶν, ἴσως ἡ τύχη τοῦ ὅλου ἀγῶνος νὰ ἦτο πάντως διάφορος.

Καὶ ἵνα τέλος σταματήσωμεν εἰς τὸν Παγκόσμιον Πόλεμον ὅσον ἀναφίνεται ἡ τεραστία ἡ ἐπὶ τῶν θαλασσῶν Ἀγγλικὴ κυριαρχία, δὲν ἔχομε, ἢ ν' ἀναλογισθῶμεν τὰς κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦτου καταδρομὰς τῶν Γερμανικῶν εἰδρόμων (1). Δύο τεθωρακισμένα καταδρομικά καὶ 10 ταχέα εὐδρομα δρῶντα κατὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ ἐμπορίου τοῦ Εἰρηνικοῦ, ἐφοδιαζόμενα ἐκ τῶν αἰχμαλωτιζομένων πλοίων, καὶ καταστρέφοντα πᾶν ἐμπορικὸν σκάφος κατέστησαν, σοβαρὰ ἀπειλὴ διὰ τὴν Βρετανικὴν ὑπεροπλίαν. Τότον ἐθεωρήθη ζωτικὸν ζήτημα ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ καταστροφὴ τῶν, ὥστε διετέθησαν, βαθμὴν 4 θωρηκτά, 20 τεθωρακισμένα καταδρομικά καὶ 10 εὐδρομα.

Πρὸς τοῦτο, καθ' ὅσον ἡ κατὰ τῶν θαλασσῶν συγκοινωνιῶν δρᾶσις τῶν προσέλαβε τοιαύτην ἔκτασιν ὥστε ἐπὶ 4 μῆνας ἡ κίνησις τῶν πλοίων, εἰς τὰς καταδρομικὰς θαλάσσας εἶχε σχεδὸν νεκρωθῇ. Ἐκτοτε ἐπὶ 4 ἔτη οἱ πέντε ὁκεανοὶ ἦσαν πάντοτε ἐλεύθεροι διὰ τοὺς συμμάχους, τὰ δὲ διάφορα ἐμπορικὰ πλοία μετέφερον ἀκωλύτως σχεδὸν τὰ φορτία τῶν. Τὰ Ἀμερικανικὰ στρατεύματα μετέφθησαν ἐν τέλει εἰς Εὐρώπην καὶ πληθὺς ἄλλων μεταφορῶν, ἐμφύχου καὶ ἀψύχου ὕλης ἐπετεύχθη παρὰ πᾶσαν τὴν ἐκ τῶν ὑποδρυχίων ἀπειλήν. Τούναίτιον ἡ Γερμανία δὲν εἶχε εἰς τὴν διάθεσιν τῆς εἰμὴ τὰς συγκοινωνίας ξηρὰς καὶ τὴν Βαλτικὴν, θάλασσαν, ἀνεπαρκεῖς ὁδοὺς διὰ τὸν ἐφοδιασμόν τῆς. Καὶ πάντα ταῦτα κατέστησαν δυνατὰ μόνον καὶ μόνον διότι ἐν Scapa Flow 500 μίλλια ἀπὸ τῶν Γερμανικῶν λιμένων, ἐφύλαττεν ὁ Μέγας Στόλος

(1) (Ναυτικαὶ ἐπιχειρήσεις) ὑπὸ J. Corbett «ὁ πόλεμος κατὰ θάλασσαν».

διαθέτων τοσαύτην δύναμιν ὥστε τὸ Γερμανικὸν Ναυτικὸν δὲν ἐτόλμησε νὰ ἔλθῃ εἰς ἀποφασιστικὴν δρᾶσιν κατ' αὐτοῦ.

Εἰς τῶν ἀνωτέρω ἱστορικῶν παραδειγμάτων συνάγεται τρεῖς κυρίως εἶναι οἱ θεμελιώδεις παράγοντες τῆς ναυτικῆς ὑπεροπίας :

α) Ἐπαρκὴς ναυτικὴ δύναμις ἥτις νὰ δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν, τῶν θαλασσίων συγκοινωνιῶν.

β) Ἐμπορικὸς στόλος κατάλληλος, ἐπαρκὴς οὐ μόνον, νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς θαλασσίας μεταφορὰς τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς χώρας ἐν πολέμῳ ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξυπηρετήσῃ βοηθητικῶς τὰς στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς δυνάμεις καὶ

γ) Ἀπαραίτητος ἀριθμὸς καλῶς ὁργανωμένων, καὶ καλύτερον ἐξοπλισμένων, βάσεων πρὸς ἐφοδιασμόν τοῦ Στόλου καὶ ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἐμπορίου τοιοῦτου κατὰ δεύτερον λόγον.

α) Ἡ συγκρότησις τῆς κυρίας ναυτικῆς δυνάμει ἐκτελουμένη ἐπὶ τῇ βάσει μονίμου ναυτικοῦ προγράμματος καὶ ἀναλόγων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν, σαφῶς προδιαγεγραμμένων ἔχει σκοπὸν τὴν ἐξασφάλισιν τῶν θαλασσίων συγκοινωνιῶν καὶ τὴν προάσπισιν τῆς χώρας ἀπὸ ἐχθρικών ἐπιθέσεων, ἀλλ' ἡ ἐκπλήρωσις τούτων ἀπαιτεῖ εὐκίνητην τεραστίαν, ἥτοι προϋποθέτη ὑπαρξῆν τοιοῦτων, δυνάμεων ὥστε νὰ δύνανται νὰ ἐμφανισθοῦν καὶ νὰ δράσουν ὅπου καὶ ὅπως ἀπαιτηθῇ ἡ ἀνάγκη. Ἀπαιτεῖ συγκροτήσιν κυρίας μὲν δυνάμει ἐπιβλεπούσης καὶ ἀποκλινούσης τὸν ἐχθρικὸν στόλον, σταθερῶς καὶ τὴν ὑπαρξῆν προσέτι διαθέσιμων τοιούτων διὰ τὴν ἀπόκρουσιν τυχόν ἐχθρικών καταδρομῶν, παρεμποδίσιν ἐχθρικοῦ ἐμπορίου καὶ προστασίαν μεταφορῶν ἡμετέρου τοιοῦτου ἀπὸ ὑποδρυχίων, καὶ ἀεροπλάνων. Ἡ καταπορεύς τοῦ στόλου εἰς τήρησιν ἀμυντικοῦ ρόλου κατὰ πόλεμον πρὸς φύλαξιν ὠρισμένης γραμμῆς ἢ σημείου εἶνε ἐξασθένεισις τοῦ στόλου καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶνε δυνατόν, δέον νὰ ἀποφεύγεται, διότι πολλάκις καταλήγει εἰς ἥττην. Τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐπιθετικοῦ πνεύματος οὐδέποτε πρέπει νὰ παραμεληθῇ.

β) Τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν, αἰμαῖον παρ' ἡμῖν, πολυτίμους παρέσχειν ἐκάστοτε ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἀγωνιζόμενον ἔθνος. Δέον ἐν τοῖς νὰ ὁργανωθῇ ὅπως ἐκτὸς τοῦ ἐμπορίου τοῦ σκοποῦ, ἐξυπηρετήσῃ τελειότερα, τὰς στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς δυνάμεις τῆς χώρας. Ἡ μέχρι βαθμοῦ τινος στρα-

τιωτική εκπαιδευσις τῶν ἀξιωματικῶν εἶνε ἀπαραίτητος διὰ μέλλοντα πόλεμον ἐνθα ἡ δράσις τῶν ἐναερίων καὶ ὑποβρυχίων ὁπλῶν θὰ εἶνε μεγάλη. Ἡ παρακολούθησις καὶ ἡ προστασία ναυπηγήσεων, νέων καὶ ταχυπλόων πλοίων ἐκτὸς τῶν ἐν καιρῷ εἰρήνης πλεονεκτημάτων εἶνε προφανὲς πόσον θὰ βαρύνῃ ἐν πολέμῳ. Τὰ ἡνωτὰ παραδείγματα τοῦ πολέμου τῶν τεραστίων μεταφορῶν τοῦ ἀγγλικοῦ καὶ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἐπεξηγήσεως, ἵνα μὴ ἀναιρέσωμεν μέχρι τῶν μεταφορῶν μεγάλων, τμημάτων Βουλγαρικοῦ καὶ Σερβικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων, κατὰ τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον, ἐκτὸς τῶν τοιούτων τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ.

γ') Τέλος ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν βάσεων, εἰδικῶς δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας εἶνε σχεδὸν λελυμένον λόγῳ τῆς στενότητος τῶν θαλάσσιων μας, ὥστε ἡ ὑπάρχουσα μᾶλλον ἢ δύο κύρια τοιαῦτα δέον νὰ θεωρηθῶν, ὡς εἰδικαί περιοχαὶ καὶ νὰ ἐξοπλισθῶν καλῶς πρὸς ἀμυνὰν ἀπὸ καταδρομῶν. Ἡ ἀπὸ θαλάσσης ἀμυνα δι' ὑποβρυχίων μέσων εἶνε ἡ ἀσφαλεστέρα, μὴ παραλειπομένης ὁμῶς καὶ τῆς ἀπὸ ξηρᾶς ὀχυρώσεως. «Ἐν πυροβόλον ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἰσοδυναμεῖ με δέκα ἐπὶ τῆς θαλάσσης» εἶχε διακηρύξει ὁ Ναπολέων. Καὶ κατὰ πόσον ἐδικαιώθη δὲν ἔχομεν ἢ ν' ἀναμνησθῶμεν τὰς κατὰ τῶν Τουρκικῶν ὀχυρῶν τῶν Δαρδανελλίων ἐπιχειρήσεις, (1) ὅσον ἀφορᾷ μόνον τὴν δράσιν τῶν ναυτικῶν πυροβόλων καὶ ἐπακτίων ὀχυρώσεων, καὶ ἀντιστρόφως, καθὼς καὶ τὴν ἐκ τῶν ναρκῶν ἐνέργειαν.

Κατὰ ταύτας 16 συμμαχικὰ θωρηκτὰ φέροντα 288 πυροβόλα ἐξ ὧν τὰ 72 ἦσαν τῶν 254 χιλ. καὶ ἄνω ἔλαβον μέρος εἰς τὸν βομβαρδισμόν. Ἐξ αὐτῶν τρία ἐβυθίσθησαν, ὧν τὸ ἐν διὰ πυρῶν πυροβολικοῦ καὶ ἕτερα τρία ἐβλήθησαν σοβαρῶς. Οὕτω τὸ πρῶτον τῶν ναυτικῶν συμμαχικῶν μοιρῶν ἐτέθη ἐκτὸς μάχης μετὰ δράσιν, μίαν ἡμέραν μόνον, ἐνῷ αἱ πραγματικαὶ ἀπώλειαι τῶν Τούρκων συνίσταντο εἰς τὴν καταστροφὴν ἐνὸς μεγάλου πυροβόλου, χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν καταστροφὴν τῶν ὀχυρωμάτων καὶ τὴν ἐλάβην 7 μέτρων πυροβόλων. Ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῶν ἀπωλειῶν τῶν συμμαχικῶν πλοίων ὀφείλετο εἰς νάρκας, ὧν τὰ πεδία δὲν ἤδύνατο νὰ γρυππισθῶν, ἕνεκα τοῦ πυρὸς πάλιν τῶν Τούρκικων πυροβόλων.

Ὁ ἐφοδισμὸς καὶ ἐξοπλισμὸς τῶν βάσεων τούτων ἰδίᾳ ἀντιαεροπορικῆς ἀμύνης εἶνε κατὰ δόλῳ. Εἰς τὴν ἀμυναν ταύτην εἰδικῶς θὰ περιληφθῶν καὶ ἀπεσπασμέναι πρὸς τοῦτο ἀεροπορικαὶ μοῖραι, καθ' ὅσον αὐταὶ θὰ δύνανται νὰ ἐξυπηρετήσῃ, ἐν ἀνάγκῃ καὶ τὸν κύριον στόλον. Ἡ ἴδρυσις ἀεροπορικῶν βάσεων ξηρᾶς διὰ τὸν στόλον, εἶνε ἀπαραίτητος, καθ' ὅσον ἡ ναυπήγησις καὶ χρήσις ἀεροπλανοφόρων πλοίων εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ναυπηγούμενων ἴσως δὲν εἶνε δι' ἡμᾶς ἀπαραίτητος, λαμβανόμενης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀκτινῆς ἐνεργείας τῶν ἀεροπλάνων καὶ τῶν ἐκτάσεων ἃς ἔχουν νὰ διατρέξουν.

«Ἀμυνα τούτων κατὰ πάσης ἐναερίου προσβολῆς δέον νὰ θεωρηθῇ ἐν τῶν προεχόντων ζητημάτων, εἰς ταύτην δὲ αἱ ἡχητικαὶ συσκευαὶ ἀνιχνεύσεως καὶ οἱ κινητοὶ προβολεῖς πρέπει νὰ καταλαμβάνουν μίαν τῶν ἐπικρατεστέρων θέσεων».

Δυστυχῶς ἡ ἀμυνα τῶν βάσεων δὲν ἔτυχε πάντοτε τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ κατὰ τὸν πόλεμον τῷ 1912—13 ἡ μοναδικὴ βάση τοῦ Κράτους ἦτο ἀνοχύρωτος, μόλις μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ «Χαμηδιέ» προχείρως ἐξοπλισθεῖσα. Ἰσως οἱ οἰκονομικοὶ λόγοι εἶνε ἐν τῶν αἰτίων τῆς παραμελήσεως ταύτης ἀλλ' ἡ ὑπὸ τῶν ἀκτινῶν ἀμυνα τούτων εἶνε οἰκονομικότερα τῆς ἀπὸ θαλάσσης δι' εἰδικῶς ἀπεσπασμένων μεγάλων πλοίων καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ ὅτι ἀπαλλάσσει τὸν στόλον, πάσης σχεδὸν μερίμνης διὰ τὴν ἀσφάλειάν των καὶ ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸν ν' ἀφιερωθῇ εἰς τὰ κύρια ἔργα τοῦ συμφώνως με τὸν προορισμὸν τοῦ.

Τ' ἀνωτέρω ἀφορᾷ τὰς μονίμους βάσεις τοῦ Ναυτικοῦ, Ναυστάθμους καὶ κύρια ἀεροδρόμια, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς προχείρους τοιαύτας ἡ ὁμηγήρια ὧν ἡ ἴδρυσις, ὑπηρεσία καὶ ἀσφάλεια ἀνήκει καὶ ἐξασφαλίζεται ὑπὸ τῆς κυρίας τῆς δυνάμεως τοῦ στόλου.

Ἡ ἐξέτασις τῶν ὡς ἄνω θεμελιωδῶν στοιχείων τῆς ναυτικῆς ὑπεροπλίας καταδεικνύει τὴν ἀξίαν, τῆς ὑπάρξεως καταλλήλου πολεμικῆς παρασκευῆς γενικῶς καθ' ὅσον μόνον μία ἐπαρκὴς τοιαύτη δύναται ν' ἀποτρέψῃ τὸν πόλεμον, ἐνῷ ἀντιθέτως ἡ ἔλλειψις προετοιμασίας ἐπήνεγκεν αὐτόν. Si vis pacem para bellum Ἀξίωμα δι' ἡμᾶς τὰ μικρὰ κράτη τὰ ἐν μέσῳ ἐχθρικών γειτόνων ζῶντα, ὅπερ οὐδέποτε πρέπει νὰ παραμεληθῇ.

(Εἰς τὸ προσεχὲς τὸ Β' μέρος)

ΗΜΕΡΑΙ ΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΙΑΜΒΩΝ

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ 1912

ΥΠΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΕΝ

(ἀνταποκριτοῦ τῆς «Ἰλουστράσιόν»)

Α'.

Κυριακὴ 14)27, Ὀκτωβρίου 1912

Επὶ τέλους ἰδοὺ ὅτι ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὴν Λάρισαν. Ὁ συρμὸς μᾶς μεταφέρει μὲ ὄχι μετὰ ταχὺτητα.

Μετὰ τὴν Χαϊρωνεῖαν δέλομεν τοὺς ἐθνοφρουροὺς οἱ ὅποιοι φρουροῦν τοὺς σταθμούς καὶ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν. Γέροντες ἡλιοκαυμένοι χωρικοὶ, ἔχουν ἔλθει μὲ τὰς μακρομάλλους μαυρωπὰς ἢ στακτεράς κάπας των. Δὲν τοὺς ἔχουν, δώσει στολάς· καθεὶς ἐν τούτοις ἐξ αὐτῶν ἔχει ὅπλασθι μὲ ἓνα ὅπλον Γκρά, καὶ διὰ νὰ λάβῃ ὕψος ἀρήιον ὅπωςδὴποτε, φέρει πηλὴν, ξιφολόγγην, φυσίγγιοθῆκην καὶ λευκὴν ταινίαν εἰς τὸν βραχίονα.

Ἀλλ' ἄς μὴ ἀπατώμεθα ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ αὐτὰ φαινόμενα. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ γεναῖοι μὲ τὸ ἥρεμον καὶ καλοκάγαθον, ἐξωτερικὸν θὰ ἐγίγοντο λέοντες εἰς τὴν θέαν ἐνὸς οἰουδήποτε ἐχθροῦ, διότι εἶνε ἀπόγονοι τῶν ἡρώων κλεφτῶν τοῦ 1821...

Εἰς τοὺς σταθμούς πάντοτε γυναῖκες, παιδιὰ καὶ ἐθνοφρουροί. Ἀλλὰ παντοῦ κυριαρχεῖ ἡ νῆπιος γαλήνη καὶ ἀξιοπρεπείας. Οὔτε νῆπιος γαλήνης, οὔτε θόρυβος. Καὶ ἀπὸ ὅλων αὐτὸ τὸ φωναί, οὔτε θόρυβος. Καὶ ἀπὸ ὅλων αὐτὸ τὸ πλῆθος, τὸ ὅποιον ἀναμένον, αἱ στερήσεις, ἀφοῦ ὅλοι οἱ ἄνδρες ἔχουν ἀναχωρήσει εἰς τὸν πόλεμον, οὔτε ἓνα χερί δὲν τείνεται πρὸς τὸν ξένον διὰ νὰ ἐπαίτησθ. Τὰ μικρὰ παίζουν αἱ γυναῖκες συνομιλοῦν...

Αἱ τελευταῖαι αὐταὶ παρατηροῦν περιέργως τοὺς ταξιδεύοντας καὶ κατόπιν ἀνταλλάσσουν τὰς ἐντυπώσεις των. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν διακρίνεται ἓνα μειδίαμα, μία παρατήρησις πειρακτικὴ δι' ἐκεῖνον ὁ ὅποιος ἐπάτησε τὸ πόδι του εἰς τὴν γῆν ὅπου ζοῦν καὶ ὁ ὅποιος εἶνε οὕτως εἰπεῖν ὁ ξένος των, ὃν ἱερὸν, ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ.

Τὰ πρόσωπα εἶνε σοβαρὰ καὶ συμπαθητικά. Πολλοὶ ἔχουν τὰς ὠραίαις ἐκεῖνας γραμμὰς τὰς ὁποίας οἱ ἀρχαῖοι ἀπετύπωνον εἰς τὰ πρόσωπα τοῦ ἐξωγράφου εἰς τὰ ἀγγεῖα.

Τώρα ἡ γραμμὴ διασχίζει δουνουσεῖρας κάτω ἀπὸ πολυαριθμοὺς σήραγγας, ἐπειτα φθάνει εἰς τὰς διαμέτους φάραγγας ἐπάνω εἰς θαυμαστὰ ἔργα τέχνης.

Πόσα ἑκατομμύρια ἔχουν δαπανηθῇ ἐδῶ! Ποῖαν φοβερὰν ποσότητα δραστηριότητος πρέπει νὰ κατέβαλε, ὁ μικρὸς αὐτὸς ἑλληνικὸς λαὸς διὰ νὰ κατανικήσῃ τὰ πολυάριθμα ἐμπόδια τὰ ὅποια ἡ φύσις τοῦ ἀντιτάσσει διαρκῶς! Διότι ἡ φύσις τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρξε πάντοτε καὶ θέλει νὰ μένῃ ἡ ἐμπνέουσα τὴν τέχνην, ἐν ταύτῃ δὲ ἡ μεγάλη καταφρόνησις τῆς πρὸς τὴν νεωτέραν πρόδοσιν μὲ τὰς καπιζούσας μηχανάς της, ἡ ὅποια ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον παραγινώσκει τὴν ἀπλήν καὶ ἀληθινὴν ὠραιότητα...

Λιανοκλάδι

Εἰς τὴν ἀποβάθραν στρατιῶται, στρατιωτικοὶ ἰατροὶ, γυναῖκες τοῦ ἀθηναϊκοῦ κόσμου, μαθητὰς, παρ' αὐτῶν ὅτι ὅλας αὐτὰς ὁ κόσμος εὐρίσκεται ἐκεῖ, διότι διὰ τοῦ σταθμοῦ αὐτοῦ ἐξυπηρετεῖται τὸ νοσοκομεῖον Λαμίας, κείμενον πλησιέστατα... Ὑπάρχουν ἤδη ἐξήκοντα πέντε κλῖναι καὶ ἐλπίζουν νὰ διευθετηθῶν τὰ πράγματα καλῶτερον ἀκόμη.

Καὶ τώρα ἰδοὺ ἡ πρώτη καθαρὰ αἰσθησις τοῦ πολέμου τοῦ προσπίπτει εἰς τὰ ὄψεις μας.

Πρὸ ὀλίγου εἰσῆλθεν εἰς τὸν σταθμὸν ἓνας σοβαρὸς τραυματιῶν. Εἰς τὰς θυρίδας δὲν βλέπει τις ἄλλο παρὰ ἄνδρας μὲ τὴν κεφαλὴν φέρουσαν ἐπίδεσμον ἀπὸ αἱματομένην ὀδόντην ἢ τῶν ὀπίσθων τὸ χερί φέρεται εἰς λωρίδα ἐξῆρτημένη ἀπὸ τοῦ τραχήλου.

Καὶ ἐν τούτοις ἡ ὀλιβερά ἐντύπωσις τὴν ὁποῖαν τὸ θέαμα αὐτὸ ἐπρεπε νὰ παρέχῃ ἐξαφανίζεται μόλις γεννωμένη... διότι ὅλοι αὐτοὶ οἱ τραυματῖαι εἶνε, τρελλοὶ ἀπὸ ἐνθουσιασμόν καὶ εὐθυμίας. Διηγούντων τὴν φοβερὰν ἐφοδὸν μὲ τὴν λόγχην, τὴν μακρινὴν σῶμα πρὸς σῶμα μάχην, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλονται κατὰ μέγα μέρος αἱ πληγαὶ των εἰς τὰς χεῖρας ἢ τὴν κεφαλὴν. Αὐτοὶ ἐκεῖ ἐχρειάσθη νὰ πολεμοῦν

ἐπὶ τέσσαρας συνεχεῖς ὥρες μέσα εἰς τὸ ἀτελεύτητον στενὸν τοῦ Σαρανταπόρου, τὸ ὁποῖον μόνον κατόπι, ἐπανειλημμένων ἐφόδων ἠμπούρεσαν νὰ κυριεύσουν... Καὶ ἂν δὲν ἐπολέμησαν ἀκριβῶς εἰς τὸ Σαραντόπορον, τί σημαίνει; Ἐπὶ πολέμῳ καλὰ. Αὐτὸ εἶναι τὸ οὐσιώδες.

— Πονεῖς, παιδί μου; ἐρωτῶμεν ἕνα πληγῶ μένον τοῦ ὁποῖου τὸ πρόσωπον εἶναι κάτωχρον.

— Τί σημαίνει; μᾶς ἀπαντᾷ. Γιά τὴν Πατριδα!... Τὸ κάτω κάτω δὲν εἶναι τίποτε. Θὰ περάτῃ γρήγορα. Καὶ τότε θὰ πάω νὰ ἔξω πολέμῳ. Ἐχουν πέσει πολλοὶ δικοὶ μας ἔως τώρα. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι τίποτε. Ζήτω ὁ Πόλεμος! Ζήτω ὁ Κωνσταντῖνος.

Καὶ, ἐπαναλαμβάνοντάς, ἀπὸ ὅλους τοὺς τραυματίας ἡ κραυγὴ αὐτή, ἀρχίζει νὰ διατρέχῃ καθ' ὅλον τὸ μήκος τοῦ συρμοῦ.

Πλησιάζει, ἕνας πτωχὸς παπᾶς τοῦ χωριοῦ χωλός. Ζητεῖ πληροφορίας ἀπὸ τὸν ἕνα καὶ ἀπὸ τὸν ἄλλον περὶ τῶν μαχῶν εἰς τὰ ὁποῖα ἔλαβον μέρος. Καὶ κατόπιν ἀκούεται ἔξωθεν ἡχηρὰ ἡ φωνὴ του, συγχαίροντος τοὺς γενναίους, τῶν ὁποίων ὁ γαλλῆνιος ἡρώτης ἐδόξασε καὶ θὰ δοξάσῃ ἀκόμη τὴν Μητέρα Πατρίδα μετὰ τὰς ἀθανάτους παραδόσεις. Κι' ἐπειτα τελειώνει, ὡς ἐξῆς, ἐντροπόμενος διότι δὲν ἐπῆγε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν πόλεμον:

— Αἱ παιδιὰ μου, ἂν δὲ, ἤμουν κουτσὸς νὰ μίξατε πῶς θὰ καθόμουν ἐδῶ νὰ σᾶς λέω λόγια. Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα θὰ μ' ἐδέλεπατε πλάγι σὲ στή γραμμὴν.

Ἐκκινούμεν καὶ πάλιν.

Ὅσον προχωροῦμεν, τόσο, περισσότερον, αἰτῶν λιπτός μᾶς εἶναι ὁ πόλεμος, ἀπὸ μακρὰν...

Εἰς κάποιον σταθμὸν διασταυρούμεθα μ' ἕνα «λευκὸν συρμόν» δηλαδὴ μ' ἕνα νοσοκομειῶν συρμὸν τῆς περιγητιστικῆς Ἑλένης. Διὰ τῶν ἀντικτῶν θυρίδων τῶν καταλλήλως διασκευασμένων μεγάλων, θαγονίων βλέπομεν φορεῖα σχηματίζοντα κλίνας. Καὶ ἐπὶ τῶν φορεῶν αὐτῶν, ὑπάρχουν, ἐξηπλωμένοι, καθισμένοι ἢ στεινίζόμενοι, ἄνδρες, ἢ μόνον ἀνθρώπιναι μορφαὶ ὀδύνης, κάτω ἀπὸ δυσάρεστα κόκκινα καὶ κίτρινάσματα.

Εἰς κάθε θαγονίον δύο κυρίαι νοσοκόμοι, τῆς καλύτερας κοινωνικῆς τάξεως, ἐπιβλέπουν μετὰ ἀκαταπύνητον, ἀφοσίωσιν τοὺς δυστυχεῖς αὐτοὺς ἀνθρώπους. Ἐπὶ τοῦ θαπέδου ἀγγεῖα μιλιομέτρων, ἐπάνω εἰς τὴν λευκότητά των ὁποίων διακρίνεται φρικτωδῶς τὸ κόκκινο χρῶμα πονίων αἱματωμένων.

Μερικὰ θαγονία ἔχουν κλεισμένους τὰς θυ-

ρίδας των, διότι οἱ ἐντὸς αὐτῶν περριζόμενοι εἶναι ἐτοιμοθάνατοι.

Βαρεῖα σιγὴ πλανᾶται ἐπάνω ἀπὸ ὅλ' αὐτά, ἐπάνω εἰς ὅλους τοὺς μεταφερομένους τραυματίας.

Τὴν φορὰ, αὐτὴν ἔχομεν ἀληθινὰ ἐνώπιόν μας τὴν, κατανύσσουσαν εἰκόνα τοῦ πολέμου, ὁ ὁποῖος περὶ ἑμπερὸς μας ὑπὸ τὴν μορφὴν, παντὸς ἐπὶ ὁ πόλεμος ἔχει φρικωδέστερον, καὶ ἀγριώτερον.

Β'

ΑΠΟ ΛΑΡΙΣΣΗΣ ΕΙΣ ΕΛΛΑΣΣΩΝΑ
Λάρισα, Κυριακὴ 14)27 Ὀκτωβρίου 1927
Φθάνομεν εἰς τὴν, Λάρισα, νύκτα πολὺ σκοτεινὴν.

Εἰς τὸν σταθμὸν δὲ, ὑπῆρχον, ἄμαξαι. Ἀκολουθοῦμεν τὸ ρεῦμα τῶν ταξιδιωτῶν, ποὺ καταβαίνουν, ἀπὸ τῶν, ἰδίων συρμῶν καὶ ἐκδίζομεν ὅπισθεν αὐτῶν...

Ἡ πόλις εἶναι ἄνω κάτω. Περιπολῖαι στρατιῶται, μετὰ τὸ ὄπλον, ἀνηρτημένον ἀπὸ τοῦ ὤμου καὶ τὴν λόγχην ἐπὶ τῆς κνήμης πηγαινοέρχονται εἰς τὰς ζοφεράς ὁδοὺς μετὰ τὰς μικρὰς χαμηλὰς οἰκίας...

Παρακαλοῦμεν, μερικὸς διαβάτας, νὰ μᾶς ὑποδείξουν ἕνα ξενοδοχεῖον. Φαίνεται ὅτι τὴν ὥραν αὐτὴν ἕνα μέρος ὅπου νὰ ἡμπορῇ κανεὶς νὰ ἐξαπλωθῇ καὶ νὰ κοιμηθῇ εἶναι πράγμα πολὺ δύσκολον. Ἡ πόλις πραγματικῶς εἶναι γεμάτη ἀπὸ στρατιώτας, ἀξιωματικούς, ἰατροὺς νοσοκόμους κλπ.

Εν τούτοις εἶναι καλὸς ἄνθρωπος ἀναλαμβάνει νὰ μᾶς εὖρη στέγην. Τὸν ἀκολουθοῦμεν μ' ἐμπιστοσύνην. Κτυπᾷ εἰς πολλὰς θύρας... Οἱ ἐνοικοὶ θὰ μᾶς ἐδέχοντο εὐχαρίστως, ἐὰν εἶχον νὰ μᾶς θάλουν κάπου. Ἀλλ' εἶχον, ἤδη εἰς τὰς οἰκίας των στρατιώτας, οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτοὶ θ' ἀναγκασθοῦν νὰ περάσουν, τὴν νύκτα ἐπάνω εἰς τὰ σκαλοπάτια κάποιας κλίμακος, πράγμα ποὺ ἐπὶ τέλους εἶναι προτιμότερον ἀπὸ τὸ νὰ κοιμηθῇ τις ἔξω.

Ἐπὶ τέλους εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν ἕνα ξενοδοχεῖον εὐαρεστεῖται νὰ μᾶς δεχθῇ.

Εἰς τὸ καφενεῖον βλέπομεν ἕνα ἀεροπόρον, τὸν ὑπολοχαγὸν τοῦ πυροβολικοῦ Κομπέρων μετὰ τὴν, ὁστεώδη καὶ θεληματικὴν ὄψιν του. Θὰ πετάξῃ αὔριον, ἂν τὸ μηχανήμα του εἶναι ἐτοιμον.

Εἶναι ἐπίσης ἐκεῖ καὶ διάφοροι δημοσιογράφοι, ὁ Μπρονιάρ τῆς «*Πρωίας*», δύο τρεῖς Ἀγγλοὶ, ἕνας Ἰταλὸς καὶ, φυσικὰ, πολλοὶ Ἕλληνες.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς τελευταίους, ὁ κ. Σπανθωνῆς ἐξ Ἀθηνῶν, μᾶς πλησιάζει.

— Πῶς! θέλετε ν' ἀναχωρήσετε, νὰ φθάσετε τὸν στρατόν; Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον! Αὐτὸ εἶναι τρέλλα... Ἐπειτα εἰσθε δύο, εἶναι καὶ ἡ κυρία Λέν... Ποτέ δὲν θὰ τὸ κατορθώσετε... Νομίζω καθήκον, μου νὰ σᾶς προειδοποιήσω ὅτι ἔχετε νὰ διέλθετε τρομερὰς ἀνωφερίας καὶ τραχυτάτας κατωφερίας, ἡ δὲ ὁδὸς δὲν εἶναι διόλου ἀσφαλής... Ἡ ἰδέα σας, ὅπως βλέπετε εἶναι πολὺ ἄσχημη... Θὰ τὸ εἶχα ὁμῶς εἰς ὁ λην μὲν τὴν ζωὴν, νὰ σᾶς ἀφήσω νὰ φύγετε... Ὁχι, ὄχι, ὄχι, δὲν θὰ φύγετε...

Ἀφίνομεν νὰ λέγῃ τὸν, καλὸν αὐτὸν κ. Σπανθωνῆν, τοῦ ὁποῖου τὸ ἐξαφνικὸν δι' ἡμᾶς ἐνδιαφέρει, μᾶς συγκινεῖ πολὺ... Καὶ πηγαίνομεν νὰ κοιμηθῶμεν.

Λάρισα Πέμπτη πρωὶ 15)28 Ὀκτωμ. 1912
Πρωὶ-πρωὶ στέλλομεν νὰ ζητήσωμεν μία, ἄμαξαν, διὰ νὰ μᾶς μεταφέρῃ εἰς Σέρβια. Μᾶς προειδοποιοῦν ὅτι κανεὶς ἄμαξας δὲν θὰ θελήσῃ νὰ μᾶς μεταφέρῃ.

Ἐν τούτοις ἐρχεται ἕνας ἄμαξας ὁ ὁποῖος μᾶς λέγει ὅτι ἡμπορεῖ νὰ μᾶς πάρῃ. Πρέπει μόνον, νὰ μεταδῶμεν περὶ μέρους τοῦ ἄμαξοῦ σιδήρου. Θὰ ζεύξῃ ἀμέσως καὶ θὰ τὸ «σπᾶσῃ» πρὶν ἢ ἀποσυρῇ πάρεμ εἰδῆσιν.

Μεταφερόμεν λοιπὸν τὰ πράγματά μας εἰς τὴν ἄμαξοστάσιον. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ Ἰταλικοῦ («*Εσπερινὸν Ταχυδρόμου*») στέλλει νὰ μ' ἐρωτήσῃ ἐὰν ἡμπορῇ νὰ ἔλθῃ μαζί μας. Διατὶ ὄχι; Ἀρκεῖ μόνον, νὰ ἔλθῃ ἀμέσως.

Ἐπὶ τέλους ἐκκινούμεν...

Ἐξωθεν ἀκούομεν ἐπανειλημμένα σφυρίγματα καὶ τὸν θόρυβον ὀρμητικῶν τρεχαμάτων ὀπισθῆ, μας. Ὁ ἄμαξας, ἀκούων σοβαρωτάτας ἀπειλάς, σταματᾷ.

— Πολὺ ἀργά! στενάζει.

Μᾶς τριγυρίζουν χωροφύλακες.

— Ποῖοι εἰσθε; Ποῦ πηγαίνετε;... Ἐλάτε νὰ ἐξηγηθῇτε μετὰ τὸν διευθυντὴν τῆς ἀστυνομίας.

Διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας εἶναι ἕνας λαμπρὸς ἀξιωματικὸς ὁ ὁποῖος, μετὰ ὅλην τὴν καλὴν θέλησίν του, δὲν ἡμπορεῖ νὰ μᾶς ἀφήσῃ ν' ἀναχωρήσωμεν ἐφ' ἁμαξῆς, ἐνεκα τῆς ρητῆς διαταγῆς ποὺ ἔχει πρὸς ἐπίταξιν.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἡμεῖς ἀποκλεισμένοι, τοῦλάχιστον προσωρινῶς, τὴν ἐπεμβάσει ἐνὸς ἀξιωματικοῦ γαλλομαθοῦς μᾶς παρέχεται τέλος ἡ ἀ-

δεία τῆς ἀναχωρήσεως.

Τύρναβος

Ἀπὸ Λαρίσης μέχρι τῶν παλαιῶν συνόρων πολὺωρος πεδιάς. Ἡ ὁδὸς εἶναι ἁμαλὴ καὶ οἱ ἵπποι ἡμποροῦν νὰ βαδίζουσιν καλῶς.

Καραβάνια χωρικῶν βαδίζουσιν πρὸς τὴν αὐτὴν, μετὰ ἡμᾶς διεύθυνται. Εἶναι οἰκογένειαι ὁλόκληροι, αἱ ὁποῖαι ἐγκατέλειψαν διαστικὰ τὸν Τύρναβον καὶ τὰ περίεχωρῖα, μόλις ἐβεβαιώθη ὅτι πρόκειται περὶ πολέμου πρὸς τὴν Τουρκίαν. Διότι οἱ Τούρκοι κατὰ τὸ 1897, διὰ ν' ἀφήσουν, ἵχνη τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ διαβάσεώς των, εἶχον καταστρέψει, πολλὰ μέρη...

Τύρναβος

Μία ὥραία κομὸπολις, μετὰ τὴν πατροπαράδοτον, ὅπως εἰς ὅλους τοὺς ἐλληνικοὺς συνοικισμοὺς, πλατεῖαν, τῆς εἰς τὸ κέντρον—μικρὰν πλατεῖαν Συντάγματος μετὰ μικρὰ τριγύρω καφενεῖα ὅπου ἐξονυχίζονται ὅλα τὰ μετὰ πολιτικὰ ζητήματα.

Σταματῶμεν.

Ὡς ἀληθινοὶ Ἕλληνες, φιλάρεσκοι ὅσον ἂν φορὰ εἰς τὴν ὑπόδυσίν των, παραδίδομεν εἰς θερμικὸν μπότες καὶ μποτίνια. Διὰ τὸ γὰρ μᾶς προμηθευόμεθα σταφύλια, ἐλῆες, σουβλάκια. Ἀλληλοτραταρίζομεθα ποτηράκια μετὰ στίγας καὶ ξεκινούμεν, πάλιν.

Ἀπέναντί μας τότε φαίνεται πλησιέστερα τὸ βουνὸν, τὸ ὁποῖον κλείει πρὸς βορρᾶν, τὴν Θεσσαλίαν πεδιάδα καὶ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποῖου διήρχοντο τὰ παλαιὰ σύνορα. Διότι, κατὰ πιν τοῦ πολέμου τοῦ 1897, οἱ Τούρκοι ἐπέτευσον νὰ μείνουν κύριοι τῆς κορυφογραμμῆς τῆς ὁροσειρᾶς τοῦ κάτω Ὀλύμπου καὶ τῶν δυτικῶν διακλαδώσεων αὐτοῦ. Πράγμα ποὺ τοὺς καθίστα κυρίους ἀπολύτους ὅλων τῶν διαβάσεων, μεταξύ Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας. Ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς κατοχῆς αὐτῆς τῶν διόδων ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐστηρίζετο ἡ γενικὴ κρατοῦσα ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Γαλλίᾳ πρὸ τοῦ πολέμου γνώμη ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν θὰ ἡμπούρεσαν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ ὅτι πιθανῶς θὰ συνέβαινε τὸ ἀντίθετον, οἱ ἀντίπαλοι των νὰ εἰσβάλλουν εἰς τὴν Θεσσαλίαν.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ πρώτη ἐντύπωσις τοῦ ἐλπίοντος τὰς λαμπὰς θέσεις ποὺ κατεῖχον οἱ Τούρκοι εἰς τὴν κορυφογραμμὴν τῆς ὁροσειρᾶς, ἡ ἐπάνω εἰς μεμονωμένας κορυφὰς, εἶνε ὅτι τῶντι ἡ διάστασις θὰ ἦτο ἀδύνατος, ἐὰν ὁ ἐχθρὸς ἤθελε ν' ἀμυνθῇ. Πραγματικῶς ὁ μὲν τοιαύτης γραμμῆς, μολενὸν παρουσιάζει θέαν φοβίζουσαν, ἡ ὑπεράσπισις εἶναι πολὺ δά-

σκόλος ἔνεκα τῶν πολυαριθμῶν διόδων τὰς ὁποίας τὸ ὄρος κρύπτει εἰς τὰς χαράδρας του, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ φυλάσσονται ὅλαι διὰ νὰ κρατηθῇ ἕνα περικλινὸν ἀποφασιστικόν, βοηθούμενον ὑπὸ τοῦ ὀρειδατικοῦ πυροβολικοῦ του.

Ὁ αὐχὴν τῆς Μελοῦνας ἦτο, ἡ μόνη προσίτη εἰς πεδινὸν πυροβολικόν, ἀλλ' οἱ Τούρκοι διὰ τῆς τῆς ἀντιστάσεως τῶν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ δὲν θὰ ἐκέρδιζαν ἄλλο ἀπὸ ὀλίγιστον χρόνον, ὥς ἐκ τῆς μεγάλης κυκλωτικῆς κινήσεως τὴν ὁποίαν μερικαὶ μεραρχίαι τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἤμπορουσαν νὰ πραγματοποιήσουν, πρὸς δυσμὰς τοῦ αὐχένος.

Εἰς τὸν δρόμον, πρὶν ἀκόμη ν' ἀρχίσῃ ἀνερχόμενος πρὸς τὸν αὐχένα, συναντῶμεν ἀτελεῖς ὥτους σειρὰς διτρώων κάρρων, γεμάτων ἀπὸ τραυματίας. Ἄλλοι εἶνε κατακεκλιμένοι καὶ ἄλλοι καθισμένοι. Οἱ λίθοι τῆς ὁδοῦ προκαλοῦν, τιναγμούς καὶ τὰ κάτισχνα ἤδη πρόσωπα συσπῶνται ἀπὸ πόνον. Ἐν τούτοις οὐτε ἕνα παράπονον. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουν θέλησιν σιδηρᾶν....

Μακρὰν φαίνεται ἕνα σύννεφον σκόνης. Εἶνε συνοδεῖα Τούρκων αἰχμαλώτων, ἐρχομένων πρὸς τὸ μέρος μας, ὁδηγούμενων, εἰς Ἀδρίαν.

Εἶνε 500 περίπου, συνοδευόμενοι ἀπὸ στρατιώτας μὲ ἐφ' ὅπλου λόγχην καὶ μὲ τὰ ὅπλα γεμισμένα.

Οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ αἰχμαλῶται δὲν παρουσάζουν πλῆθος, ὅφιν ἀνθρώπου, ἀλλ' ἀληθινὴν ἀνθρωπίνην, ἀγγέλην ἢ ὁποῖα ἀφίεται ν' ἄγεται, ἀγνωστον ποῦ. Τὰ πρόσωπα εἶνε ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κτηνώδη, ἐκφυλα. Οἱ ὀφθαλμοὶ εἶνε χωρὶς βλέμμα καὶ τὰ μέτωπα χωρὶς σκέψιν...

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶνε ἀξιολύπητοι, μᾶς λέγει ἕνας ἀξιωματικός. Ἡ κυβέρνησις τῶν τοῦς ἐπῆρεν, μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὰς οἰκογενεῖας τῶν, εἰς κάποιον μακρινόν, χωρίον τῆς Ἀνατολῆς. Κατόπιν εὐρέθησαν ἐδῶ, στρατιωτικῶν παραπεταγμένοι ἐναντίον μας χωρὶς νὰ ἐννοοῦν διατί. Καμμία μεγάλη ἰδέα δὲ, τοῦς στήρξει. Μάχονται διότι ἄλλοι ἰσχυρότεροι τοῦς ἀναγκάζουν, καὶ αὐτὸ εἶνε ὅλοι. Εἶνε νὰ τοῦς οἱ κτεῖρη κανεῖς διότι ἀγνοοῦν τί θὰ εἴπῃ Πατρις... Εἶνε ἄσπλοι, εἶνε εἰς τῇ, διάθεσιν μας τώρα. Πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ μὴν εἴμεθα καλοὶ πρὸς αὐτούς;

Προγευματίζομεν πρὶν, φθάσωμεν εἰς τὸν αὐχένα, καὶ κατόπιν ἀναβαίνομεν πεζῇ. Ἡ ὁδὸς

ἀνέρχεται εἰς τὰ πλάγια τοῦ ὄρους μὲ ἀπειραριθμούς ἐλιγμούς.

Δεξιᾷ, εἰς μία, προεσχὴν, ὁ σταθμὸς τῶν παλαιῶν ἐλληνικῶν συνόρων. Εἰς τὰς 3 καὶ 5' ἀκριβῶς φθάνομεν εἰς τὰ παλαιὰ σύνορα. Φθάνομεν, ἤδη εἰς τὸ ἔδαφος, τὸ ὁποῖον οἱ τραυματῖαι ποῦ συνηγέθησαν καὶ οἱ φονεμένοι τῶν ὁποίων, ἠκούσαμεν προφερόμενα τὰ ὀνόματα, ἡ λευθέρωσαν, ποτίζοντες αὐτὸ μὲ τὸ αἷμά των.

Εἰς τὰ ὑψηλότερον σημεῖον τοῦ αὐχένος, εἰς τὰ κράσπεδα τῆς ὁδοῦ, τὸ πρῶτον τουρκικὸν τελωνεῖον.

Ἡ θεὰ ἐντεῦθεν, πρὸς τὸ μέρος τῆς Λαρίσης, εἶνε θυμασία. Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους ἐκτείνεται μεγαλοπρεπὴς ἡ Θεσσαλικὴ πεδιάς, θολομένη μακρὰν πρὸς ἕνα ὀρίζοντα τοῦ ὁποίου τὰς λεπτομερεῖας οἱ ὀφθαλμοὶ μας δὲν ἤμποροῦν νὰ διακρίνουν.

Πρὸς τὰριστερά μας καὶ ὑψηλότερα μία θέσις ὠχυρωμένη, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὸ βλέμμα ἐκτείνεται καθ' ὅλην, τὴν πεδιάδα καὶ ἡ ὁποία δεσπόζει τοῦ αὐχένος.

Ἡ ὁδὸς τώρα, πρὸς βορρᾶν, ἀρχίζει νὰ κατέρχεται πρὸς τὴν Ἐλασσῶνα.

Προχωροῦμεν πεζῇ πάντοτε, διὰ πλαγίων ἀτραπῶν, ἐνῶ ἀπλώνεται τὸ σιλόφως ἐσπέρας ὑγρᾶς καὶ θαυνοῦ.

Ἡ ἀμαξία τρέχει νὰ μᾶς φθάσῃ. Ὁ ἀμαξίας παρορμᾷ τοὺς ἵππους. Ἀλλ' εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ ὑπάρχει χάνδαξ καὶ τὸ ὄχημα παίρνει μία, τοῦμπαν ἐκ τῶν ὠραιότερων.

Εἶνε γραμμένον, ὅμως, εὐτυχῶς, νὰ εἴμεθα διαρκῶς τυχεροί. Ἐνα στρατιωτικὸν αὐτοκίνητον φθάνει, καὶ σταματᾷ ἐμπρὸς μας. Στρατιῶται καταβαίνουν... Ὀλίγοι ρυθμικαὶ προσπάθειαι καὶ ἡ ἀμαξία ἐπαναφέρεται εἰς τὸν δρόμον. Τὸ αὐτοκίνητον ἀναχωρεῖ καὶ πάλιν.

Ἐλασσῶν

Εἶνε νύξ τώρα πλῆθος, μαύρη καὶ πυκνή. Ἐμπρὸς μας φέγγη ἐρυθροπὰ κοκκινίζει εἰς τὸ σκότος. Τουρκικαὶ οἰκίαι καίονται ἀκόμη εἰς τὴν Ἐλασσῶνα... Φωσφορισμοὶ λαμπρρίζουν, ἄπειροι, νομίζει κανεῖς, καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τῶν ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἀγρῶν. Καταυλισμοὶ στρατιωτῶν.

Ἀρχίζουν τὰ σπῆτια. Ἡ ὁδὸς στενεύει, λασπώδης. Κατ' ἀποστάσεις μικρὰ λυχνία ἐλαίου καπνίζει, μόλις κατορθώνουσα νὰ φωτίσῃ τὸ καλυβόσπιτον ἐμπρὸς εἰς τὸ ὁποῖον τρεμοσβύνει τὸ φέγγος τῆς. Λάσπη παχεῖα καὶ γλοιώδης καλύπτει τοὺς ἀνίσους λίθους οἱ ὁποῖοι ἔχουν, τῇ, ἀξίωσιν ὅτι ἀποτελοῦν λιθόστρωτον.

Τὸ πόδι γλυστρᾷ καὶ κινδυνεύει τις εἰς κάθε δῆμα νὰ πέσῃ. Μεταγωγικὰ περνοῦν. Ἀναγκάζεται τις νὰ σπεύδῃ πρὸς ἕνα δῆθεν πεζοδρομίου πλάτους 50 ἐκατοστομέτ. τὸ πολὺ, διότι τὸ κατὰστροφωμα τῆς ὁδοῦ δὲν ἐπιτρέπει τὴν διάβασιν μίᾳς ἀμάξης.

Διασταυρούμεθα μὲ ὀμίλους στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι φαίνονται σὰν φαντάσματα μέσα εἰς τὴν ἀγρίαν ἐκείνην νύκτα, μὲ περιπολίας τῶν ὁποίων αἱ λόγχαι ἀναδίδουν ἀπαιτίας ἀστράπας ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς πυρκαϊᾶς.

Ἐδῶ μία οἰκία εἶνε ἀνέπαφος, διότι στεγάζει χριστιανούς οἱ ὅποιοι ἔχουν, ἀπλώσει εἰς τὸ παράθυρον τῶν ἑνα λευκὸν πανὶ μὲ σταυρὸν, κυανῶν... Παρέκει καπνίζοντα ἐρείπια μαρτυροῦν ὅτι μία τουρκικὴ οἰκία εὐρίσκειτο ἐκεῖ. Εἰς τὸν δρόμον σωροὶ ἀτβεστωμάτων, χαρτιά, ἐπιπλα, ρούχα...

Ὁ πόλεμος ἐπέρασεν ἀπὸ ἐδῶ...

Καὶ ἀλλήθως ἡ θεὰ τῆς πόλεως εἶνε τραγική. Τόσῳ μεγαλυτέραν ἐμποιοῦσα ἐντύπωσιν, καθ' ὅσον εἰς τὴν ἀπαισίως μαύρην αὐτὴν νύκτα μόνον, τὸ φέγγος τῶν πυρκαϊῶν ὑπάρχει διὰ νὰ ὁδηγῇ τὸν διαβάτην μέσα εἰς τὰς λαβυρινθώδεις ὁδούς.

Ἐλληνες χωροφύλακες μᾶς ὁδηγοῦν, εἰς ἕνα γραφεῖον. Δὲν ἐδόθη ἀκόμη καιρὸς ὅργης ὡσεὶς τῆς κατακτηθείσης πόλεως καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ μᾶς ὑποδέχονται εἰς τὸ βρωμερὸν τοῦ πρῶτον καὶ μακράν, μὲ τὰ κόκκινα καὶ λιγδωμένα καθίσματά του, φωτιζόμενον ἀπὸ ἐλαεινὴν λάμπαν πετρελαίου καπνίζουσαν.

Καὶ πάλιν χωροφύλαξ μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὸ οἶκον ποῦ μᾶς ὀρίζεται πρὸς διαμονὴν μας δι' ἀπόψε: μίαν τουρκικὴν οἰκίαν... Εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα ἕνα δῶμα στεγασμένον εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν ἔξοδον ὅλα τὰ δωμάτια...

Ἀπὸ τὸν δρόμον, ἀπὸ τὰ μικρὰ γειτονικά καφετεῖα φθάνουν μέχρις ἡμῶν τῶν στρατιωτῶν, τραγούδια πολεμικά, τραγούδια εἰρηνικά... Ἐνὰ τοιοῦτον ἄσμα εἶνε διὰ τὸν Ἕλληνα, πρὶν ἀποκοιμηθῇ. ἕνα εἶδος προσευχῆς καὶ διαγῆ.

ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Λόρδου Ὁξφορντ καὶ Ἀσκουῖθ ἐγράφησαν πολλὰ καὶ ἐπαινετικά, καὶ δικαίως, ἄρθρα, ἐν ταῖς Ἀγγλικαῖς ἐφημερίσι παντὸς κόμματος, διὰ τὸν γηραιὸν πρῶτον πρωθυπουργὸν καὶ ἀρχηγὸν τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Ἀνεδημοσιεύθη δέ, περιληπτι-

σεως τῆς ψυχῆς του.

Ἐλασσῶν, Τρίτη 16)29 Ὀκτωβ. 1912

Ἡ νύξ αὕτη, τὴν ὁποίαν διήλθομεν κοιμώμενοι ἐπάνω εἰς τὰ σκληρὰ σανίδια, ἦτον ἐξαιρετικὸς, ἀκόμη καὶ διὰ τὴν σύζυγόν μου ποῦ δὲν εἶνε διόλου συνειθισμένη νὰ κοιμᾶται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Εἰς τὰς 6 τὸ πρῶτον εὐρισκόμεθα εἰς τὴν πόλιν... Ἐνα τρίστρατον μὲ τὸν κλασσικὸν καὶ αἰωνόβιον, πλάτανον ὅλων τῶν τουρκικῶν πόλεων, εἰς τὸ μέσον. Αὕτη εἶνε ἡ «Μεγάλη Πλατεία», περὶ τὴν ὁποῖα, ὑπάρχουν μερικὰ μικροκαφετεῖα.

Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἕνας σταυρὸς χαραγμένος διὰ χιμαλίας χάριν ἀσφαλείας τῆς οἰκίας καὶ δεικνύων εἰς τὸν νικητὴν στρατὸν ὅτι ἐπρεπε νὰ τὴν σεβασθῇ, διότι ἐστεγάζεν ἀδελφούς...

Εἰς τὰ παράθυρα λευκαὶ σημαῖαι μὲ κυανούς σταυρούς, ἡ κυανὰ μὲ λευκοὺς σταυρούς, καμωμένοι ὅπως-ὅπως τὴν τελευταίαν στιγμὴν, διότι οἱ ἐδῶ δυστυχεῖς Ἕλληνες δὲν ἐπερίμεναν, τόσῳ ταχέαν τὴν ἀπελευθέρωσιν των.

Τὰ καφετεῖα ἐχρωμάτισαν τοὺς τοίχους τῶν μὲ νέας ἐπιγραφὰς καὶ ὅλα φέρουν τώρα τοὺς τίτλους Καφετεῖον Κωνσταντίνου τοῦ Διαδόχου ἢ Καφετεῖον ἢ Ἐλευθερία.

Ἐπάνω εἰς τὰς στέγας μυριάδες κοράκων κράζουν, θρηγνύντες ἀναμφιδόλως τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐπισήμων ὑπηρεσιῶν των, εἰς τὴν ὁποῖαν κατεδικάζοντο διὰ τῆς ἐλληνικῆς καταλήψεως. Διότι ἡ εὐμένεια τῆς τουρκικῆς διοικήσεως εἶχεν, εἰς πᾶσαν ἐποχὴν, ἀναθέσει εἰς αὐτοὺς τὴν τήρησιν τῆς καθαριότητος.

Πρὸ τοῦ μεγάλου τζαμιὸς ἐκτείνεται, ὡραίος πράσινος λειμὼν, τὸν ὁποῖον διασχίζει τὸ μικρὸν ποτάμιον, τῆς Ἐλασσῶνος. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, πρὸς δυσμὰς, μία ἐκκλησία καὶ μιὰ κατὰ καθὰ συνοικία, μὲ εὐμορφα σπιτία, ἡ ἑλληνικὴ συνοικία.

Εἰς τὰ Προσεχῆς: Πρὸς τὰ Σέρβια καὶ τὴν Κασάνην.

ὡς, ἡ ἱστορία τοῦ τίτλου του, διότι, ὅταν μετὰ τὴν ἀποτυχίαν, τοῦ εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς, ὁ Βασιλεὺς ἐπρότεινεν εἰς τὸν κ. Ἀσκουῖθ νὰ τῷ ἀπομείνῃ ἕνα τίτλον εὐγενείας οὗτος ἐδίστασε, κατ' ἀρχὰς νὰ ἀποδεχθῇ τὴν τιμὴν. Εὐυλογεῖτο, ὅτι οἱ πρὸ αὐτοῦ ἔρχον-

πολιτικοί άνδρες, Πίπ και Γ. Γλάστων δεν έδωκαν σημασία εις τίτλους και απέθανον ως απλοί κύριοι Πίπ και Γλάστων· άλλ' ως φαίνεται, ή φιλοδοξία της κυρίας "Ασκουϊθ και ή γνωστή υποχωρητικότητα του γηραιού πολιτευτού τον μετέπεισαν. 'Αλλ' ήγήθη το ζήτημα του τίτλου· διότι ούτος επεθύμει να έπονομασθή Λόρδος "Οξφορντ, επειδή είχε εν κτήμα εις η χωρίον παρά την γνωστήν πανεπιστημι-ακήν πόλιν, "Οξφορντ ("Οξωνίαν). 'Αλλ' ύπήρχον προηγουμένως δύο διάφοροι οίκογένειαι, εις διαφόρους εποχάς, αίτινες έφερον τον τίτλον του "Οξφορντ. Ο τίτλος, αποθανόντων των κατόχων άνευ κατιόντων συγγενών, εξέλειπεν εις αμφοτέρως τας περιπτώσεις. 'Αλλ' ύπήρχον εκ πλαγίου κατιόντες, οίτινες, έλπίζοντες πως να ανακτήσωσιν ήμέραν τινα τον τίτλον των προγόνων, των άντέταξαν αντίστασιν απειλήσαντες «κάθοδο, των "Οξωνειδών». Και ένίκησαν... εν μέρει.

Ο κ. "Ασκουϊθ μετονομάσθη Λόρδος (Κόμης) "Οξφορντ και "Ασκουϊθ. Και οι παλαιοί "Οξωνειδοί ήσύχασαν. 'Εν τούτοις, όλοι σχεδόν, ο κόσμος απεκάλει τον αρχηγόν των Φιλελευθέρων Λόρδον «"Ασκουϊθ» μόνον.

Ο εσχάτως αποθανών Κ. Φ. Γ. Μάστερμαν όστις τώ 1914 ήτο ύπουργός υπό τον κ. "Ασκουϊθ, γράψας, πρό του θανάτου του, εις τα «"Ημερήσια Νέα», όργανον του "Ασκουϊθ, αρθρον περί του Λόρδου "Οξφορντ και "Ασκουϊθ δεν τον απεκάλεσεν ούδε καν «Λόρδον» "Ασκουϊθ, δικαιολογούμενος ως εξής: Προτίθεμαι να ονομάζω τον Λόρδον του "Οξφορντ «κύριον "Ασκουϊθ», διότι το όνομα τουτο θα μείνη γνωστόν εν τη ιστορία· διότι ως «κύριος "Ασκουϊθ» επολέμησεν, εν τη Βουλή των Κοινοτήτων, κλπ.

Οι τίτλοι, τη αληθεία, είναι μια των πληρών της Αγγλίας. Εύθως ως έμπορος τις αποκτήσῃ δεκάδας τινάς χιλιάδων λιρών, ή πρώτη του σκέψις είναι να αποκτήσῃ ένα τίτλον ευγενείας. Και ούδεν τούτου εύκολώτερον. Μεταβαίνει εις το Πρακτορείον του εν τη άρχή κάμματος και μετά τινας διαπραγματεύσεις ο τέως εστίατωρ, διύλιστής ή παντοπώλης, γίνεται Βαρωνέτος και δικαιούται να θέτῃ πρό του ονόματός του τον τίτλον Σέρ. "Όσο, δια τα χρήματα τα όποια επλήρωσεν (εύτυχως, ούχι εις άτομα, άλλ' εις το Κόμμα), τα άναγκά έντός ελαχίστου χρονικού διαστήματος, πολλαπλασιάζει· διότι ο τίτλος «σηκώνει νερό» ως λέγουν εν Ελλάδι: όλοι τον εμπιστεύονται

και μετά όλίγα ακόμη έτη, είναι εις εσχάτην άγοράσῃ τον μεγαλειέτερον τίτλον, του Βαρωνέτος· τώ δίδει εισιτήριον εις την Βουλήν των Λόρδων. Ούδεις εξετάζει πώς ούτος άπέκτησεν τον τίτλον, ούδεις τον περιφρονεί τούναντίον πάντες τον μακαρίζουν και τον ζηλεύουν.

Οι πτωχοί εργατικοί άνθρωποι δικαιούγνται εις τον τίτλον μόνον του Μίστερ. Οι "Αγγλοι λέγουν, ότι το Μίστερ, Μάστερ και συγκρομένως «Mr» δεν είναι τίτλος· άλλ' εγω έχω λόγους να διαφωνώ προς αυτούς. Ο ξένος δεν δικαιούται εις την πρό του ονόματός του λέξιν Μίστερ, εκτός αν κατάγεται εκ των "Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, των Αγγλικών κτήσεων, και της Ασίας ή Αφρικής. Ο Γάλλος ονόμαζεται Monsieur (πώς προσφέρουν την λέξιν... καλλίτερα να μη γίνεται λόγος) ο Ιταλός «Σινιόρ», ο Ισπανός ή Πορτογάλος, «Σενιόρ» και ο Γερμανός «Χέρ». Οι λοιποί Ευρωπαίοι οι Ευρωπαίοι, οι μη άνήκοντες εις τα άνω πέντε έθνη, καλούνται πάντες «μισεί», παρά τας έντόνους διαμαρτυρίας τινών τούτων, αντιτασσόντων ότι δεν έπιθυμούν να τους μεταχειρίζονται ως Γάλλους. Και αι "Αγγλικά έφημερίδες, οίονει κατόπιν συμφωνίας μεταξύ των, πᾶσαι αναγράφουν ειδήσεις, ως εξής: «Εις την έσπερίδα παρευρέθησαν, ο Χέρ Στάτν, ο Σινιόρ Σπαγέτι, Σενιόριτα Γκομέθ ο Καστίλλιος, ο Μονσιέ "Αχμέτ Τεουφίκ και ή Μαντάμ Ριγανούλου.

Εις τας επιγραφάς των επιστολών, ιδία ότων τις ζητή δανεικά, στέλλη λογαριασμόν ή επιδιώκῃ την πελατείαν σας, θα προσθήσῃ εις το τέλος του ονόματός σας την συγκεκριμένην λέξιν Esq., και αν ακόμη είσθε ξένος. Το συμφρον πρό παντός. Η δε λέξις Esquire και συγκεκριμένως Esq. άλλοτε εδήλου τον φέροντα το σκούδον ιππότου τινός ή τον νεώτερον υιόν ευγενούς τινός, και κατά συνέπειαν εύγενή· σήμεραν δηλοί απλώς εκείνον όστις δεν είναι υπηρέτης, σκαφτίας ή εκάιτης.

Αλλά και τινες ανώτεροι τίτλοι δεν έχουσι σημασίαν. Ο διπλωματικός τίτλος του «Πληρεξουσίου Υπουργού και Εκτάκτου Αποσταλμένου είναι απλώς τιμητικός τίτλος, διότι, ως έκτακτος είναι έξουσιοδοτημένος με πλήρη έξουσίαν. Οι διάφοροι τίτλοι των Αυτοκρατόρων και Βασιλέων εδόθησαν εις αυτούς, εκ πνεύματος κολακείας υπό των γραμματέων και αυλικών των. Είς προσθευτής της Βασιλείας Ελισσάβετ, μη έχων το θάρρος να απαγγείλῃ όλους τους τίτλους του Τσάρου της Ρω-

σίας, παρ' ω ήτο έμπειστευμένος, προσεπάθισε να τον προσφωνήσῃ μόνον δι' εξ εξ όλων των τίτλων της αὐτοῦ Μοσχοβιτικῆς Μεγαλειότητος, άλλ' εν τέλει υπαχρεώθη να επαναλάβῃ όλόκληρον το Τσαρικόν τιτλολόγιον, όπερ διευρύνθη και μέχρι των ήμερών του τελευταίου Τσάρου, Νικολάου Β'. Ανέγνωσα ποτε έγγραφον ενός Σουλτάνου απευθυνομένου προς τον Βασιλέα της Γαλλίας, γραφέν καθ' ήν επιχήν ή Τουρκία ήτο παντοδύναμος. Το έγγραφον τουτο, άπαριθμού, όλους αὐτοῦ τοῦς τίτλους ἀληθείς τε και φαντασιώδεις, ούδένα τίτλον άπέδιδεν εις τον άποδέκτην του έγγραφου. Το προσδλητικόν τουτο έγγραφον ήρχιζεν ως εξής. «"Ημείς, "Αχμέτ ο Πρώτος. Αυτοκράτωρ νικηφόρων Αυτοκρατόρων, διανομέας στεμμάτων προς τους μεγίστους ήγεμόνας επί της γῆς. Κύριος της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής... προς σε τον "Ερρίκον Δ', Βασιλέα του Βασιλείου της Γαλλίας...» Ατοχώς ο "Αχμέτ έλαβε παράδειγμα εκ των "Ελλήνων Αυτοκρατόρων, της Κωνσταντινουπόλεως οὗς οι κόλφους απεκάλεον «αεθαστοκράτορας», παντοσεβάστους, κλπ. "Υπήρξεν εποχή, καθ' ήν, εν Κωνσταντινουπόλει, όλίγοι ήσαν οι μη κεκτημένοι τίτλους ή αξίωμα· διότι όσοι δεν ήσαν πρωτοβεστιαριοί, πρωτοστράτορες, πρωτοσπαθάριοι, πρωτόνοτάριοι, πρωτομανδάτορες, κουβικουλάριοι, κουβουκλήσιοι, κλπ. έλάμβανον αυθαίρετως, τίτλον εκ του μισθοῦ ον έλάμβανον ως λ.χ. πεντηκοντάδραχμος!

Εκ Κων) πολέως ή τιτλομανία μετε-

δόθη εις την Δύσιν, όπου ο Πάπας επιτοφόρησε τον Βασιλέα της Ισπανίας ως «Καθολικώτατον Βασιλέα», τον της Γαλλίας, Χριστιανικότατο, Βασιλέα, και κατόπιν τον της Αυστρίας, Αποστολικωτάτην Μεγαλειότητα. Οι Αβλικοί, έννοείται εφεύρισκον και άλλους τίτλους, πλην των ανωτέρω, ύπερ των βασιλέων και εαυτών. Τινες δεν εδυσκολεύθησαν να δώσωσι προς τους ήγεμόνας τους τίτλους του "Υψίστου και Παντοδυνάμου, οίτινες άνήκουσι μόνον εις τον Θεόν. Η ιστορία δίσσωσε το εξής εύφες ανέκδοτον. Ο γελωτοποις άτυχούς τινός βασιλέως της Ισπανίας εκπλαγείς επί τη άπονουή νέου τίτλου προς τον Κύριόν του, κατόπιν, μιας σπουδαίας άποδείξεως εδάφους, είπεν. Ο Βασιλεύς μας ομοιάζει τα χανδάκια όσον περισσύτερα γῆ αφαιρείται από αυτά, τόσον μεγαλιέτερα γίνονται.

Οι σημερινοί τίτλοι, κύριος, κυρία, "Ελληνιστί, είνε πολλύ νέοι, ο δε τίτλος δεσποινίς είνε έτι νεώτερος, εφευρεθείς υπό του "Αγγέλου Βλάχου. Οι αρχαίοι "Ελληνες, πάσης τάξεως, έτι και οι δούλοι, απευθυνόμενοι προς τον Αγαμέμνονα, τον Περικλέα, τον Σωκράτη, τους προσεφώνουν απλώς: "Ω Αγαμέμνον, Περικλείς, Σωκράτες. Και οι Ρωμαίοι έπίσης, καίτοι ούτοι μετεχειρίζοντο ενίοτε τας λέξεις herens και θηλυκόν, heras, όπερ δηλοί κληρονόμος (χῆρος, χῆρα), και κατά συνήθειαν, πλούσιος, άρχων.

I. H. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η εξέλιξις της παγκοσμίου οικονομίας κατά το παρελθόν έτος εξετάζομένη εκ του συνόλου, έπληρξεν δια το Διεθνές Κεφάλαιον έννοικιωτάτη, δυνάμεθα δε να είπωμεν ότι το 1927 είναι από του μεγάλου πολέμου και έντεθεν το καλλίτερον έτος.

Οι κυριώτεροι συντελεστές της βελτιώσεως της Δ. Οικονομίας είναι ή αύξησις της Γεωργικής και Βιομηχανικής παραγωγής εν συγκρίσει προς τα παρελθόντα έτη, ή πρόοδος του προγράμματος της σταθεροποιήσεως των νομισμάτων των διαφόρων χωρών βοηθημένη από τας Κεντρικάς Τραπεζάς της Ευρώπης και Αμερικής, ή αύξη-

σις του Διεθνούς έμπορίου το άπριον υπερέβη δια πρώτην φοράν το προπολεμικόν και εν τέλει, εξαρέσει της Ιαπωνίας, ή υψιφάνισις σοβαράς οικονομικής κρίσεως σχεδόν ούδαμού.

Η Διεθνής παραγωγή κατά το 1927 εις τα Γεωργικά, Υφαντουργικά και Μεταλλευτικά προϊόντα ως δεικνύουν οι μέχρι τούδε συγκεντρωθέντες άριθμοί είναι ή ακόλουθος:

Γεωργικά Προϊόντα	1925	1926	1927
Σίτος (εις εκ. τόνν.)	90,2	91,8	94,7
Σίκαλις	25,8	20,4	23,1
Κριθή	30,9	29,5	30,9
Γεωμύλα	143,6	120,9	145,5

Ζάχαρος	73,2	68,1	73,6
Υφαντουργικά			
Βάμβαξ (εις εκ. τόνν.)	6..	5,99	4,40
Μέταξα	45,8	47,2	48.
Τεχνική Μέταξα	87.	99,5	130.
Μετάλλα και			
Ανθραξ (εις εκ. τόνν.)	1187	1217	1283
Πετρέλαιον (εις εκ. βαρ.)	1067	1095	1234
Σίδηρος (εις εκ. τόνν.)	79,6	77.	85
Χάλυψ	90,8	91,6	99,1
Χαλκός	1443	1491	1510
Χρυσός	593	600	600
Αργυρός	7514	7454	7454

Είς τὸν ἀνωτέρω πίνακα συμπεριελήφθησαν τὰ σπουδαιότερα εἶδη, πάντως καὶ εἰς τὰ ἀπομένοντα Γεωργικά, Ὑφαντουργικά καὶ Μεταλλευτικά προϊόντα ἢ αἰθέρις τῆς παραγωγῆς ὑπῆρξεν σημαντική.

ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

Κατὰ τὸ 1927 αἱ χώραι αἱ ὁποῖαι εἶχον σταθεροποιήσει τὸ νόμισμά των διετήρησαν τὴν σταθερότητα των. Ἐκτός αὐτοῦ καὶ μερ καὶ νέα ἐκ ὧν ἐσταθεροποίησαν τὸ νόμισμά των ἢ διήλθον ἐκ τῆς σταθεροποιήσεως ντὲ φάκτο εἰς τὴν ντὲ ζούρ. Τὸ Πολωνικὸν νόμισμα ἐκ νέου ἐσταθεροποιήθη. Ἡ Ἰταλία εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἐσταθεροποίησεν ντὲ ζούρ τὸ νόμισμά της.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ σταθεροποιήσεις πραγματοποιοῦνται διὰ τῆς συνεργασίας ὅλων τῶν Ἐκδοτῶν Τραπεζῶν μετὰ σταθερὸν νόμισμα τῆ βοηθεία τῶν Ἀμερικανικῶν Ὁμοσπονδιακῶν Τραπεζῶν. Συνήθως χορηγοῦν εἰς τὰς χώρας ποὺ σταθεροποιοῦν τὸ νόμισμά των δάνειον προοριζόμενον γὰ ἐνίσχυσιν τοῦ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμά των. Ἐκτός αὐτοῦ ὅλαι αἱ Κεντρικαὶ Ἐκδοτικαὶ Τράπεζαι ἀνοίγουν πιστώσεις μετὰ τὸν σκοπὸν ὅταν ἡ ἰσοτιμία τοῦ ὑπὸ σταθεροποίησιν νομίσματος κινδυνεύει νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ προεξόφλησις γραμματίων πρὸς προμήθειαν τοῦ ἀναγκαίου γένους ξένου νομίσματος.

Διὰ τῆς σταθεροποιήσεως αὐτῆς δὲν πρόκειται νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν κυκλοφορίαν ὁ χρυσός, ἀλλὰ μόνον γὰ διατηρηθῇ σταθερὰ μία σχέσις μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν νομισμάτων καὶ τοῦ χρυσοῦ ὡς διεθνούς ἀποθέματος.

Ἐκτός τῶν Ἑυρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ μερικῶν ἄλλων χωρῶν ἐσταθεροποίησαν τὸ νόμισμά των. Ἡ Ἰαπωνία κατόρθωσεν νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ νόμισμά της σχεδὸν εἰς τὴν ἰσοτιμίαν. Ἡ Ἀργεντινὴ Δημοκρατία ἐπανήλθε εἰς τὴν προπολεμικὴν ἰσοτιμίαν.

Μετὰ τὴν σταθεροποίησιν ἡ ὁποία βαθμιαίως θὰ

πραγματοποιήθῃ εἰς ὅλα τὰ νομίσματα, ὁ χρυσὸς θὰ ἐπανεέλθῃ τὸν παλῶν του ρόλον ὡς μέσον πληρωμῶν εἰς τὸν διακανονισμὸν τῶν Διεθνῶν Χρεωπαιτήσεων. Ἦδη αἱ διακιμάνσεις τῶν περισσότερῶν νομισμάτων περιορίζονται εἰς τὴν διαφορὰν τῶν Cold Points τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς. Τοὺς τελευταίους μῆνας ἐγένοντο μεταφοραὶ χρυσοῦ ἐκ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὴν Ἑυρώπην, διότι τὸ δολλᾶριον εἶχεν ὑπομνηθῇ ἐναντι τῆς Ἀγγλικῆς λίρας καὶ μερικῶν ἄλλων νομισμάτων. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ ἰσοζύγιον τῶν πληρωμῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐγένετο πρὸς στιγμὴν παθητικόν, ἐν σχέσει πρὸς τὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ γενικῶς τῆς Ἑυρώπης.

Τοῦτο προήλθεν λόγω τῶν μεγάλων δανείων τὰ ὁποῖα ἡ Ἀμερικὴ ἔκαμεν εἰς τὴν Πολωνίαν, Γερμανίαν καὶ ἄλλας χώρας. Δεδομένου ὅτι ἡ πᾶσαι μέγα πλεόνασμα χρυσοῦ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἡ ἐξαγωγή ποσότητος χρυσοῦ ἐθεωρήθη ὡς καλὴ ἐνέργεια διὰ τὴν διατήρησιν τῆς διεθνούς οἰκονομικῆς ἰσορροπίας.

ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ

Ὁ κατωτέρω πίναξ δίδει γενικὴν ἄποψιν τοῦ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου κατὰ τὰ τέσσαρα τελευταῖα ἔτη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προπολεμικὴν περίοδον. Διὰ τὴν πληρεστέραν κατανοήσιν τὰ ποσὰ δίδονται εἰς προπολεμικὰς ἀξίας. Διὰ τὸ ἔτος 1927 μόνον 9 μηνῶν εἵλεται ὁ μέσος ὅρος εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς.

ΕΙΣΑΓΩΓΑΙ

Ἔτη	Ευρωπαϊκαὶ Χῶραι	Χῶραι ἐκτὸς τῆς Ἑυρώπης	Σύνολον
1913	4506	1820	6326
1924	3698	2074	5772
1925	3998	2236	6234
1926	3950	2481	6431
1927	4451	2557	7008

ΕΞΑΓΩΓΑΙ

Ἔτη	Ευρωπαϊκαὶ Χῶραι	Χῶραι ἐκτὸς τῆς Ἑυρώπης	Σύνολον
1913	3788	2096	5884
1924	2920	2491	5411
1925	3088	2620	5708
1926	3154	2625	5779
1927	3504	2631	6135

Ὁ ἀνωτέρω πίναξ δεικνύει τὰ ἀκόλουθα. Ἡ εἰσαγωγή τῶν Ἑυρωπαϊκῶν χωρῶν εἶναι κατωτέρα τῆς προπολεμικῆς παρὰ τὴν μεγάλην αἰξίναν τοῦ τελευταίου ἔτους. Ἡ εἰσαγωγή τῶν χωρῶν τῶν ἐκτὸς τῆς Ἑυρώπης ἠξήθη σημαντικῶς ἐν σχέσει πρὸς τὴν προπολεμικὴν περίοδον, ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐμφανίζεται πολὺ μικρά. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ἐξαγωγήν. Ἐνῶ

ἡ ἐξαγωγή τῶν ἐκτὸς τῆς Ἑυρώπης χωρῶν ἐμεῖνε σχεδὸν ἀμετάβλητος ἐπὶ τριετίαν, τῶν Ἑυρωπαϊκῶν χωρῶν ἠξήθη κατὰ 15 ὁλο εἰς στρουγυλοὺς ἀριθμοὺς. Κατ' ἀκολουθίαν τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπορίον ἐβελτιώθη κατὰ πολὺ εἰς τὴν Ἑυρώπην.

Σημειοῦμεν ὅτι παρ' ὅλην τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως ἡ ἀεργία ἐξηκολούθησεν νὰ ἐντείνεται καὶ ἰδίως εἰς Γερμανίαν ὅπου τὸ ποσοστὸν ἐφθάσε εἰς βαθμὴν τὸν ὅποιον σπανίως εἶδομεν εἰς ἄλλας ἐποχὰς καὶ κατὰ περιόδους ὀξέων Κρίσεων.

ΑΓΩΝ ΔΙΑ ΤΑΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΠΟΘΕΣΕΩΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ἡ ἀπορροφητικὴ ἐκτικότητα τῆς Διεθνούς ἀγορᾶς δὲν ἠκολούθησεν τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς τῷ 1927. Εἰς σειρὰν προϋόντων ἐγένετο ἡ περσπαραγωγή ἐκ τῶν ὁποίων κυριώτερα εἶναι ὁ ἄνθραξ, παρὰ τὴν μερικὴν ἀεργίαν τῶν Ἀμερικανῶν ἡ ὁποία διαρκεῖ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας καὶ εἰς τὸν ὅποιον ὑφίσταται εἰς τὴν Διεθνή ἀγορὰν μέγας συναγωνισμός. Τὰ Ἀγγλικά ἀνθρακουργεῖα ἐργάζοντα πρὸς τοὺς διὰ τὴν ἐπανάκτησιν τῶν ἀπολεσθεῖσων ἀγορῶν καὶ δὲν διστάζουν νὰ πωλοῦν μετὰ ζημίαν. Καταφυγὴς ὑπάρχει ἱεραρχικῶς ἐν τῇ πετρελαίῳ εἰς Ἀμερικὴν ὁμοίως χαλκοῦ καὶ χαλκῶν. Ἐπίσης ὑπάρχει ἱεραρχικῶς ἐν τῇ αὐτοκινήτῳ λόγω ἐπανάληψης τῆς παραγωγῆς τοῦ φέροντος ἡ ὁποία θὰ ἐκδηλωθῇ ὑπὸ μορφήν ὀξέως ἀγώνος ἀνταγωνισμοῦ.

Ἡ ἱεραρχικὴ ἀγὼν αὐτὴ ἐν μέρει ὁρατὴ καὶ ἐν μέρει λαμβάνουσα ἐπέφερε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους συναγωνισμὸν ἔντονον ἀπ' ἐνός καὶ ἀπ' ἑτέρου κατέληξε εἰς τὴν δημιουργίαν διεθνῶν μονοπωλίων, διὰ τὴν παρεμπόδισιν τῆς ἱεραρχικῆς παραγωγῆς καὶ τὰς ἐπὶ τῶν καπιταλιστῶν βλαβερὰς συνεπειάς. Εἰς τὸν ἄνθρακα, πετρελαίον, σιδηρὸν καὶ χάλυβα ἀγωνίζονται ἰσχυρῶς διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν διεθνῶν ἀγορῶν. Αἱ τιμαὶ τοῦ ἄνθρακος ἐπεβιβάσθησαν κατὰ πολὺ εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν ὁ ἀγὼν ὁ ὁποῖος ἀρχίζει μετὰ τῆς Standard Oil καὶ τῆς Royal Dutch δευτερίναι αὐτὰ συμπτώματα. Διὰ τὸν Χαλκὸν, τὴν Ζάχαριν καὶ εἰς τὴν χημικὴν βιομηχανίαν προσεπάθησαν νὰ παραμερίσουν τὰς συνεπειὰς τῆς ἱεραρχικῆς παραγωγῆς διὰ διεθνῶν ἐνώσεων. Διὰ τὸν Χαλκὸν ἐπέτυχον ἐν μέρει. Τὸ διεθνὲς κατέλη εἶναι ἤδη εἰς τὴν ὁδὸν τῆς πραγματοποίησεως τοῦ σχεδίου του.

Εἰς τὴν Χημικὴν Βιομηχανίαν ἡ ἐνωσις μετὰ τῶν χημικῶν βιομηχανῶν τῆς Γερμανίας καὶ Γαλλίας συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ γίνῃ ἀπαρχὴ διὰ

τὴν ἐνωσιν ὅλης τῆς Ἑυρωπαϊκῆς Βιομηχανίας. Βλέπομεν οὕτω ὅτι τὸ Κεφάλαιον κατὰ τὰς περιστάσεις δοκιμάζει εἴτε διὰ τοῦ ἐντόνου συναγωνισμοῦ εἴτε διὰ τῆς συγχωνεύσεως νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰς ἀναγκαῖας ἀγοράς.

ΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ

Ὁ Ἀγὼν διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν ἀγορῶν ἀποθέσκει εἰς τὴν Διεθνή ἀγορὰν καθορίζει τὴν τάσιν τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῶν καθέκαστα κρατῶν. Τὰ ἰσχυρῶς Βιομηχανικά Κράτη μετὰ τὴν ἐξαγωγήν ἰσχυρίζονται ὅτι ἐφαρμόζουν πολιτικὴν ἐλευθέρως συναλλαγῆς καὶ ἀπαγορεύουν τὰ ἄλλα κράτη ὑποβιβάζουν τὰ τελωνειακὰ τέλη ἐνῶ διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἐσωτερικῶν ἀγορῶν τὸν καταφεύγουν εἰς ἀπαγορεύσεις εἰσαγωγῆς καὶ τελωνειακὴν προστασίαν. Ἐκτός αὐτοῦ τὰ μικρὰ Κράτη δὲν θέλουν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἐξέλιξιν τῆς βιομηχανίας των, τοσοῦτον μάλλον καθ' ὅσον ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας αἱ χημικαὶ καὶ μεταλλουργικαὶ βιομηχανία εἶναι ἀπαραίτητοι εἰς περίπτωσιν πολέμου.

Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτὴ ἀντίθεσις εἰς τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν ὅλων τῶν χωρῶν ἀπεδείχθη εἰς τὴν Διεθνή Οἰκονομικὴν Συνδιάσκεψιν. Μόνη ἡ Ἀγγλία ἡ ὁποία τελευταίως ἔκαμε μεγάλα βήματα πρὸς τὴν προστατευτικὴν πολιτικὴν καὶ ἡ ὁποία οὐχ' ἦτον εἰς τὸν πλάντων χώρα τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου, εἶχεν σαφεῖς ἀπόψεις τὰς ὁποίας ὑποστήριξεν. Ἀντιθέτως τὰ ἄλλα κράτη τὰ ὁποῖα ἔχουσι μεγάλους τελωνειακούς φορομύους διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς βιομηχανίας των δὲν ὑποστήριξαν παρὰ τὸν ὑποβιβασμὸν τῶν τελωνειακῶν τιμῶν. Πάντες ἐξεφράσθησαν ἐνθουσιωδῶς διὰ τὸ σύστημα τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου ἀλλὰ πρᾶγματι τίποτε δὲν ἐπετεύχθη ἐκτὸς μερικῶν τεχνικῶν ὑποβοηθήσεων (ἐναρμόσις τοῦ τελωνειακοῦ λεξιλογίου κ.τ.λ.)

Ἀμέσως μετὰ τὴν οἰκονομικὴν συνδιάσκεψιν ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία ἠρώσαν ἀκόμη τὰ τελωνειακὰ τιμολόγια των, ἡ Πολωνία ἀπαγόρευσεν μερικὰς ἐξαγωγὰς κ.τ.λ. Ἡ σκάνης ἐμπορικῶν συμβάσεων ἐλάχιστα προχώρη. Μόνη ἡ Γαλλο-Γερμανικὴ ἐμπορικὴ σύμβασις ἔχει οἰκονομικὴν σπουδαιότητα, καθ' ἣν στιγμὴν αἱ Γερμανοπολὶ καὶ διαπραγματεύσεις παρετάθησαν ὅλον τὸ ἔτος. Ὁ Ἀγὼν διὰ τὴν διεθνή ἀγορὰν διέσπασεν ὅλην τὴν δυνατὴν θεωρητικὴν στερεότητα μετὰ τῶν διαφόρων Κρατῶν. Ἐξ ὅλων τῶν προσπειθῶν μόνη ἡ κοινὴ ἐνέργεια τῶν Κεντρικῶν Ἐκδοτικῶν Τραπεζῶν διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς σταθεροποιήσεως τῶν νομισμάτων φαίνεται νὰ δια-

την την αξίαν της.

Ο Άγών διὰ τὴν κατήκτισιν τῶν διεθνῶν ἀγορῶν ὁ ὁποῖος προξενεῖται ἀπὸ τὴν υπερπαρὰ γαγὴν κατέστησεν ὁξύτερον τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν κρατῶν κατὰ τὴν διάρκειαν ὅλου τοῦ ἔτους. Ἡ χονδροειδέστερα ἐκδήλωσις τῶν ἀνταγωνισμῶν αὐτῶν εἶναι ἡ ἀποτυχία τῆς συνδιασκέψεως τοῦ ἀφαιλ. σμῦ.

Αἱ ἀποικίαι ἀποτελοῦν ἰδιαιτέρον κεφάλαιον εἰς τὸν ἀγῶνα κατακτήσεως ἀγορῶν. Μεαξὺ τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν δυνάμεων ἡ Γερμανία ἀπεγινώθη τελείως τῶν ἀποικίων της, ἡ Ἰταλία δὲν ἔχει παρὰ ἀποικίας ἄνευ οικονομικῆς ἀξίας καὶ αἱ ἀπ' εὐθείας ἀποικιακαὶ κατακτήσεις τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν ἡμετεριολογισμὸν τῶν ἀποικίων ὁ ὁποῖος ἐξελίσσεται ταχέως.

ΜΕΤΑ ΜΙΑΝ ΔΩΔΕΚΑΕΤΙΑΝ

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

(ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους σελίδς 663).

Ἀλλὰ μήπως εἰς τὸ βορειοηπειρωτικὸν ζήτημα ἐπολιτεύθη καλύτερα; Αὐτὸς ἔφυγεν ἐκ Λονδίνου, ὅπου παρέμειναν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλλάδος διὰ νὰ κανονίσουν καὶ τὸ ζήτημα τοῦ το. Ἡ Γαλλία ὑπεστήριξε τὰς ἑλληνικὰς ἀξιώσεις, ἡ Ἀγγλία δὲν ἐνδιέφερετο πολὺ καὶ ἡ Ἰταλία φυσικῶς ἀντέπραπτεν. Ἀλλ' οἱ πληρεξούσιοι τῆς Ἑλλάδος εἶχον λόγους νὰ πιστεύουν ὅτι δὲν ἀπεκλείετο νὰ γίνουν ἐν τέλει τῇ βοηθείᾳ τῆς Γαλλίας, ἀποδεκταὶ αἱ ἑλληνικαὶ ἀπαιτήσεις. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐνῶ τὸ ζήτημα παρέμεινεν ὑπὸ διαπραγματεύσεων, οἱ ἐν Λονδίῳ ἔλαβον αἰφνιδικῶς τηλεγραφικὴν ἐντολὴν ἐκ μέρους τοῦ κ. Βενιζέλου νὰ ὑποχωρήσουν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι ἡ Ἑλλάς ἔμενεν μόνη καὶ ἀβοήθητος ἀπὸ τὰς φίλας δυνάμεις.

Ὁ ἐκεῖ πρέσβης τῆς Γαλλίας κ. Καμπὼν μετ' ἐκπλήξεως ἤκουσε τοῦτο, καὶ συνέστησε εἰς τὸν κ. Σκουλούδη νὰ μὴ γίνῃ γνωστὴ ἡ περὶ ὑποχωρήσεως ἀπόφασις τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Ἀλλὰ τὴν ἐπομένην κατέφθανεν εἰς Λονδίνον ὁ γαλλικὸς «Χρόνος» ἀναγράφων τὴν εἰδησιν. Τί εἶχε συμβεῖ; Ἐν τῶν μελῶν

Ἐξ αὐτοῦ δημιουργεῖται ἰσχυρὰ πίεσις τῶν τῶν αὐτῶν δυνάμεων διὰ τὴν ἐπέκτασιν καὶ ἐπανάκτησιν τῶν ἀποικίων τῶν. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐκμετάλλεσις τῶν ἀποικίων καὶ ἡμαιοψηφίων κατέστη τῆς βιομηχανοποιήσεως ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ καθίσταται δυσκολοτέρα διότι ἡ ἀποικιακὴ ἀστυκὴ τάξις ἐξελίσσεται καὶ μετ' αὐτῆς αὐξάνει ἡ ἀντίστασις τῶν ἀποικιακῶν λαῶν εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτὴν.

Ἐκ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ αἱ προσκείμεναι διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ πεδίου ἐκμεταλλεύσεως καθίστανται δυσκολώταται καὶ ὁ ἀγὼν διὰ τὴν διάφωσιν τῶν ἑμπορευμάτων ὁδηγεῖ εἰς ἀγῶνα ἀναγκαῖον δὲ τὰς ἀγορὰς ἐξ' οὗ δημιουργοῦνται ἡμπεριαιλιστικοὶ ἀνταγωνισμοί.

ΔΙΟΝ. Α. ΖΑΜΑΝΟΣ

τῆς ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Λονδίνου ὁ κ. Πολίτης, εἶχε μεταβῇ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας εἰς Παρίσιους, καὶ ἐκεῖ ἀγνωστον πῶς, σχηματίσας τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ ἐπεκουρευτο ὑπὸ τῆς Γαλλίας εἰς τὸ ἡπειρωτικὸν ζήτημα ἐτηλεγράφησε περὶ τούτου εἰς τὸν κ. Βενιζέλου. Οὗτος δὲ ἀντὶ νὰ μεταδώσῃ τὴν πληροφορίαν ταύτην εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ ἐπιτροπὴν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην της ἐπ' αὐτῆς, ἔλαβε ἀμέσως τὴν ὑποχωρητικὴν ἀπόφασιν, καὶ τὴν ἀνεκοίνωσε συγχρόνως καὶ εἰς τοὺς ἐν Λονδίῳ πληρεξούσιους καὶ εἰς τὴν ἐν Παρίσι εἰς ἑλληνικὴν πρεσβεῖαν αὕτη δὲ τὴν ἔδωκεν εἰς δημοσιότητα. Καὶ τότε, γνωσθεῖσιν τῶν προθέσεων τῆς Ἑλλάδος δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ γίνῃ τίποτε.

Ἀλλὰ καὶ ὅταν βραδύτερον ὁργανώθη ἡ ἐπαναστάσις τῆς Β. Ἠπείρου, ὁ κ. Βενιζέλος ὄχι μόνον δὲν ἔδειξε κανὲν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐτήρησε ἀπέναντι τοῦ κινήματος στάσιν ἐχθρικοτάτην. Τότε ἦτο, ποῦ ἐπειδὴ τοῦ ἐχρειάσθη, ἐξέφερε τὴν θεωρίαν τὴν ὀρθὴν ἄλλως τε, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν ἐπελάθετο σήμερον, ὅτι κατόπιν τῆς αὐξήσεως τοῦ κράτους, δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον πλέον ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν ἐθνικῶν ζητημάτων νὰ ἐμφανί-

ζωνται καὶ ἄλλαι πολιτικαὶ πλὴν τῆς ἐπιστήμου.

Καὶ εἰς ἄλλην σοβαρὰν παράλειψιν ὑπέπεσεν ἐν Λονδίῳ, τῆς ὁποίας τὰς συνεπείας ὑφίσταται μεθὰ ἤδη. Γενόμενων τῶν μετὰ τῆς Τουρκίας διαπραγματεύσεων, ἐγκαιρῶς τοῦ ὑπεδείχθη ὅτι ἔπρεπε νὰ ληφθῇ πρόνοια καὶ διὰ τὴν τύχην τῶν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν διοίκησιν ἀπομενόντων ὁμοεθνῶν, διότι προβλέπετο ὅτι οὗτοι θὰ ὑφίσταντο ὅλας τὰς συνεπείας τῶν τουρκικῶν ἀντεδικήσεων. Ἀλλ' οὗτος δὲν ἔκρινε τὸ πρᾶγμα σοβαρὸν, ἔφερε παρεμπιπτόντως πῶς τὸν λόγον περὶ τούτου κατὰ τινὰ συνεδρίασιν, καὶ κατόπιν ἔλεγεν εἰς τοὺς παραπονουμένους, ὅτι εἶχον νὰ λύσουν ἄλλα σπουδαιότερα ζητήματα, καὶ ὅτι ἡ καλύτερα ἐγγύησις διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων θὰ ἦτο τὸ ἰσχυρὸν κατασταθὲν ἐλεύθερον κράτος.

Δὲν ἐπέρασε ὅμως πολὺς χρόνος καὶ ἐδέχτο ὁ ἴδιος, ὡς πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος, τὰς μυριάδας τῶν ἐκ Τουρκίας προσφύγων, ἀδυνατῶν νὰ παράσχω εἰς αὐτοὺς οἰκονομικὰς προστασίας ἀπέναντι τῆς Τουρκίας, τὴν ὁποίαν ἀπλῶς ἐξελιπάρει ὅπως πούσῃ τοὺς διωγμούς. Καὶ αὐτὸς ὁ σήμερον κοπτόμενος διὰ τὰς οἰκονομικὰς βλάβεις τοῦ γερμανισμοῦ ἐπὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τονίζων τοὺς ἐκ τούτου κινδύνους τῶν ὁμοεθνῶν, τότε κατέληξε, μετὰ καταπληκτικῆς ἀλογιστίας, νὰ δεχθῇ τὴν γερμανικῆς εἰσηγήσεως τουρκικὴν πρότασιν περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν καὶ ἔσπευδε τὰς παραμονὰς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου εἰς Βρυξέλλας ὅπως συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ προέδρου τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως Σαΐτ Χαλίμ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνταλλαγῆς, ὡς καὶ διὰ τὸ ζήτημα τῶν νήσων Μιτωλήνης Χίου κτλ. ἐφ' ὧν εὐρέθῃ ἀναγκασμένος νὰ συγκατατεθῇ ὅπως ἀναγνωρίσῃ δικαιώματα τοῦ Σουλτάνου. Αὐτὸ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς του προορατικότητος.

Ὅλαι αἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βαλκανικοῦ πολέμου καὶ αἱ μετέπειτα διπλωματικαὶ ἀδεξιότητες καὶ ἀπρονοησίαι τοῦ κ. Βενιζέλου τέρμα εἶχον τὴν οἰκτρὰν ἑλληνο-τουρκικὴν συνθήκην τῶν Ἀθηνῶν τῆς 1 Νοεμβρίου 1914. Οἰκωδέστεραν διπλωματικὴν ἀποτυχίαν εἶναι δύσκολον νὰ φαντασθῇ κανεὶς. Διὰ τῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως ὄχι συνθήκης ταύτης ἡ ἑλληνικὴ πρόνοια νὰ μόνον δὲν κατώρθωσε νὰ λάβῃ πρόνοιαν τινὰ διὰ τοὺς ἐν Τουρκίᾳ ὁμοεθνεῖς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς ἐκεῖ διαβιούντας ἰππικούς Ἑλληνας ἔφερεν ἐν ἰσχύϊ τὸ καθεστὼς τῶν διωμο-

γήσεων, ὡς αὐταὶ περιοκώπησαν μετὰ τὸν αὐτῆς πόλεμον τοῦ 1897. Τὸ σπουδαιότερον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ Τουρκία ἐπέδραθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου τὸ ἰδικὸν της ἀντισχέδιον συνθήκης, καὶ εἶδομεν τὸ πρωτοφανὲς θέαμα, ὃ ἡττημένος νὰ ἐπιδάλλῃ τὴν θέλησιν του εἰς τὸν νικητὴν. Διὰ τῆς συνθήκης ταύτης ἐγένοντο τὰ παραχωρήσεις εἰς τὴν Τουρκίαν σπουδαυτά της οικονομικῆς καὶ πολιτικῆς σημασίας, ὡς αἱ περὶ βακουφίων, αἱ περὶ μουσουλμανικῶν κοινοτήτων αἱ περὶ δικαιοδοσίας τοῦ Σιχούλ-Ισλαμάτου, αἱ περὶ κυριότητος τῶν δημοσίων κτημάτων ὡς καὶ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν αὐτοκράτορικὴν οἰκογένειαν, καὶ ἄλλα πολλά. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους θίγεται διὰ πολλῶν διατάξεων τῆς συνθήκης ταύτης, καὶ εἰδικώτερον διὰ τῆς ὑποχρεώσεως, ἥτις ἀνεγράφη ἐπισήμως ἐν αὐτῇ πρὸς ἀνέγερσιν δαπάναις τῆς Ἑλλάδος ὁθωμανικοῦ τεμένους ἐν Ἀθήναις. Ἐν γένει καθιερώθη εἰδὸς τι διομολογήσεων ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι μουσουλμάνων, καθ' ὃν χρόνον ἡ Τουρκία ἐπιζητεῖ πᾶσαν εὐκαιρίαν, ὅπως ἀπαλλαγῇ τῶν διομολογήσεων, τὰς ὁποίας καὶ κατήργησεν ἡ δὴ.

Αὐταὶ εἶναι αἱ διπλωματικαὶ ἐπιτυχίαι τοῦ κ. Βενιζέλου, τοῦ καυχόμενου διὰ τὸν διπλωματισμὸν τῆς Ἑλλάδος. Ὡς ἀντὶ μόνῃ ἡ Ἑλλάς ἐδωκεν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ, χωρὶς νὰ συναρπάσῃ ὑπερμέτρος καὶ τὰ λοιπὰ βαλκανικὰ κράτη, καὶ δὴ ἡ Βουλγαρία ἥτις ἐξευλιστάτα εἰς τὸ Αἰγαῖον ἀπέκοψε πᾶσαν βλάβειν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπὶ τῆς εἰς τὴν Τουρκίαν ὑπολειφθείσης Θράκης.

Ἀλλ' ὁ διπλωματισμὸς τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ προηγουμένως εἶπομεν, ἐγένετο πραγματικὸς καὶ ἡ ἰσορροπία τῶν βαλκανικῶν κρατῶν κατεστάθη μόνον διὰ τοῦ δευτέρου πολέμου, τὸν ὁποῖον ὁ κ. Βενιζέλος μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς ἐπρόσπαθε παντὶ τρόπῳ ν' ἀποφυγῇ παρακολουθῶν μετὰ πολλῆς δυσφορίας τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπ' ἄλλων συντελουμένην ἑλληνοσερβικὴν συμμαχίαν, καὶ λέγων εἰς φίλους του ἐν σχέσει πρὸς ταύτην περὶ τοῦ Βασιλέως: «ὅτι νὰ κάμωμεν; Ἐχομεν, βλέπετε, καὶ τοὺς Παλαιολόγους!»

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν σύναψιν τῆς συμμαχίας ταύτης, τὴν τελευταίαν στιγμὴν παρεμβάς, ἔσχε μίαν ἀκόμη ἀποτυχίαν. Ἐνῶ ὑπῆρχεν ἐκ Βελιγραδίου πληροφορία ὅτι οἱ Σέρβοι θὰ ὑποχώρουν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀξίωσιν περὶ τοῦ τομέως Γευγελῆς-Δοϊράνης, οὗτος σπεύσας ἐξ Ἀθηνῶν, εἰς Θεσσαλονίκην, ἐκάλεσεν ἐκεῖ

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α΄
ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Οἱ ἱστορικοὶ λέγουσι, ὅτι, τοῦλάχιστον, ἑκα-
τὸν ἔτη πρέπει νὰ παρέλθουν πρὶν ἀποκαταστα-
θῇ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν πλήρης ἀλήθεια ἐπὶ ἐ-
νὸς μεγάλου γεγονότος. Οὕτω σήμερον, μετὰ
πάροδον ἑκατονταετίας ἀπὸ τῶν χαλεπῶν ἐ-
κείνων καιρῶν οἵτινες προηγήθησαν τῆς ἰδρύ-
σεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ὀφείλομεν
ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ ἀνατρέχωμεν, εἰς τὰ
πρὸ αἰῶνος ἐν Ἑλλάδι καὶ Εὐρώπῃ συμβάντα
διὰ τὰ ἀποδίδωμεν τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καί-
σαρι.

Η ὀριστική ἀποκλιτάστασις τῆς ἐπανάστα-
της τῆς Ἑλλάδος εἰς Ἐλευθέριον Κράτος
ἀναγνωρίζομενον καὶ ὑπὸ τῆς Τουρκίας εἶνε
ἔργον τοῦ Ρωστικοῦ πολέμου τῶν ἐτῶν 1828
—1829 καὶ τῆς Συνθήκης τῆς Ἀδριανουπό-
λεως. Τὴν ἀναμφισβήτητον ταύτην ἱστορικὴν ἀ-
λήθειαν, ἀναγνωρίζω, καὶ ἀνομολογῶν ὁ πρω-
θυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας Γιάδστον ἐγράφει
τῷ 1876 ἐν τῇ «Συγχρόνῳ Ἐπιθεωρήσει»
τοῦ Λονδίνου ὅτι «τὸ 10ο, Ἄρθρον τῆς Συν-
θήκης τῆς Ἀδριανουπόλεως ἀποτελεῖ τὸ διε-
θνὲς συμβόλαιον τῆς ὑπάρξεως τῆς Ἑλλάδος
ὡς Ἀνεξαρτήτου Κράτους». Διὰ τοῦ ἁρθρου
ἐκείνου ἡ Πύλη οὐ μόνον ἀνεγνώριζε τὴν ἐν
Λονδίνῳ συνθήκην τῆς 24 Ἰουλίου 1827, ἀλ-
λὰ καὶ ὑπεχρεοῦτο ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπικύρω-
σιν καὶ ἀνταλλαγὴν τῆς Συνθήκης νὰ διορίσῃ
πληρεξουσίους μέλλοντας νὰ συμπράξωσι μετὰ
τῶν ἀντιπροσώπων τῆς τε Ρωσσίας καὶ τῶν
Συμμάχων αὐτῆς Δυνάμεων γενομένων ἤδη
τῶν μεταξὺ τῶν Δυνάμεων γενομένων ἤδη
περὶ Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποφάσεων.

Διὰ τῶν σωφρόνων καὶ οὐκ ἐκείνων
ἐνεργειῶν τοῦ αἰμνήστου Ἰωάννου Καποδ
στρίου παρὰ τῷ Ρώσῳ Αὐτοκράτορι Ἀλε
ξάνδρῳ Α', βαθμυτὸν εἶχε καταστῆ ζωτικόν
διὰ τὴν Ρωσσίαν, ζήτημα οὐ μόνον ἢ ἀπελευ
θέρωσις, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς
Χερσονήσου ἀποκατάστασις τῆς Ἑλλάδος.

ταί τις δὲ νὰ ἀνένιση μετὰ αἰσιδοξίας τὸ μέλ-
λον τῆς χώρας. ὁ δὲ ἀνέστης τοῦ ἐπιφανοῦς δι-

Τὸ τέλος τῆς διαλέξεως τοῦ ἐπιφανοῦς δι-
πλωμάτου ἐστὲν, πικρὰ χειροκροτήματα καὶ
ζωνηρὰ ζητωκραυγὰ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ
τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ αὐτῆς ἔργου.»

Πλείστα ὅσα σημεῖα τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τῶν τριῶν πρώτων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος δεκαετηρίδῳ, δεικνύουσιν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ κολορῶνι τῆς δόξης καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς αὐτοῦ πολιτικῆς ἰσχύος, ἀπέβλεπε πάντοτε πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀνατολήν. Τὸ πρῶτο, ὅμως κατὰ τὸ 1815 ἡ ἀνατολικὴ πολιτικὴ αὐτοῦ ἔλαβε τὴν μορφήν εὐγενούς καὶ συστηματικῆς προσπάθειας πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων Ὀρθοδόξων τῆς Ἀνατολῆς. Τοῦτο μαρτυροῦν ἰδίως αἱ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρο, Ὑψηλάντην πολλάκις ἐκδηλωθεῖσαι συμπάθειαι πρὸς τοὺς «Ἕλληνας αὐτοῦ», καὶ ἡ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀνάστασις τοῦ «Ἑλληνικοῦ σχεδίου» τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνης, ἥτις ἤθελε νὰ ἀνασυστήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν Αὐτοκρατορίαν με βασιλέα τὸν ἑγγονὸν τῆς Κωνσταντίνου. Πολλάκις δὲ εἰς πολλοὺς εἶχεν ἐκμυστηρευθῆ ὅτι δὲν ἤθελε νὰ ἀποθάνῃ πρὶν θυγηθῇ νὰ πράξῃ «κάτι τι ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων».

Ἡ Ἀγγλία ἦτο τότε ἡ φιλοτουρκοτάτη καὶ ἡ μισελληνικωτάτη τῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων. Ὁ φιλοτουρκισμὸς καὶ ὁ μισελληνισμὸς αὐτῆς ὑπηρετοῦντο μὲν κατὰ βάθος ὑπὸ τῶν ἀπαιτήσεων καὶ τῶν συμφερόντων τῆς Ἀνατολικῆς αὐτῆς πολιτικῆς, ἀλλ' ἐν τῷ τρόπῳ τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς ἐκδηλώσεως αὐτῶν περὶ ἐβαλλόντο καὶ τὸ, χαρακτηριστὸν εἰκὼν τῆς ἀγερῶχου μισανθρωπίας καὶ ὑβριστικῆς περιφροήσεως πρὸς τὰ δίκαια τῶν ἀσθενεστέρων, ὅστις εἶναι χαρακτηριστὸν ἐν γένει τῆς τε ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς πολιτείας καὶ τῶν προσημάτων τῆς Ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας. Ἐπὶ μισελληνισμῷ ἰδίως εἶχον διακριθῇ ὁ τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβης τῆς Ἀγγλίας Λόρδος Στράτφορντ, ὁ Λόρδος Ἀμπερτίν, ὁ Λόρδος Καστελρήν, ὁ περιθωτιστὴς Θεωδὸς Μαίτλαντ καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἡγέται τῶν Τόρρες. Καὶ ἡ Ἑλλὰς ἴσως μὴ μὴ ἔσχετο τὴν ἐλευθερίαν τῆς εἰμῇ πολὺ βροχύτερον ἂν δὲ, ἀνεδακνύετο ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ Γεώργιος Κάνινγκ.

Τὴν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς ἐμφάνισιν τοῦ Πρωτοῦ Κάνινγκ Ἀγγλικῇ τῆς ὑπογραμμικῇ ἐφημερίδι, εἶχε καλέσει «ὡς νέον ἀστὲρ» φανέντα ἐν τῷ ἡμερῶν ὀρίζοντι τῆς εἰς ἐκείνη ἐνχοσμοπολίσεως Ἑλλάδος». (Ο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗΝ
ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ
ΤΟΥ ΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤ. ΣΤΡΕΪΤ

Ο κ. Στρεϊτ τιμώμενος υπό των Ελβετών διανοουμένων.
— Είπε εἰς τὸν διαπρεπεστέρον συγγραφέων τοῦ Διε-
θνοῦς Δικαίου ἐν Εὐρώπῃ, λέγει ὁ διάσημος καθη-
γητῆς FLENER προσφωνῶν αὐτόν.

Ἡ «Νέα Εφημερίς» τῆς Ζυρίχης
ἐκρίβηται φύλλον τῆς ἡμετέρας
ἐκδόσεως διὰ μακρῶν, τὴν

Η «Νέα Εφημερίς»
 ἑξαρίτων φύλλων τῆς
 περιγράφει διὰ μακρῶν, τῆς Ζυρίχης, ἐκ τῶν
 πιστημῶ ἐπιστημονικῶν τὴν ἐν τῷ Εὐρώπῃ
 νοῦς Ἕλληνας καὶ διαλέξεων ἐκείνου Πανα-
 Πατρῶν κ. Γ. Στρέϊτ.
 Προβλεπὼν ταύτης πρὸς τὴν ἐπιστή-

Περὶ τῆς ἐκείνης παραθέτομεν ἐπὶ τῆς ἐκείνης
τῆς προσκλήσει—γράφει τὸ ἐγκριτοὺν κατωτέρω:
— τῆς Ἑλβετικῆς Ἐνώσεως τῶν φύλλον
Ἑλλάδος καὶ φοιτητικῶν σωματοείων τῶν φίλων τῆς
λῆς τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν, ὁ διαπρεπὴς
καθηγητῆς καὶ πρῶτος ἐπὶ τῶν Ἑξωτερικῶν
ὕπουργός τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Στρέϊτ ἐδῶσεν
ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν, ἐξωστῆν
πιστημίου, ἐνώπιον πολυπληθεστάτου ἐκλεκτοῦ
ἀκροατηρίου καὶ ἐν ἀσφυκτικῶς ἐκλεκτοῦ
νῇ αἰθούσῃ λίαν ἐνδιαφέρουσαν ὑπερπληρωμέ
θεμα: «Ἡ συνθήκη τῆς Δωζάνης διάλεξιν με
λαλή τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν πληθυσμῶν».
Ἐν ἀρχῇ τὸν κ. Στρέϊτ πληθυσμῶν».

μέρους του Πανεπιστημίου ο προσεφώνησαν ἐν
 γητῆς κ. Fleiner εἰπὼν, διαπρεπῆς καθή-
 στρεῖν ἀντήλλαξε τὴν τήθεον, ὅτι καίτοι ὁ κ.
 τοῦ τοῦ ἐν Αθήναις Πανεπιστημίου τοῦ καθήγη-
 πολιτικῆς, ἐν ταῦτοις παρέμεινε πιστὸς τῆς
 ἐπιστήμῃ, ὡς εἰς τῶν δ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν
 στέρων συγγραφῶν διαπρεπε-
 εθνοῦς Διχαίου ἐν τοῦ Δι-
 στρεῖν περιέγραψε ἑαυτοῦ ὡς πρ

Ο κ. Σπυρίδης περιέγραψε κατ' αρχάς διά
συγκρινητικωτάτων λέξεων την Ἑλληνικὴν κα-
ταστοφὴν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κατὰ τὸ 1922
καὶ τὰς κοσμοϊστορικὰς αὐτῆς συνεπειάς. Κα-
τόπιν ἀνέλυσεν ὡς πεπειραμένος νομικὸς καὶ
διπλωμάτης τὰς λεία, περιπλόκους συνθήκας
ἃς ὡς διεξήγαγε ἡ συνδιάσκεψις τῆς Λωζάνης.

Εν Λαζάρου καθιερώθη τὸ περιεργον τῆς
καταναγκαστικῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν
μέτρον ὅπως ἀντιβαίνει τελείως εἰς τὰς προ-
σφαθείας τῶν συγχρόνων, μας τῆς καθιερώ-
σεως τοῦ δόγματος τῆς προστασίας τῶν με-

ογοτήτων.

Οὐδεὶς ἤθελε νὰ φαίηται, ὡς ὁ νοιοθετῆρας
τὴν ἰδέαν τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν,
ἣν ὁ γ. Στρέϊτ ἀπεκάλυψε, «Ἀσιατικὴν λύσιν»
Ἀπαξάπαντα τὰ μέλη τῆς Συγδιασκεψέως τὴν
κατεδίκασαν! Καὶ, ἐν τούτοις ἡ σκληρὰ αὕτη
ἰδέα ἐγένετο ἀποδεκτή!

Μόνον ψυχολογικῶς δύναται τις νὰ δικαιο-
λογήσῃ τὴν δεβιασμένην ταύτην ἀπόφασιν.

Ὅτε μετὰ τὴν διάσπασιν τοῦ μετώπου ἐπὶ
κολούθησεν ἡ ἀγρία φυγὴ τῶν Ἑλλήνων κατοί-
κων, ἐνομισθῆναι πρὸς στιγμήν ὅτι μόνον ὁ χα-
ρισμὸς τῶν δύο ἐχθρικῶς πρὸς ἀλλήλους δια-
κειμένων πληθυσμῶν θὰ δυνηθῇ νὰ μετριάσῃ
τὴν δεινὴν τούτων.

Αἱ συνέπειαι τῶν μέτρων τούτων ἦσαν ὀ-
δυνηρόταται διὰ πάντα φίλον τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ τῆς ἀλλαγῆς κατεστράφη ὁ Ἕλλη-
νισμὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Μετά βαθυτάτης συγκινήσεως περιέγραψεν
ὁ κ. Σπυρίδης τὸν ἐκπολιτιστικὸν ρόλον ὃν πάν-
ποτε διεδραμάτισεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὁ Μικρασι-
ατικὸς Ἑλληνισμὸς ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρό-
νων μέχρι σήμερον.

Κατόπιν ανέφερε τὰς ανυπερβλήτους δυσχε-
ρείας πρὸ τῶ, ὁποῖων εὗρέθη ἡ Ἑλλάς κλη-
θεῖσα γὰ συμπεριλάβει εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐ-
κκλησίας ἡμῶν ἐκατομμύριον Ἑλλήνων προσφύγων
ἀπέναντι μόνον 350 χιλιάδων Τούρκων, ὅσοι
ἔσονται ἐν Ἑλλάδι εὐχαιρούμενοι Μωαμεθανοί.

Επίσης ὁ κ. Στρέϊτ παρεδέχθη διὰ μετὰ τὴν ἐξομάλυνσι, τῶν τρομακτικῶν τούτων δισχερειῶν, εἰς ἣν συνέτεινε κατὰ πολὺ καὶ ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν ἡ ἀξιοπεία αὐτῆς τοῦ πληθυσμοῦ, ἐγένετο πρόξενος ἀγαθῶν διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐνισχυθέντος σπουδαίως τοῦ ἀγροτικοῦ αὐτῆς πληθυσμοῦ καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ σήμερον, ὅτι οἱ πρόσφυγες ἀπεροφῆθησαν, ὑπὸ τοῦ ὅρου γανισμοῦ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος καὶ ἐγένοντο πρὸς ἕνα καλὸν μεγάλου διὰ τὴν Ἑλλάδα, δύνα.

τοιούτος χαρακτηρισμός της θέσεως του Κάνινγκ απέναντι του Ελληνικού αγώνος και του Ελληνικού ζητήματος, απολύτως κρινόμενος, είχε τι πολύ το υπερβολικόν· ἀλλ' ὅπωςδήποτε, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πολιτικὴν τοῦ Κάστελρογκ κρινόμενῃ, ἡ Ἑλληνικὴ πολιτικὴ τοῦ Κάνινγκ ἦτο φιλελληνική. Ὁ Κάνινγκ δὲν ἦτο μόνον φίλος τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ ἧς μαθητῆς ἐτι διατελὼν Λυκείου, εἶχε ποιήσει ὡδὴν ἐλεγειακὴν, ἀλλὰ καὶ φίλος τῶν ἀπανταχοῦ φιλελευθέρων, καὶ ὑπέρμαχος τοῦ αγώνος αὐτῶν. Ἀμέσως δὲ μετὰ τὴν εἰς τὴν ἀρχὴν ἀνοδὸν τοῦ Κάνινγκ, ὁ φιλελληνισμὸς ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ μικρὸν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ κοινοβουλίου καὶ τῶν φιλελληνικῶν συνθηροῦσεων κηρυσσόμενος συνήρπασε τὸν Ἀγγλικὸν λαόν, ἐν ταῖς μεγάλας ἰδίως πόλεσι, καὶ ἐπήνεγκε τὴν ἔδρυσιν τῶν φιλελληνικῶν ἑταιρειῶν, καὶ ἐπέμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς διαπρεπεστεροὺς τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ἀριστοκρατίας ἀντιπροσώπους. Ὁ Λόρδος Βύρων, ὁ συνταγματάρχης Στάρχοπ, ὁ Βλάγκερ ἐπεσκέψαντο τὴν Ἑλλάδα ὡς ἠθικοὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ. Ὁ Μαίτλανδ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Φρειδερίκου Ἀνταρ, ὅλοι δὲ οἱ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλίας δὲν ἀπέκρυπτο, ἐν ταῖς ἐνεργείαις αὐτῶν τὰς πρὸς τὴν Ἑλλάδα συμπαιδείας.

Τὴν αὐτὴν σχεδὸν τακτικὴν βλέπομεν καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος. Αἰσθημα φιλοτουρκικόν, μὲν ἐν τοῖς ἐπισήμοις κύκλοις, φιλελληνικὸν δὲ μετὰ τῶν μορφωμένων καὶ φιλελευθέρων Γάλλων. Ἐν Γαλλίᾳ ὁ φιλελληνισμὸς, ἔχων ἐν ἀρχῇ χαρακτῆρα μᾶλλον πολιτικόν, καὶ ἐκδηλούμενος ἐν ταῖς τάξεσι τῆς φιλελευθέρως ἀντιπολιτεύσεως οὐδεμιᾶς ἐτύγχανεν ὑποστηρίξεως ἢ ἐνθαρρύνσεως ἐπισήμου. Παρὰ τῇ Κυβερνήσει μάλιστα καὶ τῇ αὐτῇ μετὰ μεγίστης ψυχρότητος, ἂν μὴ ἀντιπαθείας, ἀπέβλεπον πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν κίνημα καὶ ὁ ἐπίσημος «Μυνήτωρ» ἔσκωπτε τοὺς Γερμανοὺς ὀθελοντάς οἱτινες ἐσπεύδον ἵνα ἀγωνισθῶσιν ἐν Ἑλλάδι. Ἀλλὰ βαθμηδόν, διὰ τῶν ἐνεργειῶν, ἀνδρῶν οἱοὶ ὁ περίφημος Σαταμπριόν, ὁ Ντε Γενὼδ καὶ ἄλλοι, οἱτινες μεθ' ὧν τὰ συντηρητικὰ αὐτῶν ὁργανὰ ἦσαν ὑπέρμαχοι τοῦ Ἑλληνικοῦ αγώνος, τὸ φιλελληνικὸν κίνημα ἔλαβε καὶ ἐν-

ταῦθα γενικώτερον χαρακτῆρα καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως ἐτῆς ἐπαναστάσεως αἱ φιλελληνικαὶ ἑταιρεῖαι τῆς Γαλλίας ἦσαν αἱ τὰ μάλιστα ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς ὑποστηρίξασαι τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα. Αἱ δύο δὲ αὗται τάσεις, ἔνθεν μὲν ὁ αὐξανόμενος φιλελληνισμὸς, ἔνθεν δὲ ἡ ἀνέκαθεν φιλορωσσικὴ πολιτικὴ τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως, διηύθυναν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ αγώνος τὴν Γαλλικὴν πολιτικὴν ὑπὸ ἐννοίαν φιλελληνικὴν, καὶ ἡ Γαλλία ἦτο ἡ μετὰ τὴν Ρωσίαν δραστηριώτατα ὑπὲρ τῆς πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ λύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ τε ἐνεργήσασα καὶ ὀλιγώτερον ὑπὸ τῶν ραδιουργιῶν τῆς Αὐστρίας πλανηθεῖσα Δύναμις.

Ἐν ὀλίγοις ἡ ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν Ρωσικὴν πρὸ αἰῶνος κυβέρνησιν, τὴν παρασύρασαν πρὸς τὸ μέρος τῆς καὶ τὴν Γαλλίαν, κατ' ἀρχὰς καὶ τὴν Ἀγγλίαν κατόπιν. Ἡ ἱστορία δὲ τῆς πολιτικῆς τῆς Ρωσίας ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ αγώνος, ὡς καὶ πᾶσα ἡ ἱστορία τῆς Ρωσίας καθ' ὅλον, τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ 19ου αἰῶνος εἶνε ἀπόρροια αὐτῆς ταύτης τῆς καθόλου πολιτείας καὶ τῆς πολιτικῆς δράσεως τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τοῦ Α'.

Ἡ Ρωσία κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς βασιλείας τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Α', ἦτο ταυτοχρόνως καὶ ἡ κοίτης καὶ τροφὸς τῶν μυστικῶν ἐνεργειῶν τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ ἐπαναστατικοῦ κατὰ τῆς Τουρκίας κινήματος. Οἱ πάμπολλοι τότε ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ στρατοῦ τοῦ ναυτικοῦ, τῆς ἀστυνομίας ἢ τῶν προξενικῶν σωμάτων τοῦ Αὐτοκράτορος Ἕλληνες εἶχον γίνεαι ὅλοι μέλη τῆς Φιλικῆς ἑταιρείας, πλείστοι δὲ ἄλλοι ὅσοι Ἕλληνες ἦσαν, Ρῶσοι ὑπῆκοι ἐν Τουρκίᾳ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν, τῆς Ὁμοδόξου Μεγάλης Δυναμέως εἶχον κάπως ἐλευθέρως τὰς χεῖρας ἵνα δράσωσι πατριωτικῶς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους των. Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ Ρωσικὴ Πρεσβεΐα καὶ τὰ ἐν Τουρκίᾳ Ρωσικὰ Προξενεῖα ἦσαν τὰ κέντρα οὕτως εἰπεῖν, τῆς μεγάλης ἐκείνης Πατριωτικῆς ἑταιρείας εἰς ἣν κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται ἡ ἐλευθερία τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος, ἧς σήμερον ἐορτάζομεν τὴν ἐκατονταετηρίδα.

B.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις : «ΟΙΝΟΒΟΤΡΥΣ»

Ἑταιρικὸν κεφάλαιον ὁλοκλήρως καταβεβλημένον Δρχ. 10.000.000.—
Ἀποθεματικὸν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1922 11.616.111.—

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΝΑΠΟΘΗΚΑΙ

Ἐν Μύλοις (Ἀθηνῶν), Ἐλευσίνι, Καλάμαις, Θεσσαλονίκῃ, Ἀχαΐᾳ, Πάρῳ, Κύμῃ, Βολίᾳ, Γαστούνῃ, Βραχατίῳ, Δευναδίᾳ, Σάμῳ, Ἀλιβερίῳ, Μαρινοπούλῳ (Ἀττικῆς).

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Οἶνοι : Λευκοί, Ἐρυθροί, Γλυκεῖς, Μοσχάτοι.

Οἰνόπνευμα Καθαρὸν διὰ ποτοποιῆαν καὶ μετουσιομένον διὰ φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν.

Οἶνοι εἰς φιάλας : Ἐπιτραπέζιοι, τσωντικοί, θρεπτικοί.

Βερμούτ (ἐκ φυσικοῦ Μοσχάτου).

Ἀπόσταγμα οἴνου : Μεγάλῃ παρακαταθήκῃ παλαιῶν ἀποσταγμάτων οἴνου, παραγωγῆς τοῦ ἐν Μύλοις Ἀποσταγματοποιείου.

Κονίακ ἀρίστης ποιότητος ἐκ παλαιοῦ ἀποστάγματος.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Λέγεται καταθέσεις ἐπὶ προθεσμίᾳ μετὰ τοὺς κάτωθι τόκους :
ἀπηλλαγμένους τελείως παντὸς φόρου.

Εἰς ΔΡΑΧΜΑΣ

Διὰ τρεῖς μῆνας	Δι' ἑξ μῆνας	Δι' ἑν ἔτος καὶ πλέον
8 ο/ο	8 1/2 ο/ο	9 ο/ο
Εἰς ΔΙΡΑΣ ΑΓΓΛΙΑΣ	Ἡ ΔΟΛΛΑΡΙΑ	Ἡ ΧΡΥΣΟΝ
7 ο/ο	7 1/2 ο/ο	8 ο/ο

Κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Δημοσίου σύμβασιν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 80 φύλλον τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τῆς 5 Μαρτίου 1926, αἱ παρὰ τῇ ἑταιρίᾳ καταθέσεις εἶναι προνομιοῦχοι ἀπαλασσομένης τῆς προσόδου τούτων ἐπὶ δέκα πέντε εἰς ἡ παντὸς φόρου δημοσίου, ἀπλοῦ ἢ οἰσυδῆποτε ἄλλου δημοσίου ἢ τοπικοῦ παρόντος ἢ μέλλοντος.

Αἱ καταθέσεις χρησιμοποιοῦνται ἐξ ὁλοκλήρου, δυνάμει τῆς ἰδίας συμβάσεως, πρὸς παροχὴν λιπασμάτων ἐπὶ πιστώσει εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐπὶ τῷ αὐτῷ τόκῳ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "ΤΙΤΑΝ",

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3 000 000

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6—54

Τηλεγραφική Διεύθυνσις :

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ,

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛ. ΑΡ. 5.77

Γραφεία φορτώσεων ἐν ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Τηλ. ἀριθ. 2—63

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου «Πορτλάντ» (Ciment artificiel Portland) ἀνταποκρινόμενα εἰς τοὺς αὐστηροτέρους ἐμποήμους κανονισμοὺς τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν δι' ἔργα Μπετόν πάσης φύσεως.

Béton armé λιμενικά, Πλακοποιΐα, ἐπιστρώσεις, ὑποστρώσεις ὁδῶν, κατασκευὴ πλινθῶν (τούβλων) καὶ ὀγκολιθῶν (ἀγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κέρωψ». Εἰδικὴ κοιλία, κατάλληλος διὰ τὴν κατασκευὴν ὑδραυλικῶν ἀμμοκονιασμάτων διὰ συνήθεις λιθοδρομάς, ἢ πλινθοδρομάς, ἀντικαθιστῶσα μὲ πλείστα ὅσα προτερήματα τὰ ἀμμοκονιάσματα ἐξ ἀσδέστου.

Πολὺ ταχύτερα πῆξις. Ἀσυγκρίτως μεγαλύτερα ἀντοχή, ὅθεν : Ταχύτης ἐκτελέσεως. Σημαντικὴ ἐλάττωσις τοῦ πάχους τῶν τοίχων, ἤτοι : Κέρδος εἰς χρῆσιμον ὥρον καὶ οἰκονομία εἰς ἐργατικά καὶ ὀγκον λιθοδομῆς.

Συνιστᾶται ἰδιαιτέρως δι' ἔργα λιμενικά.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

33 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑΣ ΠΟΛΕΙΣ

ΚΑΙ ΚΩΜΟΠΟΛΕΙΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Χημικὰ Λιπάσματα. — Εἰδικὰ σύνθετα λιπάσματα διαφόρων τύπων διὰ πᾶσαν ἐν γένει καλλιέργειαν καὶ ἀπλὰ (ὡζοτοῦχα, ὑπερφωσφορικά, καλλιοῦχα).

Ὁξέα. — Θεικόν, Νιτρικόν, Υδροχλωρικόν, Θεικὸς σίδηρος Περοσπορίνη.

Εἶδη δελουργείου. — Υελοπίνακες κοῖνοι (τζάμια) ἐπιτραπέζια εἶδη. Φιάλαι παντὸς εἶδους λαμίζαναι κτλ.

Ἡ Ἑταιρεία ἔχει ἰδιαιτέρον τμήμα ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ τὸ ὁποῖον παρέχει δωρεὰν, προφορικῶς ἢ δι' ἀλληλογραφίας, πᾶσαν πληροφορίαν δι' ὅλα τὰ γεωργικὰ ζητήματα καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν χρῆσιν τῶν λιπασμάτων της.